

**FOLKETINGET
STATSREVISORERNE**

**FOLKETINGET
RIGSREVISIONEN**

**November 2021
– 6/2021**

**Rigsrevisionens beretning afgivet
til Folketinget med Statsrevisorernes
bemærkninger**

Erhvervsministeriets forvaltning af hjælpe- pakker under COVID-19

6/2021

Beretning om

Erhvervsministeriets forvaltning af hjælpe- pakker under COVID-19

Statsrevisorerne fremsender denne beretning med deres bemærkninger til Folketinget og vedkommende minister, jf. § 3 i lov om statsrevisorerne og § 18, stk. 1, i lov om revisionen af statens regnskaber m.m.

København 2021

Denne beretning til Folketinget skal behandles ifølge lov om revisionen af statens regnskaber, § 18:

Statsrevisorerne fremsender med deres bemærkning Rigsrevisionens beretning til Folketinget og vedkommende minister.

Erhvervsministeren afgiver en redegørelse til beretningen.

Rigsrevisor afgiver et notat med bemærkninger til [ministerens/ministrenes] [redegørelse/redegørelser].

På baggrund af ministerens redegørelse og rigsrevisors notat tager Statsrevisorerne endelig stilling til beretningen, hvilket forventes at ske i marts 2022.

Ministerens redegørelse, rigsrevisors bemærkninger og Statsrevisorernes eventuelle bemærkninger samles i Statsrevisorernes Endelig betænkning over statsregnskabet, som årligt afgives til Folketinget i februar måned – i dette tilfælde Endelig betænkning over statsregnskabet 2021, som afgives i februar 2023.

Statsrevisorernes bemærkning tager udgangspunkt i denne karakterskala:

Karakterskala

Positiv kritik	<ul style="list-style-type: none">• finder det meget/særdeles positivt• finder det positivt• finder det tilfredsstillende/er tilfredse med
Kritik under middel	<ul style="list-style-type: none">• finder det ikke helt tilfredsstillende
Middel kritik	<ul style="list-style-type: none">• finder det utilfredsstillende/er utilfredse med• påpeger/understreger/henstiller/forventer• beklager/finder det bekymrende/foruroligende
Skarp kritik	<ul style="list-style-type: none">• kritiserer/finder det kritisabelt/kritiserer skarpt/indskærper• påtaler/påtaler skarpt
Skarpeste kritik	<ul style="list-style-type: none">• påtaler skarpt og henleder særligt Folketingets opmærksomhed på

Henvendelse vedrørende denne publikation rettes til:

Statsrevisorerne
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

Tlf.: 3337 5987
statsrevisorerne@ft.dk
www.ft.dk/statsrevisorerne

Yderligere eksemplarer kan købes ved henvendelse til:

Rosendahls Lager og Logistik
Vandtårnsvej 83A
2860 Søborg

Tlf.: 4322 7300
distribution@rosendahls.dk
www.rosendahls.dk

ISSN 2245-3008
ISBN trykt 978-87-7434-732-3
ISBN online 978-87-7434-733-0

Statsrevisorernes bemærkning

Beretning om Erhvervsministeriets forvaltning af hjælpepakker under COVID-19

I foråret 2020 lukkede store dele af aktiviteten i Danmark for at inddæmme smitteudbruddet af COVID-19. Som følge heraf afsatte Folketinget ca. 102 mia. kr. til midlertidige kompensationsordninger til erhvervslivet, heraf 96 mia. kr. til de 3 største ordninger: lønkomensation, komensation til selvstændige og komensation for faste omkostninger.

Denne beretning omhandler Erhvervsministeriets forvaltning af de 3 største kompensationsordninger i den første fase fra marts til august 2020. Ministeriet modtog i alt ca. 214.000 ansøgninger om komensation til de 3 ordninger i første fase. I den første fase er der i alt udbetalt ca. 26 mia. kr., hvilket udgør ca. 98 % af den samlede udbetalte komensation til erhvervsområdet i perioden, mens der i alle 4 faser frem til oktober 2021 er udbetalt ca. 48 mia. kr.

Statsrevisorerne finder det tilfredsstillende, at Erhvervsministeriet på kort tid og under vanskelige forhold har implementeret hjælpepakkerne og har levet op til Folketingets målsætning om hurtig udbetaling til erhvervslivet.

Statsrevisorerne finder dog, at Erhvervsministeriets indsats for at minimere risikoen for fejludbetalinger og svig med de 3 største kompensationsordninger ikke har været helt tilfredsstillende. Kontrollen med ordningerne er i høj grad baseret på en efterkontrol, som endnu ikke er gennemført, og som er udskudt flere gange. Efterkontrollen er i nogle tilfælde planlagt for ufuldstændigt, og der er ikke i tilstrækkelig grad fulgt op på henvendelser fra Hvidvasksekretariatet.

Statsrevisorerne konstaterer, at udskydelsen af efterkontrollen - ikke mindst efterkontrollen af de særligt risikable sager - indebærer risiko for, at nogle virksomheder kan have modtaget uberettiget komensation, som det ikke vil være muligt at få tilbagebetalt.

Statsrevisorerne

24. november 2021

Henrik Thorup
Klaus Frandsen
Frank Aaen
Mette Abildgaard
Leif Lahn Jensen
Troels Lund Poulsen

Statsrevisorerne har særligt hæftet sig ved følgende resultater fra undersøgelsen:

- Erhvervsministeriet har generelt designet et robust og sammenhængende kontrolsetup, hvor automatiske kontroller muliggør, at ikke-risikable ansøgninger kan udbetales hurtigt, og mere risikable ansøgninger udtages til manuel kontrol. Kontrollerne suppleres af henvendelser fra Hvidvasksekretariatet om mulig svig, som ministeriets kontroller ikke kan fange.
- Erhvervsministeriet har for 86 % af de manuelt behandlede ansøgninger i førkontrollen afdækket, om virksomhederne lever op til tildelingskriterierne. For 5 % af ansøgningerne er der begået fejl i sagsbehandlingen, og for 8 % af ansøgningerne er det kun delvist afdækket, om virksomhederne lever op til tildelingskriterierne.
- Erhvervsministeriet har udskudt efterkontrollen af ansøgninger med ca. 11 måneder, som dermed ligger op til 1½ år efter udbetalingen af kompensation, og ministeriet har ikke afdækket behovet for en tidligere efterkontrol af særligt risikable sager.
- Selv om 76 % af henvendelserne fra Hvidvasksekretariatet anses for relevante, er opfølgning på henvendelserne udskudt uden klar begrundelse.
- Erhvervsministeriet har kun i få tilfælde straksudbetalt ansøgninger, som var undtaget fra straksudbetaling. Dog har Erhvervsstyrelsen ikke etableret et fuldt overblik over målgruppen for straksudbetaling.
- Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for ansøgninger om lønkompensation, kompensation til selvstændige og straksudbetalinger har samlet set været tilfredsstillende. Det er dog ikke helt tilfredsstillende, at 7 % af virksomhederne, der har søgt om kompensation for faste omkostninger, har måttet vente mere end 60 dage på en afgørelse.

Indholdsfortegnelse

1. Introduktion og konklusion	1
1.1. Formål og konklusion.....	1
1.2. Baggrund	4
1.3. Revisionskriterier, metode og afgrænsning.....	8
2. Erhvervsministeriets forvaltning af hjælpepakker under COVID-19	13
2.1. Erhvervsministeriets design af kontroller.....	13
2.2. Erhvervsministeriets gennemførelse af kontroller	27
2.3. Erhvervsministeriets straksudbetaling.....	37
2.4. Erhvervsministeriets sagsbehandlingstid	43
Bilag 1. Metodisk tilgang.....	50
Bilag 2. Ordliste.....	69

Rigsrevisionen har selv taget initiativ til denne undersøgelse og afgiver derfor beretningen til Statsrevisorerne i henhold til § 17, stk. 2, i rigsrevisorloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 101 af 19. januar 2012.

Rigsrevisionen har revideret regnskaberne efter § 2, stk. 1, nr. 1, jf. § 3 i rigsrevisorloven.

Beretningen vedrører finanslovens § 8. Erhvervsministeriet.

I undersøgelsesperioden har der været følgende ministre:

Simon Kollerup: juni 2019 -

Beretningen har i udkast været forelagt Erhvervsministeriet, hvis bemærkninger er afspejlet i beretningen.

1. Introduktion og konklusion

1.1. Formål og konklusion

1. Denne beretning handler om Erhvervsministeriets forvaltning af statens 3 største kompensationsordninger til virksomheder, der i 2020 blev økonomisk ramt af COVID-19-pandemien. Erhvervsministeriet har som ansvarlig for de fleste og største hjælpepakker stået over for en kompleks opgave, hvor administrationen og udbetalingen af hjælpepakker skulle sættes hurtigt i gang, og hvor prioriteringen mellem kontrol og hurtig udbetaling har haft konsekvenser for både stat og virksomheder. Ministeriet har på kort tid bl.a. ansat ca. 250 vikarer, udarbejdet nye sagsbehandlingsprocesser og videreudviklet eksisterende it-systemer for at kunne håndtere opgaven med at sagsbehandle et stort antal ansøgninger og udbetale kompensation.

2. Regeringen besluttede at lukke for store dele af aktiviteten i Danmark i foråret 2020 for at inddæmme smitteudbruddet af COVID-19, herunder uddannelsesinstitutioner og forretninger. Nedlukningen havde store økonomiske konsekvenser for mange virksomheder, der var i risiko for at miste deres indtægtsgrundlag. Folketinget afsatte derfor mere end 400 mia. kr. til hjælpepakker i 2020, heraf mere end 100 mia. kr. til midlertidige kompensationsordninger til erhvervslivet. Rigsrevisionen undersøger i denne beretning Erhvervsministeriets forvaltning af de 3 største kompensationsordninger i den første fase fra marts til august 2020, hvor der samlet blev udbetalt ca. 26 mia. kr. Der er tale om *lønkompensation*, *kompensation til selvstændige* og *kompensation for faste omkostninger*.

3. Erhvervsministeriet har på kort tid udviklet og implementeret de midlertidige kompensationsordninger og flere låne- og garantiordninger for at sikre virksomhedernes adgang til likviditet. Det fremgår af aktstykker fra Folketingets Finansudvalg, at der tilstræbes den hurtigst mulige udbetaling af kompensation, men at det samtidig tilstræbes, at risikoen for misbrug og svig reduceres gennem brug af revisorer og en risiko-baseret efterkontrol. Erhvervsministeriet skulle således sikre en hurtig udbetaling, så pengene kunne hjælpe virksomhederne og holde gang i økonomien, men samtidig minimere risikoen for, at der kunne ske fejludbetalinger og svig med kompensationsordningerne. Rigsrevisionen undersøger i denne beretning Erhvervsministeriets forvaltning af kompensationsordningerne ud fra de tildelingskriterier og dokumentationskrav, som fremgår af Finansudvalgets aktstykker og ministeriets tilhørende bekendtgørelser om ordningerne.

4. Formålet med undersøgelsen er at vurdere, om Erhvervsministeriet har sikret en tilfredsstillende forvaltning af de 3 største kompensationsordninger.

Rigsrevisionen har selv taget initiativ til undersøgelsen i september 2020.

COVID-19

COVID-19 er navnet på den sygdom, man kan få, hvis man bliver smittet med ny coronavirus (det officielle navn er SARS-CoV-2).

COVID-19 er en forkortelse for coronavirus disease 2019.

Finansudvalgets aktstykker

Finansudvalget kan lovgive på vegne af Folketinget ved at godkende aktstykker (bevillingsansøgninger). En minister skal følge et godkendt aktstykke, som hvis der var vedtaget en lov. Aktstykker vil ofte bemyndige ministeren til at fastsætte nærmere regler via bekendtgørelser.

Hovedkonklusion

Førkontrol og efterkontrol

Erhvervsministeriets kontrolsetup er todelt og baseret på en kontrol før og efter udbetaling af kompensation. Hvor førkontrollen er baseret på virksomhedernes oplysninger om forventede omsætningstab, hjemsendelser mv., er efterkontrollen baseret på oplysninger om faktiske omsætningstab, hjemsendelser mv.

Erhvervsministeriet har sikret en delvist tilfredsstillende forvaltning af de 3 største kompensationsordninger. Ministeriet har på kort tid implementeret hjælpepakkerne og sikret hurtig udbetaling. Rigsrevisionen konstaterer dog, at kontrollen med kompensationsordningerne i høj grad er baseret på en efterkontrol, der er blevet udskudt ad flere omgange og endnu ikke er gennemført, og at ministeriet burde have afdækket behovet for en tidligere efterkontrol af særligt risikable sager. Konsekvensen kan være en øget risiko for, at virksomheder kan have modtaget uberettiget kompensation, som det ikke vil være muligt for staten at få tilbagebetalt.

Erhvervsministeriet har designet kontroller, der i overvejende grad sikrer, at kun berettigede virksomheder får adgang til kompensation

Erhvervsministeriet har udviklet et sammenhængende kontrolsetup, hvor automatiske kontroller muliggør, at ikke-risikable ansøgninger kan udbetales hurtigt. Samtidig bliver mere risikable ansøgninger udtaget til manuel kontrol. Kontrollerne suppleres af henvendelser fra Hvidvasksekretariatet om mulig svig, som ministeriets kontroller ikke kan fange. Ministeriet foretager senere en efterkontrol af forhold, som det ikke er muligt at afdække forud for udbetalingen. Dette kontrolsetup tilgodeser behovet for en hurtig og effektiv kontrol. Kontrolsetuppet er dog kun effektivt, hvis ministeriet gennemfører en tilstrækkelig og relevant efterkontrol.

Rigsrevisionens undersøgelse af designet af førkontrollen af de enkelte tildelingskriterier på de 3 kompensationsordninger viser, at næsten alle kriterier på ordningen om kompensation for faste omkostninger er tilstrækkeligt afdækket, men at flere af kriterierne på lønkompensationsordningen og ordningen om kompensation til selvstændige kun er delvist tilstrækkeligt afdækket. Det skyldes bl.a., at der har været et krav om en revisorerklæring og en manuel kontrol af alle ansøgninger om kompensation for faste omkostninger, mens mange ansøgninger om lønkompensation og kompensation til selvstændige er afgjort direkte efter de automatiske kontroller. Samtidig er der blevet stillet lavere krav til dokumentation i den manuelle kontrol på disse 2 ordninger. Nogle af de tildelingskriterier, som kun er delvist tilstrækkeligt afdækket i førkontrollen, vil ikke blive afdækket yderligere i efterkontrollen.

Undersøgelsen viser, at ministeriet for 86 % af de manuelt behandlede ansøgninger i førkontrollen i tilstrækkelig grad afdækker, om virksomhederne lever op til tildelingskriterierne. Ministeriet har begået fejl i sagsbehandlingen i 5 % af ansøgningerne. For 8 % af ansøgningerne, som ministeriet har behandlet i henhold til sine interne retningslinjer, er det kun delvist tilstrækkeligt afdækket, om virksomhederne lever op til tildelingskriterierne. Det har ikke været muligt at undersøge, om ministeriets automatiske kontroller har fungeret efter hensigten, da ministeriet i perioden for undersøgelsen ikke har haft ressourcer til at stille data til rådighed.

Undersøgelsen viser også, at Erhvervsministeriet endnu ikke har gennemført efterkontrollen, som er blevet udskudt med ca. 11 måneder og dermed ligger op til 1½ år efter udbetalingen af kompensation. Ministeriet har oplyst, at 2. bølge af COVID-19 i efteråret 2020 betød, at den planlagte efterkontrol ikke meningsfuldt kunne igangsættes, bl.a. af hensyn til de virksomheder, som kompensationsordningerne skulle hjælpe, og af hensyn til ministeriets resurser. Udskydelsen øger risikoen for, at virksomheder, der ikke lever op til visse tildelingskriterier, har fået udbetalt kompensation, som det kan blive vanskeligt at opkræve senere.

Endelig viser undersøgelsen, at Erhvervsministeriet har foretaget en screening af henvendelser fra Hvidvasksekretariatet om mulig svig med kompensationsordningerne. 4 % af henvendelserne er politianmeldt. 76 % af henvendelserne er vurderet relevante for ordningerne, men opfølgningen på disse henvendelser foretages først i efterkontrollen. Rigsrevisionen finder, at Erhvervsministeriet - set i lyset af den udskudte efterkontrol - burde have afdækket behovet for en tidligere efterkontrol af disse særligt risikable sager.

Erhvervsministeriet har i forbindelse med de ansøgninger, der blev straksudbetalt i april og maj 2020, i overvejende grad taget nødvendige forholdsregler for at sikre, at færrest mulige virksomheder, der ikke opfylder tildelingskriterierne, har fået udbetalt kompensation

Folketingets Finansudvalg vedtog straksudbetalingen af ansøgninger, der afventede manuel kontrol, for at nedbringe sagsbehandlingstiden. Undersøgelsen viser, at Erhvervsministeriet kun i få tilfælde har foretaget en udbetaling af ansøgninger, som var undtaget fra straksudbetaling, jf. aktstykke nr. 155 af 29. april 2020. Undersøgelsen viser, at Erhvervsministeriet kun i begrænset omfang har gennemført analyser, som estimerer risikoen forbundet med at udskyde kontrollen af de straksudbetalte ansøgninger. Rigsrevisionen har sandsynliggjort, at der er risiko for, at ca. 16 % af ansøgningerne i målgruppen for straksudbetaling er blevet udbetalt, men ville være blevet afvist, hvis de havde gennemgået en manuel kontrol. Ministeriet vil i overensstemmelse med aktstykket først følge op på de straksudbetalte ansøgninger i efterkontrollen. Dette øger risikoen for, at staten ikke kan tilbagekræve uberettiget kompensation for de straksudbetalte ansøgninger. Rigsrevisionen finder, at Erhvervsministeriet - set i lyset af den udskudte efterkontrol - burde have afdækket behovet for en tidligere efterkontrol af disse særligt risikable sager, der ikke har gennemgået en manuel kontrol.

Erhvervsministeriet har sikret hurtig sagsbehandling af ansøgninger om kompensation på tværs af de 3 kompensationsordninger

Undersøgelsen viser, at Erhvervsministeriet har afgjort ca. 90 % af ansøgningerne om lønkompensation og kompensation til selvstændige inden for 30 dage. Det tilsvarende tal for ansøgningerne om kompensation for faste omkostninger er 68 %, hvormed sagsbehandlingstiden for en tredjedel af ansøgningerne er over 30 dage. Samlet finder Rigsrevisionen sagsbehandlingstiden tilfredsstillende. Rigsrevisionen finder det dog ikke helt tilfredsstillende, at 7 % af virksomhederne, der har søgt om kompensation for faste omkostninger, har måttet vente i mere end 60 dage på at få deres ansøgning afgjort. Undersøgelsen viser også, at langt størstedelen af ansøgningerne i målgruppen for straksudbetaling er blevet afgjort inden for målsætningen om hurtig udbetaling i aktstykket.

1.2. Baggrund

5. Folketinget afsatte i 2020 ca. 102 mia. kr. til midlertidige kompensationsordninger på erhvervsområdet, heraf 96 mia. kr. til de 3 største ordninger: lønkompensation, kompensation til selvstændige og kompensation for faste omkostninger. Ordningerne havde til formål at kompensere virksomheder for tabt omsætning ved at dække lønudgifter, faste omkostninger (husleje mv.) og tab af indtægt for selvstændigt erhvervsdrivende. Tabel 1 viser omfanget af ansøgninger og udbetalt kompensation på de 3 ordninger i den første fase fra 9. marts til 31. august 2020, som denne undersøgelse vedrører.

Tabel 1
Udbetalt kompensation og antal ansøgninger på de 3 kompensationsordninger

	Antal ansøgninger om kompensation	Antal virksomheder, der har søgt om kompensation	Udbetalt kompensation i den første fase (marts-august 2020)	Udbetalt kompensation i alle 4 faser (marts 2020 - oktober 2021)
Lønkompensation	66.631 (85 % godkendt)	34.042	12,7 mia. kr. (i gennemsnit 394.500 kr. pr. godkendt virksomhed)	19,4 mia. kr.
Kompensation til selvstændige	114.870 (90 % godkendt)	73.753	5,9 mia. kr. (i gennemsnit 82.200 kr. pr. godkendt virksomhed)	11,0 mia. kr.
Kompensation for faste omkostninger	32.826 (92 % godkendt)	27.761	7,3 mia. kr. (i gennemsnit 270.000 kr. pr. godkendt virksomhed)	17,4 mia. kr.
I alt	214.327	93.794	26,0 mia. kr.	47,9 mia. kr.

Note: Data om antal ansøgninger og udbetalt kompensation for den første fase (marts-august 2020) er udtrukket ultimo januar 2021 fra Erhvervsstyrelsens kompensationsmodul, mens udbetalt kompensation for alle 4 faser (marts 2020 - august 2021) er udtrukket i november 2021 fra styrelsens hjemmeside. Den første fase begyndte den 9. marts 2020 for alle 3 kompensationsordninger. Ordningen om kompensation for faste omkostninger blev afsluttet den 8. juli 2020, lønkompensationsordningen den 29. august 2020 og ordningen for kompensation til selvstændige den 31. august 2020.

Den udbetalte kompensation på hver ordning summerer ikke op til den samlede udbetalte kompensation på grund af afrundinger. Antallet af virksomheder, der har søgt om kompensation, summerer ikke op til det samlede antal virksomheder, da mange virksomheder har søgt om kompensation fra flere ordninger.

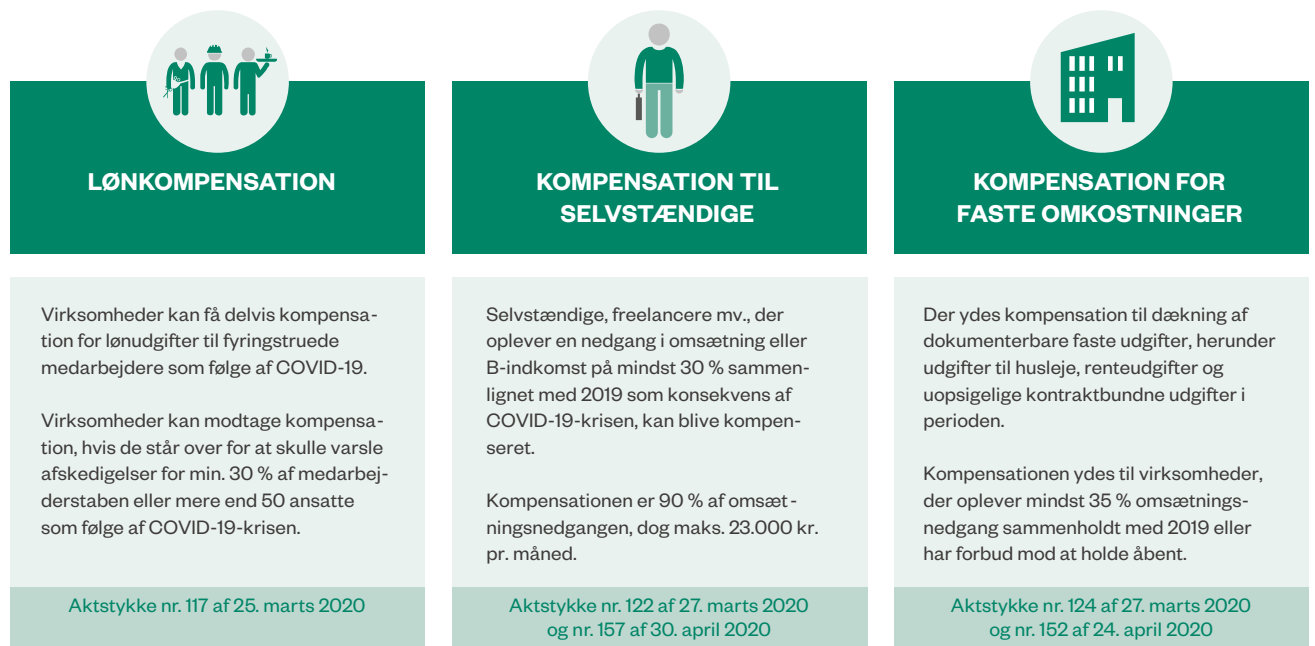
Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af relevante aktstykker og bekendtgørelser, registerdata og Erhvervsstyrelsens hjemmeside.

Det fremgår af tabel 1, at Erhvervsministeriet modtog i alt ca. 214.000 ansøgninger om kompensation til de 3 ordninger i første fase. Alle virksomheder kunne søge om kompensation i den første fase, hvis de var økonomisk ramt af COVID-19 og restriktionerne forbundet hermed, og hvis de levede op til visse tildelingskriterier. Ministeriet udbetalte i alt 26 mia. kr. i kompensation for den første fase, hvilket udgør ca. 98 % af den samlede udbetalte kompensation til erhvervsområdet i perioden. Der er på tidspunktet for afgivelsen af beretningen samlet set udbetalt ca. 48 mia. kr. fra de 3 ordninger, siden ordningerne åbnede i marts 2020. Udgifterne til den første fase fra marts til august 2020, som denne undersøgelse vedrører, udgør dermed ca. 54 % af de samlede udgifter til ordningerne.

Kompensationsordningerne blev forlænget i en anden fase for efteråret 2020, hvor tildelingskriterierne blev ændret, så ordningerne nu var målrettet virksomheder, som var direkte ramt af restriktioner. Senere blev ordningerne i en tredje fase fra december 2020 til juni 2021 genåbnet for alle virksomheder, som var økonomisk ramt. Ordningerne blev igen udfaset pr. 31. oktober 2021 efter en fjerde fase, hvor kompensationen igen var målrettet virksomheder, som var ramt af restriktioner. Erhvervsministeriet behandlede fortsat ansøgninger for den fjerde fase på tidspunktet for afgivelse af Rigsrevisionens beretning.

6. Formålene med de 3 kompensationsordninger er fastsat i en række aktstykker, som Finansudvalget vedtog i foråret 2020. Figur 1 viser de ordningsspecifikke formål.

Figur 1
Formålene med de 3 største kompensationsordninger

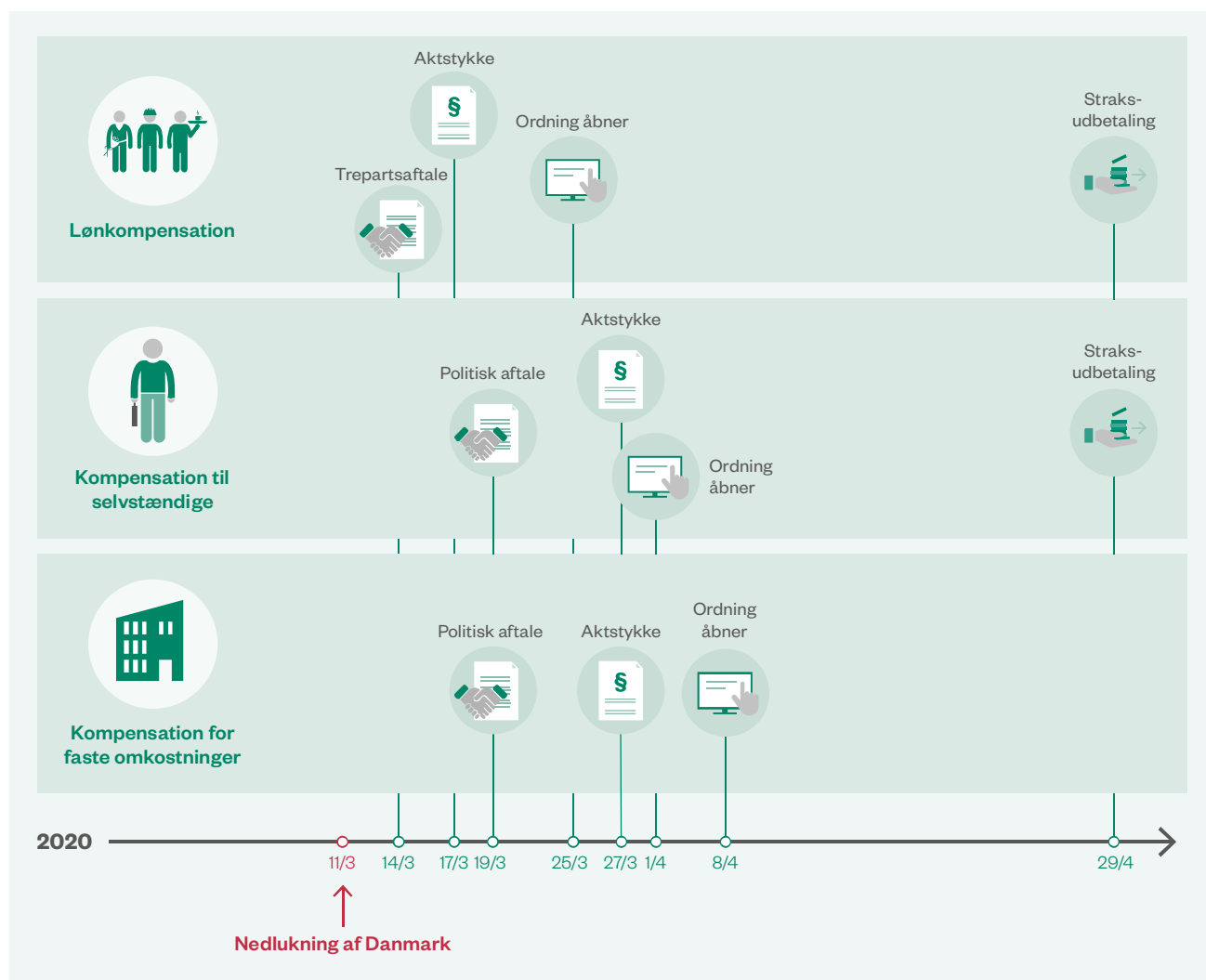

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af Finansudvalgets centrale aktstykker om kompensationsordningerne.

7. Erhvervsministeriet har udviklet og implementeret kompensationsordningerne under et stort tidspres. Samtidig er der tale om ordninger, som ministeriet ikke tidligere havde erfaringer med. Ministeriet har oplyst, at ministeriet derfor ikke havde et færdig- etableret styringsgrundlag fra ordningernes start, men udviklede dette løbende i den indledende periode af sagsbehandlingen.

8. Figur 2 viser et overblik over forløbet for de 3 kompensationsordninger, herunder vedtagelse af de politiske aftaler om kompensation, tiltrædelse af de relevante aktstykker, og hvornår Erhvervsministeriet åbnede for ansøgninger til ordningerne.

Figur 2
Forløbet for etablering af kompensationsordningerne i den første fase i 2020

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af relevante politiske aftaler og aktstykker.

Det fremgår af figur 2, at de 3 kompensationsordninger blev åbnet relativt kort tid efter hinanden. Trepartsaftalen om lønkompensationsordningen blev indgået den 14. marts 2020, og Erhvervsministeriet åbnede for ansøgninger til ordningen 11 dage senere den 25. marts 2020. Den politiske aftale om kompensation til selvstændige og kompensation for faste omkostninger blev indgået den 19. marts 2020, og Erhvervsministeriet åbnede for ansøgninger til ordningerne henholdsvis den 1. april og 8. april 2020, dvs. 13 og 20 dage efter den politiske aftale. Ministeriet etablerede dermed et administrationsgrundlag for ordningerne på ca. 2 uger efter indgåelsen af hver politisk aftale. Ministeriet har oplyst, at denne proces normalt tager flere måneder.

Erhvervsministeriet har til brug for sagsbehandlingen af ansøgninger i forbindelse med førkontrollen anvendt en kombination af allerede eksisterende sagsbehandlingssystemer og tilføjet nye komponenter, herunder et stort antal datadrevne automatiske kontroller, som er udviklet i samarbejde med Skatteministeriet, for at sikre en hurtig sagsbehandling. De automatiske kontroller påfører ansøgningerne et såkaldt risikomærkat, hvis der ikke er overensstemmelse mellem de oplysninger, som virksomheden angiver i ansøgningen, og relevante oplysninger i forskellige registre, som Erhvervsstyrelsen benytter, fx CVR-registret og eIndkomst. Hvis der er ét eller flere risikomærkater på en ansøgning, udtages den til manuel kontrol. Her kontrollerer sagsbehandleren for de forhold, hvor den automatiske kontrol har identificeret en risiko. Designet af førkontrollen muliggør, at en række ansøgninger kan udbetales direkte som følge af de automatiske kontroller, mens de ansøgninger, der er udtaget til manuel kontrol, tager længere tid.

9. En måned efter at Erhvervsministeriet åbnede for ansøgninger til kompensationsordningerne, var der sket en ophobning af ansøgninger, der som følge af risikomærkater ventede på en manuel sagsbehandling. I slutningen af april 2020 bad erhvervsministeren derfor Finansudvalget om tilslutning til, at Erhvervsministeriet midlertidigt kunne foretage straksudbetaling af ansøgninger om lønkompensation og kompensation til selvstændige uden forudgående sagsbehandling. Det skyldtes, at flere virksomheder ifølge ministeren havde behov for, at der blev foretaget en hurtigere udbetaling, jf. aktstykke nr. 155 af 29. april 2020. Med aktstykket blev Erhvervsministeriet bemyndiget til at udbetale alle ansøgninger modtaget til og med den 28. april 2020, som endnu afventede en manuel sagsbehandling. I praksis betød det, at ansøgningerne blev udbetalt uden manuel sagsbehandling, selv om én eller flere af de automatiske kontroller indikerede behov for en manuel opfølgning for at afgøre virksomhedernes ret til kompensation. I aktstykket fremgår det, at efterkontrollen vil omfatte en fuld sagsbehandling af alle straksudbetalte ansøgninger. På daværende tidspunkt fremgik det af bekendtgørelserne om ordningerne, at Erhvervsstyrelsen ville gennemføre efterkontrollen senest 6 måneder efter kompensationsperiodens udløb.

Risikomærkat

Erhvervsministeriets automatiske kontroller afdækker via offentlige registerdata, om der er uoverensstemmelser mellem de oplysninger, som virksomheden har angivet i ansøgningen, og data i offentlige registre, fx CVR-registret. Hvis der er uoverensstemmelser, sættes der ét eller flere risikomærkater på ansøgningen. Et risikomærkat kan fx indikere, at der er problemer med medarbejderes ansættelsesperiode (lønkompensation) eller selvstændiges omsætning i 2019.

CVR-registret

Det Centrale Virksomhedsregister (CVR) er statens stamregister med oplysninger om alle danske virksomheder. Registret er baseret på indberetninger fra virksomhederne om fx ejerforhold og antal ansatte.

eIndkomst

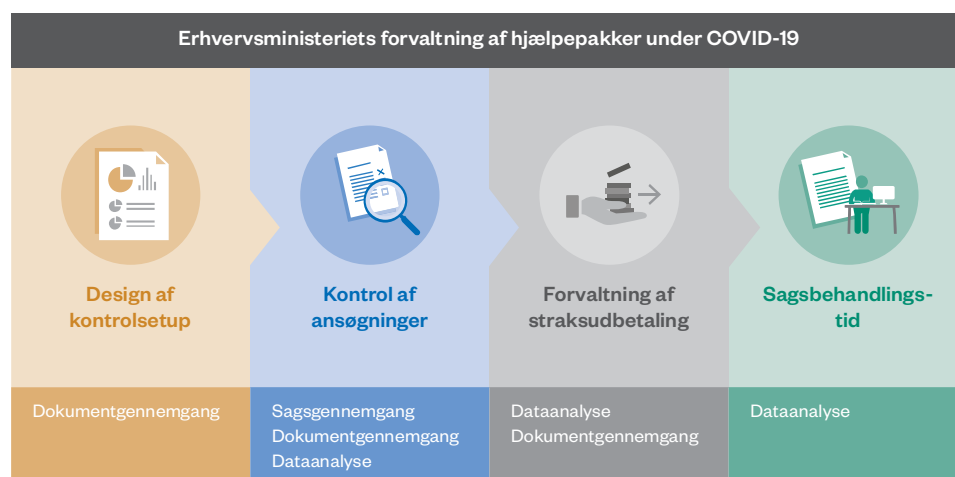
eIndkomst er et fællesoffentligt indkomstregister, som bliver administreret af Skatteministeriet. Alle indkomstoplysninger om alle danske borgere bliver registreret heri. Det gælder både løn og offentlige ydelser, fx SU og arbejdsløshedsdagpenge.

1.3. Revisionskriterier, metode og afgrænsning

Revisionskriterier og metode

10. Formålet med undersøgelsen er at vurdere, om Erhvervsministeriet har sikret en tilfredsstillende forvaltning af de 3 største kompensationsordninger *lønkompensation*, *kompensation til selvstændige* og *kompensation for faste omkostninger*. For at besvare formålet har vi gennemført 4 delanalyser, som hver især afdækker forskellige dele af forvaltningen. Figur 3 viser undersøgelsens 4 delanalyser og de revisionshandlinger, vi har gennemført i analyserne.

Figur 3
Undersøgelsens 4 delanalyser

Kilde: Rigsrevisionen.

Design af kontrolsetup

11. Vi undersøger i denne delanalyse, om Erhvervsministeriet har designet et kontrolsetup, der i tilstrækkelig grad sikrer, at kun berettigede virksomheder får adgang til kompensation. Det gør vi ved at undersøge 2 forhold.

For det første undersøger vi, om Erhvervsministeriet har designet et sammenhængende kontrolsetup, der tilgodeser behovet for en hurtig og effektiv kontrol. Det fremgår af Finansudvalgets aktstykker, at der tilstræbes den hurtigst mulige udbetaling af kompensation, men at det samtidig tilstræbes, at risikoen for misbrug og svig reduceres gennem brug af revisorer og en risikobaseret efterkontrol. Vi undersøger derfor, om ministeriet har designet et sammenhængende kontrolsetup, der kan sikre, at ikke-risikable ansøgninger kan udbetales hurtigt, samtidig med at ansøgninger med risiko for fejl eller forsøg på svig gennemgår en mere grundig kontrol.

For det andet undersøger vi, om Erhvervsministeriet har designet førkontroller, der i tilstrækkelig grad afdækker, om tildelingskriterierne på de 3 kompensationsordninger er opfyldt. Vi har gennemgået kriterierne på de 3 ordninger og sammenholdt dem med, om ministeriets kontrolsetup adresserer relevante risici og giver sikkerhed for, at virksomhederne lever op til kriterierne. Vi ser på ministeriets beskrivelser af, hvad der udløser de enkelte risikomærker i den automatiske kontrol, og på ministeriets interne sagsbehandlingsvejledninger om manuel kontrol. Vi lægger til grund, at kriterierne fremgår af de vedtagne aktstykker og Erhvervsministeriets heraf følgende bekendtgørelser om ordningerne. Her står det beskrevet, hvilke minimumskrav virksomhederne skal opfylde for at opnå kompensation. Det kan fx være krav til antallet af/andelen af hjemsendte medarbejdere for at kunne modtage lønkompensation, krav til omsætningstab for at kunne modtage kompensation til selvstændige og for faste omkostninger samt dokumentationskrav til virksomhedernes oplysninger.

Kontrol af ansøgninger

12. Vi undersøger i denne delanalyse, om Erhvervsministeriet har gennemført kontroller, der i tilstrækkelig grad sikrer, at kun virksomheder, som lever op til tildelingskriterierne, har fået udbetalt kompensation. Det gør vi, fordi ministeriets praktiske implementering af kontrolsetuppet er afgørende for, om kontrollerne virker efter hensigten.

For det første undersøger vi, om Erhvervsministeriet har gennemført manuelle førkontroller, der i tilstrækkelig grad afdækker, om ansøgningerne opfylder tildelingskriterierne. Det har vi gjort ved at gennemgå en repræsentativ stikprøve på 88 sager ud af de i alt ca. 86.000 manuelt behandlede ansøgninger på tværs af de 3 kompensationsordninger i undersøgelsesperioden. Vi har gennemgået 26 sager om lønkompensation, 32 sager om kompensation til selvstændige og 30 sager om kompensation for faste omkostninger. Det svarer til fordelingen af manuelt behandlede ansøgninger mellem de 3 ordninger. Udtagelsen af stikprøven er uddybet i bilag 1. Stikprøven supplerer analysen af ministeriets design af førkontroller ved at estimere omfanget af manuelt sagsbehandlede ansøgninger, der er behandlet i henhold til tildelingskriterierne. Vi har kun været i stand til at foretage denne del af analysen for den manuelle kontrol, da Erhvervsstyrelsen ikke opbevarer den bagvedliggende dokumentation for de automatiske kontroller, som til dels er baseret på offentlige registre uden for styrelsen. Vi har derfor ikke kunnet efterprøve, om de automatiske kontroller sikrer, at de rigtige ansøgninger udtages til manuel kontrol, selv om dette udgør en væsentlig del af grundlaget for, at der udbetales kompensation til de rigtige virksomheder fra lønkompensationsordningen og ordningen om kompensation til selvstændige. Vi undersøger 3 forhold i analysen af Erhvervsministeriets gennemførelse af kontroller.

For det andet undersøger vi, om Erhvervsministeriet i 2020 har gennemført en efterkontrol af ansøgninger, hvor der blev udbetalt kompensation for den undersøgte periode, som det var forudsat i ministeriets kontrolsetup. Efterkontrollen udgør en central forudsætning for at vurdere, om virksomhedernes faktiske omsætning, faste omkostninger og behov for hjemsendelser modsvarer de forventninger, som kompensationen blev udbetalt på baggrund af. Der er med andre ord tale om centrale oplysninger, som det ikke var muligt at kontrollere for på ansøgningstidspunktet.

SØIK

SØIK varetager behandlingen af sager om særlig økonomisk kriminalitet, herunder organiseret kriminalitet, hvidvask og finansiering af terrorisme.

For det tredje undersøger vi, om Erhvervsministeriet har fulgt rettidigt op på henvendelser fra Hvidvasksekretariatet under Statsadvokaten for Særlig Økonomisk og International Kriminalitet (SØIK) om mulig svig med kompensationsordningerne. Hvidvasksekretariatet fungerer som Danmarks finansielle efterretningsenhed og modtager underretninger fra bl.a. finanssektoren, som Hvidvasksekretariatet analyserer og vurderer i forhold til, om der er grundlag for, at oplysningerne skal videregives til andre myndigheder. Hvidvasksekretariatet har også modtaget underretninger om mulig svig med kompensationsordningerne. En henvendelse fra Hvidvasksekretariatet er ikke en anmeldelse i strafferetlig forstand, men har karakter af en efterretning. Modtagerne er således ikke juridisk forpligtede til at igangsætte undersøgelser eller efterforskninger på baggrund af en videregivelse. Vi lægger imidlertid til grund, at ministeriet skal følge op, når ministeriet får relevant viden om mulig svig, som ikke er opdaget i ministeriets øvrige kontroller, for at sikre, at statens penge ikke går tabt.

Forvaltning af straksudbetaling

13. Vi undersøger i denne delanalyse, om Erhvervsministeriet i forbindelse med straksudbetaling af ansøgninger i april og maj 2020 har taget nødvendige forholdsregler for at sikre, at færrest mulige virksomheder, som ikke opfylder tildelingskriterierne, har fået udbetalt kompensation. Det gør vi, fordi beslutningen om at indføre straksudbetaling – og derved mindske sagsbehandlingstiden – betød en større risiko for at udbetale kompensation til virksomheder, som ikke lever op til tildelingskriterierne. Risikoen blev forsøgt mindsket ved, at der i aktstykket optræder undtagelser for, hvilke ansøgninger der er omfattet af straksudbetalingen.

Vi undersøger Erhvervsministeriets straksudbetaling af ansøgninger om lønkompensation og kompensation til selvstændige ved dokumentgennemgang og dataanalyse. Der er ikke sket straksudbetalinger af ansøgninger om kompensation for faste omkostninger. Vi undersøger 2 forhold i denne analyse.

For det første undersøger vi, om Erhvervsministeriet har sikret, at der ikke er sket straksudbetaling af de ansøgninger, som var undtaget fra straksudbetaling, jf. aktstykke nr. 155 af 29. april 2020.

For det andet undersøger vi, om Erhvervsministeriet i forbindelse med udskydelse af efterkontrollen har gennemført analyser, som estimerer risikoen forbundet med at udskyde kontrollen af de straksudbetalte ansøgninger. For at vurdere omfanget af potentielle fejludbetalinger har vi sammenholdt afvisningsprocenten blandt manuelt behandlede ansøgninger og ansøgninger i målgruppen for straksudbetaling, som også var udtaget til manuel kontrol som følge af risikomærkater fra de automatiske kontroller. På denne måde har vi estimeret omfanget af straksudbetalte ansøgninger, som ved en manuel sagsbehandling kunne forventes at være blevet afvist og potentielt er blevet udbetalt, uden at virksomhederne opfyldte tildelingskriterierne. Vi lægger til grund for denne del af undersøgelsen, at ministeriet har haft kendskab til fordelingen af risikomærkater fra de automatiske kontroller på de straksudbetalte ansøgninger og dermed ved udskydelsen af efterkontrollen har været bekendt med risikoen for, at en del af de straksudbetalte ansøgninger var blevet udbetalt til virksomheder, der ikke levede op til tildelingskriterierne.

Sagsbehandlingstid

14. Vi undersøger i denne delanalyse, om Erhvervsministeriet har sikret hurtig sagsbehandling af ansøgninger om kompensation på tværs af de 3 kompensationsordninger. Det gør vi, fordi intentionen bag ordningerne var, at kompensationen skulle udbetales hurtigt for at afbøde de økonomiske konsekvenser af COVID-19. Vi har undersøgt 2 forhold om ministeriets sagsbehandlingstider på tværs af de 3 ordninger.

For det første har vi undersøgt, om Erhvervsministeriet har sikret en afgørelse af alle ansøgninger inden for 30 dage. Det har vi gjort ved at beregne en samlet gennemsnitlig sagsbehandlingstid på de enkelte ordninger. Vi har herunder opgjort spredningen i sagsbehandlingstiden mellem ordningerne og inden for de enkelte ordninger på baggrund af den sagsbehandlingsproces, som de enkelte ansøgninger har gennemgået, dvs. om ansøgningerne er afgjort efter automatisk kontrol, manuel sagsbehandling, udvidet kontrol eller straksudbetaling. Vi har taget udgangspunkt i Erhvervsministeriets målsætning om, at alle ansøgninger skal være afgjort inden for 30 dage. Ministeriet opstillede målsætningen for ordningerne umiddelbart efter vores undersøgelsesperiode på baggrund af viden og erfaringer fra den første fase fra marts til august 2020. Vi finder denne målsætning rimelig, da 30 dage er den typiske afstand mellem virksomhedernes betaling af lønudgifter, faste omkostninger mv. Sagsbehandlingstiden er den tid, der går, fra virksomheden indsender en ansøgning, til sagen bliver afgjort. En sag afgøres, når Erhvervsstyrelsen sender den til udbetaling eller afviser sagen. Hertil skal tillægges yderligere 1-2 bankdage, før virksomhederne modtager kompensationen.

For det andet har vi undersøgt, om Erhvervsministeriet har sikret, at de ansøgninger, der var i målgruppen for straksudbetaling, jf. aktstykket nr. 155 af 29. april 2020, er blevet afgjort inden for den fastsatte målsætning om hurtig udbetaling i aktstykket.

Særlige præmisser for undersøgelsen

15. Det har været en særlig præmis for undersøgelsen, at vi har gennemført undersøgelsen hos et ministerium, der var været underlagt et ekstraordinært stort arbejdspress. Vi har derfor taget hensyn til det resursetræk, som vi har pålagt den reviderede.

Det har været væsentligt for Rigsrevisionen, at vores undersøgelsesaktivitet ikke har haft en negativ påvirkning på Erhvervsministeriets mulighed for at forvalte hjælpepakkerne i undersøgelsesperioden. Dette har medført, at vi som hovedregel har brugt de data, som ministeriet selv benytter i sin sagsstyring og havde til rådighed på undersøgelsestidspunktet. Rigsrevisionen ville gerne have undersøgt de automatiske kontroller via dataanalyse, men det har af resurse-mæssige årsager ikke været muligt for Erhvervsministeriet at stille data til rådighed, da data bl.a. stammer fra flere forskellige offentlige registre hos andre myndigheder. Samtidig har det kun været muligt at undersøge, om ministeriet har undtaget de rigtige ansøgninger fra straksudbetaling, jf. aktstykket nr. 155 af 29. april 2020, men ikke om alle de relevante ansøgninger rent faktisk er blevet straksudbetalt. Endelig har vi givet ministeriet en længere tidsfrist i forbindelse med levering af materiale i starten af undersøgelsen.

Afgrænsning

16. Undersøgelsen er afgrænset til de 3 største kompensationsordninger placeret under Erhvervsministeriets ressort. Vi ser dermed ikke på ministeriets låne- og garantiordninger, øvrige kompensationsordninger og ordninger på andre ministerområder. Vi har samtidig valgt at afgrænse os til at undersøge den første fase af kompensationsordningerne, hvor alle virksomheder i udgangspunktet kunne søge, hvis de var økonomisk ramt af COVID-19. Der er sidenhen kommet nye og mere målrettede ordninger til virksomheder, der var ramt af restriktioner. Den første fase strakte sig fra den 9. marts til den 31. august 2020 for ordningen om kompensation til selvstændige. For lønkom-pensationsordningen sluttede ordningens første fase den 29. august, og for ordningen om kompensation for faste omkostninger sluttede fasen allerede den 8. juli 2020.

17. Revisionen er udført i overensstemmelse med standarderne for offentlig revision, jf. bilag 1.

18. I bilag 1 er undersøgelsens metodiske tilgang beskrevet. Bilag 2 indeholder en ord-liste, der forklarer udvalgte ord og begreber.

2. Erhvervsministeriets forvaltning af hjælpepakker under COVID-19

19. Vi har undersøgt, om Erhvervsministeriet har sikret en tilfredsstillende forvaltning af de 3 midlertidige kompensationsordninger lønkompensation, kompensation til selvstændige og kompensation for faste omkostninger i perioden marts-august 2020.

Vi har undersøgt:

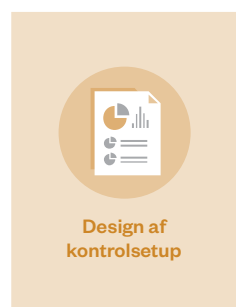
- om Erhvervsministeriet har designet kontroller, der i tilstrækkelig grad sikrer, at kun berettigede virksomheder får adgang til kompensation
- om Erhvervsministeriet har gennemført kontroller, der i tilstrækkelig grad sikrer, at kun virksomheder, som lever op til tildelingskriterierne, har fået udbetalt kompensation
- om Erhvervsministeriet i forbindelse med de ansøgninger, der blev straksudbetalt i april og maj 2020, har taget nødvendige forholdsregler for at sikre, at færrest mulige virksomheder, som ikke opfylder tildelingskriterierne, har fået udbetalt kompensation
- om Erhvervsministeriet har sikret en hurtig sagsbehandling af ansøgninger om kompensation på tværs af de 3 kompensationsordninger.

2.1. Erhvervsministeriets design af kontroller

20. Vi har undersøgt, om Erhvervsministeriet har designet kontroller, der i tilstrækkelig grad sikrer, at kun berettigede virksomheder får adgang til kompensation. Det har vi gjort ved at undersøge 2 forhold.

For det første har vi undersøgt, om Erhvervsministeriet overordnet set har designet et sammenhængende kontrolsetup, der tilgodeser behovet for en hurtig og effektiv kontrol.

For det andet har vi undersøgt, om Erhvervsministeriet har designet førkontroller, der i tilstrækkelig grad afdækker, om tildelingskriterierne på de 3 kompensationsordninger er opfyldt.

Slutafregning

Virksomhederne skal efter kompensationsperiodens afslutning bl.a. indberette deres realiserede økonomiske resultater og det faktiske antal hjemsendte medarbejdere til Erhvervsstyrelsen. Disse oplysninger sammenholdes med de forventede resultater, der lå til grund for udbetalingen af kompensation. På den baggrund foretages en slutafregning, hvor virksomhederne får udbetalt tilgodehavender eller skal tilbagebetale overskydende kompensation. Erhvervsstyrelsen foretager også en egentlig efterkontrol af nogle virksomheder baseret på en risiko- og væsentlighedstilgang.

Design af kontrolsetup

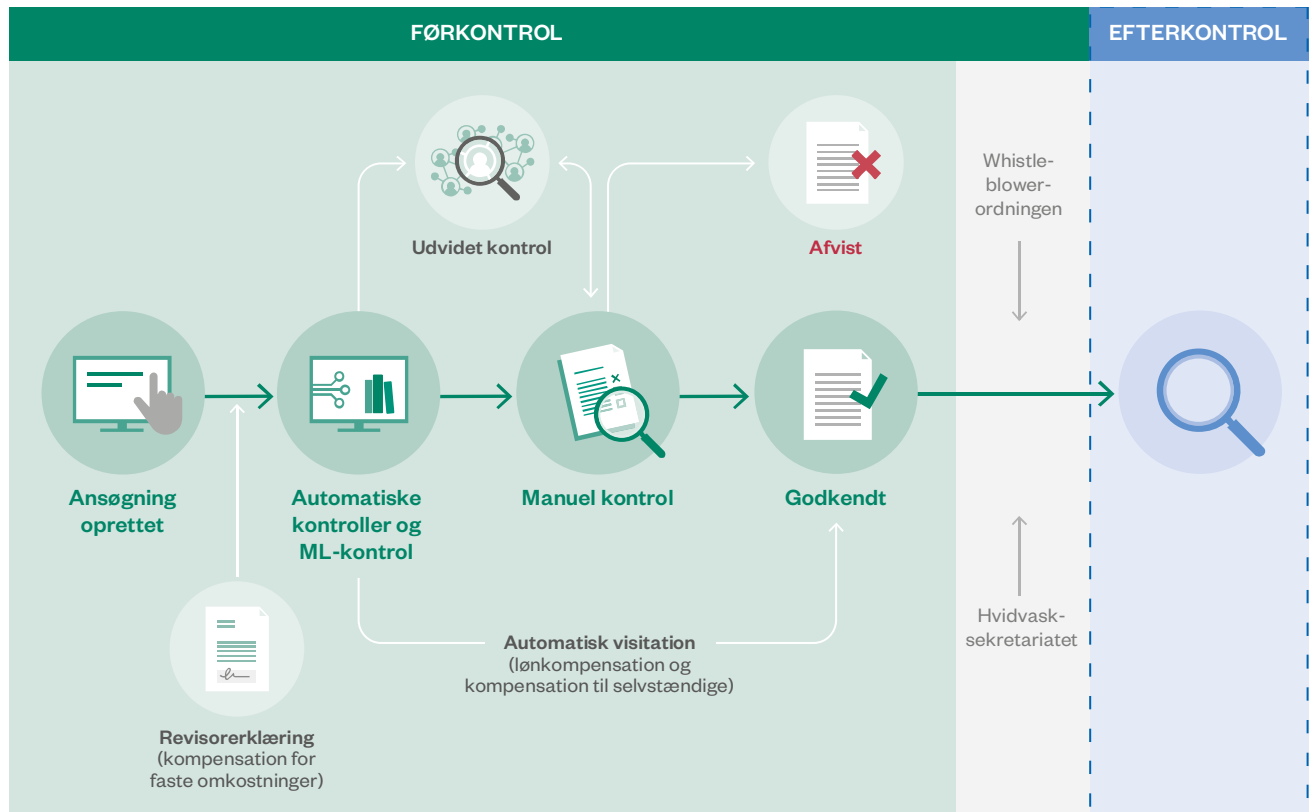
21. Vi har undersøgt, om Erhvervsministeriet har designet et sammenhængende kontrolsetup, der både tilgodeser en hurtig sagsbehandling og tilstrækkelig kontrol af mere risikable ansøgninger. Det har vi gjort ved at gennemgå de enkelte trin i ministeriets kontrolsetup og vurdere, om ministeriet har etableret automatiske kontroller, der kan sikre, at ikke-risikable ansøgninger kan udbetales hurtigt, samtidig med at ansøgninger med risiko for fejl eller forsøg på svig gennemgår en yderligere kontrol, så omfanget af fejludbetalinger nedbringes.

22. Erhvervsstyrelsen har stået for den praktiske implementering og drift af kompensationsordningerne. Styrelsen har designet et kontrolsetup bestående af en førkontrol i forbindelse med ansøgningsprocessen og en efterkontrol, når kompensationsperioden er overstået. Førkontrollen er i et vist omfang baseret på virksomhedernes forventninger til fx omsætningstab, hjemsendelser af medarbejdere og faste omkostninger. Hvor det er muligt, kontrollerer styrelsen dog virksomhedernes oplysninger op imod tilgængelige oplysninger i offentlige registre om fx omsætning i referenceperioden i 2019 og nuværende antal ansatte mv. i offentlige registre. Det kan fx være CVR-registret, momsregistret og elndkomst. Styrelsen gennemfører senere en efterkontrol på baggrund af en slutafregning, hvor virksomhederne bl.a. skal indberette deres realiserede økonomiske resultater og det faktiske antal hjemsendte medarbejdere, efter kompensationsperioden er overstået.

Erhvervsministeriet har oplyst, at det samlede kontrolsetup blev tilrettelagt ud fra en forventning om, at ministeriet skulle have kapacitet til at håndtere et stort antal ansøgninger fra en større andel af danske virksomheder, og at der i vidt omfang skulle udbetales kompensation på baggrund af virksomhedernes forventninger og andre forhold, som virksomhederne ikke kunne dokumentere på nogen nem eller entydig måde. Ministeriet har oplyst, at Erhvervsstyrelsen derfor valgte en model, der så vidt muligt skulle være datadrevet, bygge på offentlige registre og være baseret på principper om væsentlighed og risiko, frem for at stille krav om alternative former for dokumentation.

23. Figur 4 viser de trin, som en ansøgning gennemgår i Erhvervsministeriets kontrolsetup.

Figur 4
Erhvervsministeriets kontrolsetup for de 3 kompensationsordninger

Note: ML-kontrol står for machine learning-kontrol. ML-kontroller screener de ansøgende virksomheder for at finde eventuelle svig mønstre på baggrund af en lang række baggrundsdata om den enkelte virksomhed. Det kan fx være oplysninger om seneste regnskab, momsangivelser, tidligere konkurser i ejer kredsen, brancheskifte, adressehistorik, revisor mv.

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af oplysninger fra Erhvervsministeriet.

Det fremgår af figur 4, at Erhvervsstyrelsen i førkontrollen gennemfører en række forskellige kontrolforanstaltninger, inden der træffes afgørelse om at afvise eller udbetale kompensation. En undtagelse er de ansøgninger, der blev straksudbetalt i april og maj 2020, uden at der blev gennemført en manuel kontrol.

Automatisk visitation

Ansøgninger bliver automatisk visiteret, dvs. sendt til udbetaling uden at gennemgå en manuel kontrol, hvis de automatiske kontroller og ML-kontrollen ikke påfører ansøgningen nogen risikomærkat eller en høj ML-risikoscore.

Automatiske kontroller

24. Fundamentet i Erhvervsstyrelsens kontrolsetup består af en række automatiske kontroller, som afgør, om ansøgninger kan sendes direkte til udbetaling via automatisk visitation eller skal gennemgå en manuel kontrol. Der foretages op til 45 automatiske kontroller på hver af kompensationsordningerne. Kontrollerne er udarbejdet i tæt samarbejde med flere offentlige myndigheder, herunder særligt Skatteministeriet. I de automatiske kontroller tjekkes virksomhedens oplysninger op imod offentlige myndigheders dataregistre. Dette bidrager fx til at afdække, om virksomhedens angivne referenceomsætning i 2019 stemmer overens med oplysninger i momsregistret, eller om virksomheden har angivet uventet mange ansatte eller en uventet høj løn sammenlignet med tilgængelige oplysninger i elndkomst. Hvis en automatisk kontrol indikerer usikkerhed om virksomhedens oplysninger, påføres ansøgningen et såkaldt risikomærkat. Hvis ansøgningen har ét eller flere risikomærkat, udtages den til manuel kontrol. 40-50 % af ansøgningerne om lønkompensation og kompensation til selvstændige blev i vores undersøgelsesperiode udtaget til manuel kontrol. De automatiske kontroller udgør kernen i Erhvervsstyrelsens kontrolsetup for lønkompensation og kompensation til selvstændige, idet den første grovsortering af alle ansøgninger foregår her. Grovsorteringen afgør, hvilke ansøgninger der kan udbetales direkte, og hvilke ansøgninger der skal til manuel kontrol på grund af risiko for fejl eller svig på svig. På ordningen om kompensation for faste omkostninger udfører Erhvervsstyrelsen en manuel sagsbehandling af alle ansøgninger, hvormed de automatiske kontroller her spiller en mindre central rolle.

De automatiske kontroller skal ifølge Erhvervsministeriet på den ene side medvirke til at forebygge svig og undgå fejl og på den anden side sikre, at nogle ansøgninger kan "stryge direkte igennem" til udbetaling med en kort sagsbehandlingstid. Arbejdet med at kvalificere de automatiske kontroller har dermed en stor betydning for hensynene til hurtig udbetaling og effektiv kontrol. Samtidig er resultaterne af de automatiske kontroller afgørende for, hvilke ansøgninger der bliver udtaget til manuel kontrol, og hvilke forhold i ansøgningen der bliver undersøgt.

ML-kontrol

25. Erhvervsstyrelsen foretager også en såkaldt machine learning-kontrol (ML-kontrol) som et supplement til de automatiske kontroller. Mens de automatiske kontroller har til formål at afdække, om virksomhederne opfylder tildelingskriterierne på de enkelte ordninger, er ML-kontrollen en risikobaseret svigmodel. ML-kontrollen screener de ansøgende virksomheder for at finde eventuelle svigmønstre på baggrund af en lang række baggrundsdata om den enkelte virksomhed. Det kan fx være oplysninger om det seneste regnskab, momsangivelser, tidligere konkurser i ejer kredsen, brancheskifte, adressehistorik og revisor. ML-kontrollen resulterer i en risikoscore og indplacerer ansøgningen i en lav, mellem eller høj risikogruppe. Hvis ML-risikoscoren er høj, skal ansøgningen behandles i den udvidede kontrol, inden den går videre til den normale manuelle sagsbehandling. Hvis risikoscoren er mellem, skal sagen behandles mere udførligt i efterkontrollen.

Manuel kontrol

26. Ansøgninger udtages til manuel kontrol, hvis de får påført ét eller flere risikomærker i de automatiske kontroller eller i ML-kontrollen. Den manuelle kontrol har til formål at afdække, om en ansøgning skal godkendes eller afvises, ved at undersøge virksomhedens indrapporterede oplysninger og eventuelt indhente supplerende dokumentation, der kan sandsynliggøre virksomhedens oplysninger. For at sikre en så effektiv, ensartet og korrekt manuel sagsbehandling som muligt skal sagsbehandlerne behandle ansøgningerne efter en sagsbehandlingsvejledning og udfylde en tjekliste, hvor de forholder sig til de relevante risikomærker for den enkelte ansøgning. Sagsbehandleren skal kun forholde sig til risikomærkerne fra de automatiske kontroller og ikke andre forhold på sagen. Finder sagsbehandleren, at den supplerende dokumentation er tilstrækkelig, kan ansøgningen herefter godkendes. Hvis den supplerende dokumentation ikke vurderes tilstrækkelig til at sandsynliggøre virksomhedens oplysninger, kan sagsbehandleren afvise ansøgningen eller sende den videre til udvidet kontrol, hvis der er mistanke om strafbare forhold.

På ordningen om compensation for faste omkostninger skal alle ansøgninger manuelt behandles, idet der ikke findes data fra offentlige registre over virksomheders faste omkostninger, som Erhvervsministeriet kan foretage grundige automatiske kontroller på baggrund af. Samtidig var det et krav i aktstykke nr. 124 af 27. marts 2020 ved etablering af ordningen, at der skal indhentes en revisorerklæring fra alle virksomheder, hvor revisoren bl.a. verificerer virksomhedens referenceomsætning i 2019 og virksomhedens oplysninger om faste omkostninger. Sagsbehandlingen begynder først, når revisorerklæringen er modtaget.

På ordningen om compensation for faste omkostninger gælder desuden, at der er 2 sagsbehandlere (en visitator og en specialist) inde over alle ansøgninger. Visitatoren foretager den normale sagsbehandling og indstiller i sin visitortjekliste, om ansøgningen skal godkendes eller afvises, og om der skal foretages rettelser i det ansøgte kompensationsbeløb, fx hvis der mangler dokumentation for enkelte udgifter. Efterfølgende skal specialisten vurdere, om visitatoren har forholdt sig til de relevante dele af ansøgningen, og om der er tydelig sammenhæng mellem tjeklistens krydser og indstillingen til godkendelse, delvis godkendelse eller afvisning. Specialisten skal således ikke foretage en selvstændig sagsbehandling af ansøgningen. Endelig skal alle ansøgninger om mere end 2,5 mio. kr. i compensation for faste omkostninger ledesgodkendes.

Udvidet kontrol

27. Hvis en ansøgning til en af de 3 kompensationsordninger får en høj ML-risikoscore, eller hvis sagsbehandleren i forbindelse med den manuelle kontrol får mistanke om forsøg på svig, sendes ansøgningen til udvidet kontrol i Erhvervsstyrelsens COVID-kontrolteam. Den udvidede kontrol har til formål nærmere at afdække ansøgninger, hvor styrelsen på baggrund af ML-kontrollen eller den manuelle kontrol har mistanke om, at virksomheden bevidst har afgivet forkerte oplysninger for at få compensation.

Tjekliste med risikomærker

Tjeklisten er Erhvervsstyrelsens primære dokumentation for, at sagsbehandleren har forholdt sig til de relevante risikomærker på en ansøgning. Tjeklisten fungerer som dokumentation for sagsbehandlerens indstilling til afgørelse i sagen.

COVID-kontrolteam

Erhvervsministeriet har et såkaldt COVID-kontrolteam, som behandler ansøgninger i den udvidede kontrol. Kontrolteamet består af et hold af forskellige eksperter, fx revisorer og eksperter inden for økonomisk kriminalitet.

Når en ansøgning sendes til udvidet kontrol, foretages først en screening af ansøgningen, hvor det vurderes, om den skal udtages til en egentlig udvidet kontrol. Ved den udvidede kontrol kan COVID-kontrolteamet indhente yderligere oplysninger i andre offentlige registre eller bede virksomheden om at fremsende supplerende oplysninger. Hvis Erhvervsstyrelsen på baggrund af den udvidede kontrol får en konkret mistanke om strafbare forhold, fx forsøg på at begå svig med kompensationsordningerne, kan styrelsen politianmelde virksomheden. Det gør styrelsen via en orientering til SØIK, som er styrelsens indgang til politianmeldelser.

Godkendelse af ansøgninger og udbetaling

28. Når en ansøgning er godkendt – enten direkte efter de automatiske kontroller eller efter en manuel sagsbehandling – sendes den videre til godkendelse i det tilskudsadministrative system (TAS), som også håndteres af medarbejdere i Erhvervsstyrelsen. Efterfølgende overføres sagen til økonomistyringsprogrammet Navision, som håndteres af regnskabsafdelingen i Erhvervsstyrelsen. Endelig anmodes Statens Administration om at foretage udbetalingen til virksomhedens NemKonto.

På lønkompensationsordningen sender Erhvervsstyrelsen et brev til de medarbejdere, der udbetales compensation for, når ansøgningen godkendes endeligt. Dette er et tiltag, der skal bidrage til at opdage eventuelle forsøg på at opnå compensation for tidligere medarbejdere eller medarbejdere, som ikke er hjemsendte.

Henvendelser fra Hvidvasksekretariatet og en whistleblowerordning

29. Ud over Erhvervsstyrelsens interne kontroller får styrelsen henvendelser fra Hvidvasksekretariatet under SØIK, som typisk beror på mistænkelige transaktioner til eller fra en persons eller virksomheds bankkonto. Disse henvendelser kommer typisk, efter Erhvervsstyrelsen har gennemført sin førkontrol og udbetalt compensation. Hvidvasksekretariatet modtager og visiterer underretninger fra særligt pengeinstitutter og Skatteforvaltningen og i mindre omfang fra revisorer. Hvis Hvidvasksekretariatet efter visitationen vurderer, at underretningen vedrører mulig svig med kompensationsordningerne, videresendes en finansiel efterretning til Erhvervsstyrelsens COVID-kontrolteam. Erhvervsministeriet har oplyst, at processen for modtagelse og håndtering af henvendelser fra Hvidvasksekretariatet er tæt koordineret med SØIK, Hvidvasksekretariatet og Skattestyrelsen. Herunder koordinerer Erhvervsstyrelsen udarbejdelse af vejledninger til pengeinstitutter med Hvidvasksekretariatet og bankernes interesseorganisation Finans Danmark.

30. Når Erhvervsstyrelsen modtager en henvendelse fra Hvidvasksekretariatet, foretager styrelsens COVID-kontrolteam en screening for at vurdere, om henvendelsen er relevant for kompensationsordningerne. Hvis henvendelsen vurderes som relevant, bliver den enten politianmeldt, hvis der er tilstrækkeligt bevisgrundlag, eller udtaget til yderligere kontrol i efterkontrollen. Erhvervsministeriet har oplyst, at relevante ansøgninger om løncompensation og compensation til selvstændige, der ikke politianmeldes, vil blive pålagt krav om revisorbistand i virksomhedernes slutfregning. Henvendelserne fra Hvidvasksekretariatet skal ifølge Erhvervsministeriet ses som et supplement til den øvrige kontrol af ansøgningerne, der bidrager med indsigt om mulig svig, som ministeriet ellers ikke var blevet bekendt med.

En af de største risici i forvaltningen af kompensationsordningerne er overordnet set, at Erhvervsstyrelsen i vidt omfang – på foranledning af Folketingets beslutninger – har udbetalt kompensation på baggrund af virksomhedernes forventninger om omsætningstab og hjemsendelse af medarbejdere. Disse oplysninger vil Erhvervsstyrelsen først kunne kontrollere i forbindelse med efterkontrollen. Samtidig er der oplysninger, som styrelsen ikke selv kan kontrollere, fx hvis virksomheder forsøger at skjule omsætning fra myndighederne. I tilfælde, hvor virksomheder er gået konkurs i mellemtiden, eller hvor virksomheder har begået svig, kan det være vanskeligt for staten at indkræve kompensationen senere.

Ud over henvendelser fra Hvidvasksekretariatet får Erhvervsstyrelsen også henvendelser via en whistleblowerordning, hvor fx tidligere medarbejdere kan henvende sig, hvis de ikke længere er ansat i virksomheden, men er blevet bekendt med, at der er søgt om lønkompensation for dem. Vi har kun undersøgt Erhvervsministeriets opfølgning på henvendelser fra Hvidvasksekretariatet, idet Hvidvasksekretariatet, der har ekspertise i finansiel svig, på forhånd har vurderet disse henvendelser som relevante, inden ministeriet har modtaget dem.

Efterkontrol

31. Udbetaling af kompensation fra de 3 kompensationsordninger er i vidt omfang baseret på forventede antal hjemsendte medarbejdere (lønkompensation) og forventet omsætningstab (kompensation til selvstændige og kompensation for faste omkostninger). Erhvervsministeriets kontrolsetup forudsætter derfor en efterkontrol, hvor formålet er at foretage en endelig vurdering af, om virksomheder har været berettigede til kompensation, og af størrelsen af kompensationsbeløbet. I efterkontrollen foretages ligesom i førkontrollen en række forskellige kontrolforanstaltninger, herunder automatiske og manuelle kontroller, hvortil der sker en risikobaseret anvendelse af revisorer på lønkompensation og kompensation til selvstændige. Ministeriet har oplyst, at det samlede kontrolsetup i efterkontrollen er fastlagt ud fra en risiko- og væsentlighedstilgang, som bl.a. er anbefalet af en nedsat ekspertgruppe, der er kommet med konkrete input til efterkontrollen af de 3 undersøgte kompensationsordninger. Vi har ikke kunnet undersøge efterkontrollen, da det endelige indhold heraf ikke var fastlagt på tidspunktet for gennemførelsen af vores undersøgelse.

Erhvervsministeriet havde oprindeligt planlagt, at virksomhederne skulle indberette deres faktiske antal hjemsendte medarbejdere, omsætning mv. i en slutafregning til Erhvervsstyrelsen senest 6 måneder efter afslutning af kompensationsperioden, dvs. senest den 8. december 2020. Styrelsen skulle herefter påbegynde efterkontrollen, hvor der ikke var fastsat en dato for forventet afslutning.

Design af førkontroller

32. Vi har undersøgt, om Erhvervsministeriet har designet førkontroller af ansøgninger om kompensation, der i tilstrækkelig grad afdækker, om tildelingskriterierne på de 3 kompensationsordninger er opfyldt, eller om der er huller, som kan føre til fejl og eventuel svig. Vi har fokus på de automatiske og manuelle kontroller, da disse 2 sagstrin tilsammen udgør hovedvejen i førkontrollerne, hvor det for 90-95 % af ansøgningerne afgøres, om virksomhederne lever op til tildelingskriterierne.

Vi har for det første identificeret tildelingskriterierne for hver kompensationsordning, som er defineret i aktstykker og tilhørende bekendtgørelser. Vi har for det andet undersøgt for hvert tildelingskriterie, om henholdsvis de automatiske kontroller og manuelle kontroller i tilstrækkelig grad afdækker, om kriterierne er opfyldt. Vi har lagt vægt på, at de automatiske kontroller skal give sikkerhed for, at en ansøgning bliver udtaget til manuel kontrol, hvis der er en risiko for, at kriteriet ikke er opfyldt. Vi har dertil lagt vægt på, at de manuelle kontroller – på baggrund af eksisterende og tilgængelige oplysninger – skal give sikkerhed for at tildelingskriterierne er opfyldt. Vi har på den baggrund foretaget en samlet vurdering af, om førkontrollerne i tilstrækkelig grad afdækker, om de enkelte tildelingskriterier er opfyldt. På ordningen om kompensation for faste omkostninger har vi kun fokuseret på de manuelle kontroller, idet alle ansøgninger gennemgår en manuel kontrol på denne ordning. De automatiske kontroller spiller derfor en mindre væsentlig rolle. Vi har ikke haft mulighed for at analysere efterkontrollen, da den ikke var færdigudviklet, mens vi udarbejdede undersøgelsen.

Vi lægger til grund for analysen, at det er væsentligt for opfyldelsen af formålet med kompensationsordningerne og udbetaling til berettigede virksomheder, at Erhvervsministeriets førkontroller i tilstrækkelig grad afdækker tildelingskriterierne. Ministeriet har oplyst, at princippet om at foretage en korrekt udbetaling knytter sig sekundært til udbetalingstidspunktet, men primært er relevant ved virksomhedernes slutafregning og den følgende efterkontrol. Rigsrevisionen anerkender, at Erhvervsministeriet har skullet finde en vanskelig balance mellem hurtig og korrekt udbetaling. Rigsrevisionen vurderer samtidig, at ministeriets relativt omfattende førkontroller medfører en længere sagsbehandlingstid, og det derfor er afgørende, at kontrollerne giver en større sikkerhed for, at der ikke udbetales kompensation til virksomheder, som ikke lever op til tildelingskriterierne. Ministeriet har for en stor del af tildelingskriterierne haft mulighed for at foretage automatiske kontroller baseret på offentlige dataregistre og manuelle kontroller baseret på dokumentation fra virksomhederne.

33. Figur 5 viser, om Erhvervsministeriets førkontroller i tilstrækkelig grad afdækker, om tildelingskriterierne på de 3 kompensationsordninger er opfyldt.

Figur 5

Afdækning af tildelingskriterier i Erhvervsministeriets førkontroller

 LØNKOMPENSATION Tildelingskriterier	 KOMPENSATION TIL SELVSTÆNDIGE Tildelingskriterier	 KOMPENSATION FOR FASTE OMKOSTNINGER Tildelingskriterier
1) Hjemsendelse af min. 30 % af de ansatte eller flere end 50 ansatte. ¹⁾	1) Omsætningstab på min. 30 % i forhold til samme periode i 2019. ²⁾	1) Omsætningstab på min. 35 % i forhold til samme periode i 2019. ²⁾
2) Lønmodtagere skal have en fast, kontraktuel tilknytning til virksomheden, være ansat før den 9. marts 2020 med fast arbejdssted i Danmark og ikke være medejer af virksomheden.	2) Den selvstændige har min. 25 % ejerskab før den 9. marts 2020.	2) De faste omkostninger udgør mindst 12.500 kr. i en 3-måneders periode.
3) Lønkomensationen udgør maks. 30.000 kr. pr. måned pr. fuldtidsansat, herunder 75 % af funktionærers løn og 90 % af ikke-funktionærers og elever/lærlinges løn.	3) Omsætning på mindst 10.000 kr. i gennemsnit pr. måned i 2019.	3) Underskudsvirksomheder kan ikke modtage kompensation, der stiller dem bedre end før COVID-19.
4) Virksomheden skal være registreret i CVR-registret.	4) Den selvstændige har maks. 25 fuldtidsansatte den 1. marts 2020.	4) Ophørte virksomheder kan ikke modtage kompensation.
5) Virksomheden kan ikke få dækket de samme omkostninger fra øvrige COVID-19-støtteordninger eller få godtgjort lønudgiften på anden vis.	5) Virksomheden skal være registreret i CVR-registret.	5) Virksomheden skal være registreret i CVR-registret.
6) Virksomheden skal betale fuld løn i kompensationsperioden.	6) Virksomheden må ikke tidligere have modtaget kompensation for samme periode.	6) Der kan ikke ydes kompensation for faste omkostninger, som virksomheden med rimelighed kunne have afværget.
7) Virksomheden må ikke have base i skattely i henhold til EU's retningslinjer.	7) Ophørte virksomheder kan ikke modtage kompensation.	7) Maks. 110 mio. kr. i kompensation pr. virksomhed i perioden.
	8) Virksomheden skal indsende begrundelse for ændret referenceperiode i 2019.	8) Ansøgningen skal indeholde en revisor-påtegnet opgørelse over virksomhedens faste omkostninger.
	9) Den selvstændiges indkomst for 2020 må ikke overstige 800.000 kr.	9) Virksomheden skal indsende begrundelse for ændret referenceperiode i 2019.
	10) Virksomheden må ikke have base i skattely i henhold til EU's retningslinjer.	10) Virksomheden må ikke have base i skattely i henhold til EU's retningslinjer.

Tilstrækkeligt afdækket

Delvist tilstrækkeligt afdækket

Ikke afdækket

Afdækkes først i forbindelse med efterkontrollen

¹⁾ Det gælder for dette kriterie, at det bliver kontrolleret i førkontrollen, hvor mange ansatte virksomheden har. Derimod kan det først kontrolleres i efterkontrollen, om virksomhedens angivelse af antal hjemsendte medarbejdere endte med at være retvisende for det faktiske antal hjemsendte medarbejdere.

²⁾ Det gælder for dette kriterie, at det bliver kontrolleret i førkontrollen, om virksomhedens angivelse af omsætning i referenceperioden i 2019 stemmer overens med oplysningerne i momsregistret. Derimod kan det først kontrolleres i efterkontrollen, om virksomhedens angivelse af forventet omsætning i kompensationsperioden i 2020 endte med at være retvisende for den faktiske omsætning.

Kilde: Rigsrevisionens afdækning af tildelingskriterier på de 3 kompensationsordninger, som fremgår af aktstykker og bekendtgørelser.

Tildelingskriterierne i figur 5 er specificeret i relevante aktstykker og dertilhørende bekendtgørelser. Felternes farver viser Rigsrevisionens vurdering af de enkelte kriterier. Der er ingen røde felter, da der ikke er tilfælde, hvor der ikke er opstillet kontroller, som afdækker et kriterie. Grå felter og felter markeret med en note viser kriterier, som ministeriet først helt eller delvist afdækker i efterkontrollen. Det kan skyldes, at det er specificeret i relevante aktstykker, at der først skal følges op i efterkontrollen, fx kontrol af skattely, eller at oplysninger først er mulige at kontrollere i efterkontrollen, fx det faktiske antal hjemsendte medarbejdere på lønkomensation. Vores gennemgang af alle tildelingskriterier er uddybet i bilag 1.

For det første viser undersøgelsen, at Erhvervsministeriets førkontroller på lønkomponentsordningen i tilstrækkelig grad afdækker, om 2 ud af 7 tildelingskriterier er opfyldt. Derudover kan ministeriet først kontrollere yderligere 2 af kriterierne i efterkontrollen. Endelig afdækker ministeriets førkontroller kun delvist tilstrækkeligt, om 3 ud af 7 tildelingskriterier er opfyldt.

For det andet viser undersøgelsen, at Erhvervsministeriets førkontroller på ordningen om komensation til selvstændige i tilstrækkelig grad afdækker, om 5 ud af 10 tildelingskriterier er opfyldt. Dertil kan ministeriet først kontrollere yderligere 2 af kriterierne i efterkontrollen. Endelig afdækker ministeriets førkontroller kun delvist tilstrækkeligt, om 3 ud af 10 kriterier er opfyldt.

For det tredje viser undersøgelsen, at Erhvervsministeriets førkontroller på ordningen om komensation for faste omkostninger i tilstrækkelig grad afdækker, om 8 ud af 10 tildelingskriterier er opfyldt. Ministeriet kan først afdække ét af kriterierne i efterkontrollen. Førkontrollerne afdækker delvist tilstrækkeligt, om det ene resterende kriterie er opfyldt.

Boks 1 viser eksempler på 3 tildelingskriterier, som kun er delvist tilstrækkeligt afdækket i Erhvervsministeriets førkontroller.

Boks 1**Eksempler på tildelingskriterier, som kun er delvist tilstrækkeligt afdækket i Erhvervsministeriets førkontroller****Lønkomensation**

Tildelingskriterie nr. 1: Hjemsendelse af min. 30 % af de ansatte eller flere end 50 ansatte

De automatiske kontroller påfører ansøgninger et risikomærkat, hvis virksomheden angiver et andet antal ansatte pr. 9. marts 2020 end det antal, der fremgår af CVR-registret. Det har dog været muligt for virksomheder at efterregistrere ansættelsesforhold med tilbagevirkende kraft, umiddelbart inden de har indsendt deres ansøgning, uden at de automatiske kontroller har opdaget det. For de virksomheder, der udtages til manuel kontrol, beder Erhvervsstyrelsen som udgangspunkt ikke om dokumentation for det angivne antal ansatte pr. 9. marts 2020, men tager virksomhedens oplysninger for pålydende. Virksomhedens faktiske antal hjemsendte medarbejdere bliver først kontrolleret i efterkontrollen.

Kompensation til selvstændige

Tildelingskriterie nr 1: Omsætningstab på min. 30 % i forhold til samme periode i 2019

De automatiske kontroller påfører ansøgningen et risikomærkat, hvis virksomhedens angivne omsætning i referenceperioden i 2019 afviger fra oplysninger i momsregistret. Virksomheden bliver herefter bedt om at dokumentere den angivne omsætning i forbindelse med den manuelle kontrol. Erhvervsstyrelsen godtager imidlertid dokumentation af lav detaljeringsgrad for virksomhedens angivne omsætning. Det kan fx være internt udarbejdede regneark og pdf-udtræk med få oplysninger fra virksomhedens regnskabssystem.

De automatiske kontroller på ordningen om kompensation for faste omkostninger har i tilstrækkelig grad afdækket det tilsvarende kriterie om et omsætningstab på min. 35 %. Det skyldes, at referenceomsætningen på ordningen om kompensation for faste omkostninger bliver gennemgået af en revisor. Den faktiske omsætning i kompensationsperioden i 2020 kan for begge ordninger først kontrolleres i efterkontrollen.

Tildelingskriterie nr. 2: Den selvstændige har min. 25 % ejerskab før den 9. marts 2020

De automatiske kontroller påfører ansøgningen et risikomærkat, hvis der ifølge CVR-registret er efterregistreret ejere med tilbagevirkende kraft til før den 9. marts 2020, eller hvis den selvstændige ifølge CVR-registret har under 25 % ejerskab. Herefter bliver den selvstændige bedt om at fremsende dokumentation for ejerforhold i forbindelse med den manuelle kontrol. Erhvervsstyrelsen godtager imidlertid dokumentation af lav kvalitet for ændrede ejerforhold, herunder den selvstændiges egen forklaring pr. mail og internt udarbejdede ejerbøger i pdf-format. Styrelsen har oplyst, at ejerforhold vil blive undersøgt yderligere i efterkontrollen.

Erhvervsministeriet har i forbindelse med høring af beretningen haft kommentarer til Rigsrevisionens vurdering af flere tildelingskriterier. Ministeriets kommentarer til 2 centrale tildelingskriterier fremgår nedenfor.

Lønkomensation

Tildelingskriterie nr. 1: Hjemsendelse af min. 30 % af de ansatte eller flere end 50 ansatte

34. Erhvervsministeriet har oplyst, at formålet med førkontrollen af tildelingskriteriet er at sikre, at virksomhederne er opmærksomme på, at de skal hjemsende nok medarbejdere, og at kontrollen er mindre vigtig ud fra en risikobetragtning. Ministeriet vurderer, at virksomheder, der ønsker at svindle med komensation, har anvendt andre metoder. Ministeriet har også oplyst, at det er vanskeligt at kontrollere antallet af ansatte, da der ikke findes samlede registre, men at virksomhedernes faglige repræsentant i slutafregningen skal bekræfte, at medarbejderne har været hjemsendt uden arbejde. Erhvervsstyrelsen vil herefter udtage virksomheder til manuel kontrol i efterkontrollen ud fra en risikobaseret tilgang, herunder ved udbetalt komensation over 1 mio. kr., og efter en konkret risikovurdering. Ministeriet vurderer derfor, at førkontrollen af dette kriterie har været tilstrækkelig. Ministeriet har desuden oplyst, at Erhvervsstyrelsen bruger virksomhedernes efterregistrering af medarbejderoplysninger med tilbagevirkende kraft i forbindelse med den udvidede kontrol og politianmeldelser.

Rigsrevisionen konstaterer, at det har været muligt for virksomheder at omgå de automatiske kontroller ved at efterregistrere medarbejdere i elndkomst med tilbagevirkende kraft, hvilket kontrollen ikke har fanget. Samtidig har Erhvervsstyrelsen i den manuelle kontrol ikke bedt virksomhederne om at dokumentere antallet af ansatte, selv om virksomhederne er udtaget til manuel kontrol efter at have oplyst et andet antal ansatte end det, der fremgår af elndkomst.

Komensation til selvstændige

Tildelingskriterie nr. 1: Omsætningstab på min. 30 % i forhold til samme periode i 2019

35. Erhvervsministeriet har oplyst, at det ud fra gældende regnskabs- og bogføringsregler ikke kan forventes, at virksomhederne løbende bogfører deres registreringer og dermed præcist dokumenterer deres omsætning i et bestemt tidsinterval. Ministeriet har også oplyst, at Erhvervsstyrelsen ikke har kunnet udvikle nye standarder for dokumentation, men har udstukket så tydelige rammer som muligt for virksomhederne, selv om det er kompliceret at gøre ensartet på tværs af virksomhedstyper. Dette er ifølge ministeriet foregået på baggrund af en tæt dialog med erhvervsorganisationer og Folketingets partier, hvor aftalepartierne lagde vægt på, at dokumentationskravene ikke blev for vanskelige for virksomhederne at opfylde.

Rigsrevisionen er enig i, at Erhvervsministeriet har skullet løfte en svær opgave med at balancere hensynet til hurtig udbetaling med hensynet til at sikre en tilstrækkelig kontrol. Rigsrevisionen lægger til grund for sin vurdering af, at kriteriet kun er delvist tilstrækkeligt afdækket, at den fremsendte dokumentation skal give et bedre grundlag for at træffe en afgørelse, end hvis Erhvervsstyrelsen kun havde baseret afgørelsen på de oplysninger, der fremgår af selve ansøgningen fra virksomheden. Den manuelle kontrol vil ellers kun blive en forsinkende proces, der ikke tilfører værdi.

Tildelingskriterier, der først afdækkes i efterkontrollen

36. Erhvervsstyrelsen gennemfører en efterkontrol af de tildelingskriterier, der er markeret med grå i figur 5, herunder om virksomhederne har udbetalt løn til deres hjemsendte medarbejdere på lønkompensation, og at virksomhederne ikke er i skattely, jf. EU's retningslinjer. Derudover vil styrelsen gennemføre en delvis efterkontrol af kriterie nr. 1 på lønkompensationsordningen vedrørende virksomhedernes faktiske antal hjemsendte medarbejdere og en delvis efterkontrol af kriterie nr. 1 på ordningen om kompensation til selvstændige og på ordningen om kompensation for faste omkostninger vedrørende virksomhedernes faktiske omsætning i kompensationsperioden i 2020. Disse 3 kriterier er centrale for at afgøre, om virksomhederne har været berettigede til kompensation, jf. formålet med ordningerne i figur 1.

Erhvervsministeriet har oplyst, at Erhvervsstyrelsen som udgangspunkt ikke vil udføre efterkontrol af de kriterier, som allerede er afdækket i førkontrollen. Der vil fx ud fra en risiko- og væsentlighedsbetragtning ikke blive udført en efterkontrol af virksomhedernes referenceomsætning i 2019 på ordningen om kompensation til selvstændige, selv om kravene til virksomhedernes dokumentation i førkontrollen har været relativt lave. Ministeriet har dog oplyst, at der er undtagelser. Fx vil der blive udført en efterkontrol af kriterie nr. 2 på ordningen om kompensation til selvstændige vedrørende ejerforhold, hvis der er sket ejerændringer i kompensationsperioden, eller hvis virksomheden har foretaget efterregistrering af ejere med tilbagevirkende kraft.

37. Undersøgelsen viser, at der er forskel på, i hvor høj grad førkontrollerne på de 3 kompensationsordninger afdækker, om tildelingskriterierne er opfyldt. Mens førkontrollerne på ordningen om kompensation for faste omkostninger afdækker opfyldelsen af størstedelen af kriterierne i tilstrækkelig grad, er opfyldelsen af flere af kriterierne på lønkompensationsordningen og på ordningen om kompensation til selvstændige kun delvist tilstrækkeligt afdækket.

Erhvervsministeriet har oplyst, at der på tværs af kompensationsordningerne bevidst er lagt en væsentlighedsbetragtning i forhold til dokumentationskrav. Det fremgår bl.a. af aktstykket om ordningen om kompensation for faste omkostninger, at der skal indhentes revisorerklæringer, hvilket ikke er et krav for de 2 øvrige ordninger. Det skyldes kombinationen af, at udbetalingsbeløbene vedrørende faste omkostninger er relativt høje (se de gennemsnitlige udbetalte kompensationsbeløb i tabel 1), og at der ikke er gode muligheder for at efterprøve virksomhedernes angivne faste omkostninger ud fra offentligt tilgængelige data. Dokumentationskravene for virksomhedernes angivne oplysninger om faste omkostninger er dermed højere end på de øvrige ordninger. Ministeriet har oplyst, at det – på baggrund af Folketingets beslutning om kun at udføre revision på ordningen om kompensation for faste omkostninger – ville gå imod de politiske intentioner at pålægge virksomhederne revision eller anden form for tung dokumentationskrav på de 2 andre ordninger. Det kunne være i forhold til virksomhedernes oplyste referenceomsætning i 2019 på ordningen om kompensation til selvstændige, hvor de udbetalte kompensationsbeløb er betydeligt lavere.

Resultater

Undersøgelsen viser, at Erhvervsministeriet har designet kontroller, der i overvejende grad kan sikre, at kun berettigede virksomheder får adgang til kompensation.

Undersøgelsen viser, at Erhvervsministeriet overordnet set har designet et robust og sammenhængende kontrolsetup, hvor de automatiske kontroller og ML-kontrollen muliggør, at ikke-risikable ansøgninger kan udbetales hurtigt. Samtidig medfører ét eller flere risikomærkat, at ansøgninger udtages til manuel kontrol og eventuelt udvidet kontrol, hvis der er mistanke om forsøg på svig med kompensationsordningerne. Dette suppleres af henvendelser fra en whistleblowerordning og fra Hvidvasksekretariatet, der modtager finansielle efterretninger om mulig svig med kompensationsordningerne fra banker og pengeinstitutter, som ikke kan fanges af ministeriets interne kontroller. Dertil skal virksomhederne indberette deres realiserede økonomiske resultater til en slutafregning. Ministeriet gennemfører på den baggrund en risikobaseret efterkontrol, som kan kontrollere forhold, der ikke var mulige at afdække forud for udbetaling. Kontrolsetuppets samlede effektivitet er betinget af, at ministeriet senere gennemfører en tilstrækkelig og relevant efterkontrol. Erhvervsministeriet besluttede at påbegynde efterkontrollen inden for 6 måneder efter kompensationsperiodens afslutning.

Undersøgelsen af indholdet i førkontrollen viser, at Erhvervsministeriet har designet førkontroller, der i delvist tilstrækkelig grad afdækker, om tildelingskriterierne fra aktstykker og tilhørende bekendtgørelser er opfyldt. Hvor størstedelen af kriterierne på ordningen om kompensation for faste omkostninger er tilstrækkeligt afdækket, er flere af kriterierne på lønkompensationsordningen og på ordningen om kompensation til selvstændige kun delvist tilstrækkeligt afdækket. Det skyldes bl.a., at der på ordningen om kompensation for faste omkostninger har været et krav om en revisorerklæring og en manuel kontrol af alle ansøgninger, mens mange ansøgninger om lønkompensation og kompensation til selvstændige er afgjort direkte efter de automatiske kontroller. Det skyldes også, at der er blevet stillet lavere dokumentationskrav i den manuelle kontrol på disse 2 ordninger.

Efterkontrollen skal bl.a. afdække virksomhedernes faktiske antal hjemsendte medarbejdere på lønkompensation og virksomhedernes faktiske omsætningstab i kompensationsperioden på ordningen om kompensation til selvstændige og på ordningen om kompensation for faste omkostninger. Ministeriet vil som udgangspunkt ikke genbesøge alle kriterier i efterkontrollen. Herunder vil der ikke blive udført en efterkontrol af virksomhedernes omsætning i referenceperioden i 2019 på ordningen om kompensation til selvstændige, selv om kriteriet kun er delvist tilstrækkeligt afdækket i førkontrollen. Rigsrevisionen vurderer derfor, at virksomheder, der handler i ond tro, i nogle tilfælde vil have mulighed for at omgå tildelingskriterierne. Ministeriet har i forbindelse med Rigsrevisionens undersøgelse oplyst, at Erhvervsstyrelsen vil kunne tilpasse og justere sagsbehandlingen, i takt med at styrelsen oparbejder erfaringer med efterkontrollen. Rigsrevisionen er ikke bekendt med det endelige indhold af efterkontrollen, da dette ikke var fastlagt på tidspunktet for udarbejdelsen af undersøgelsen. Rigsrevisionen kan derfor ikke vurdere, om efterkontrollen i tilstrækkelig grad sikrer, at kun virksomheder, som lever op til tildelingskriterierne, har fået adgang til kompensation.

2.2. Erhvervsministeriets gennemførelse af kontroller

38. Vi har undersøgt, om Erhvervsministeriet har gennemført kontroller, der i tilstrækkelig grad sikrer, at kun virksomheder, som lever op til tildelingskriterierne, har fået udbetalt kompensation – med undtagelse af de ansøgninger, som blev straksudbetalt i april og maj 2020, jf. afsnit 2.3. Det har vi gjort ved at undersøge 3 forhold.

For det første har vi undersøgt, om Erhvervsministeriet har gennemført automatiske og manuelle førkontroller, der i tilstrækkelig grad afdækker, om ansøgningerne opfylder tildelingskriterierne.

For det andet har vi undersøgt, om Erhvervsministeriet i 2020 har gennemført en efterkontrol af ansøgninger, hvor der er udbetalt kompensation for den undersøgte periode (marts-august 2020).

For det tredje har vi undersøgt, om Erhvervsministeriet har fulgt rettidigt op på henvendelser fra Hvidvasksekretariatet om mulig svig med kompensationsordningerne.

Manglende datagrundlag for undersøgelse af automatiske kontroller

39. De automatiske kontroller udgør sammen med den manuelle kontrol kernen i Erhvervsministeriets førkontroller, idet ministeriet her foretager den første grovsortering af, om virksomhederne lever op til tildelingskriterierne på lønkompensationsordningen og på ordningen om kompensation til selvstændige. Vi ville derfor via en dataanalyse have undersøgt, om ministeriets automatiske kontroller i tilstrækkelig grad sikrer, at virksomheder, der muligvis ikke lever op til kriterierne, udtages til manuel kontrol. Det har ikke været muligt at foretage en sådan dataanalyse, idet Erhvervsstyrelsen af resurse-mæssige årsager ikke har kunnet stille data til rådighed. Det er bl.a. data, der stammer fra flere forskellige offentlige registre hos andre myndigheder. Styrelsen har bl.a. ikke kunnet dokumentere, hvilke data der er indgået i de enkelte automatiske kontroller, herunder data om medarbejderes løn, antal ansatte og virksomhedernes omsætning. De data, som styrelsen har kunnet levere, har kun i meget begrænset omfang muliggjort en efterprøvning af de automatiske kontroller.

Erhvervsministeriet har oplyst, at de omtalte data eksisterer, men at data kun findes i et format, der vil kræve omfattende bearbejdning for at kunne benytte dem til intern brug eller i vores undersøgelse. Vi har ikke anmodet Erhvervsstyrelsen om at gøre data brugbare for vores undersøgelse af hensyn til styrelsens store arbejdsbyrde med at sagsbehandle ansøgninger om kompensation. Det betyder, at det kun har været muligt at afdække indholdet af de automatiske kontroller ved at læse styrelsens egne beskrivelser og stille opfølgende spørgsmål hertil (som det var tilfældet i afsnittet om design af førkontroller). Derimod har vi ikke haft mulighed for at undersøge via en dataanalyse, om styrelsens automatiske kontroller systematisk sikrer, at ansøgninger bliver påført risikomærkat og udtaget til manuel kontrol, hvis der er tvivl om, hvorvidt virksomheder lever op til tildelingskriterierne på ordningerne. Det har heller ikke været muligt at lave en følsomhedsanalyse af, hvilken betydning fastsættelsen af grænseværdier i de automatiske kontroller har haft for, hvor mange ansøgninger der udbetales direkte efter de automatiske kontroller eller skal gennem en manuel kontrol. En grænseværdi kan fx være den procentuelle afvigelse mellem virksomhedens oplyste referenceomsætning i 2019 i ansøgningen og oplysninger i momsregistret.

Manuel kontrol

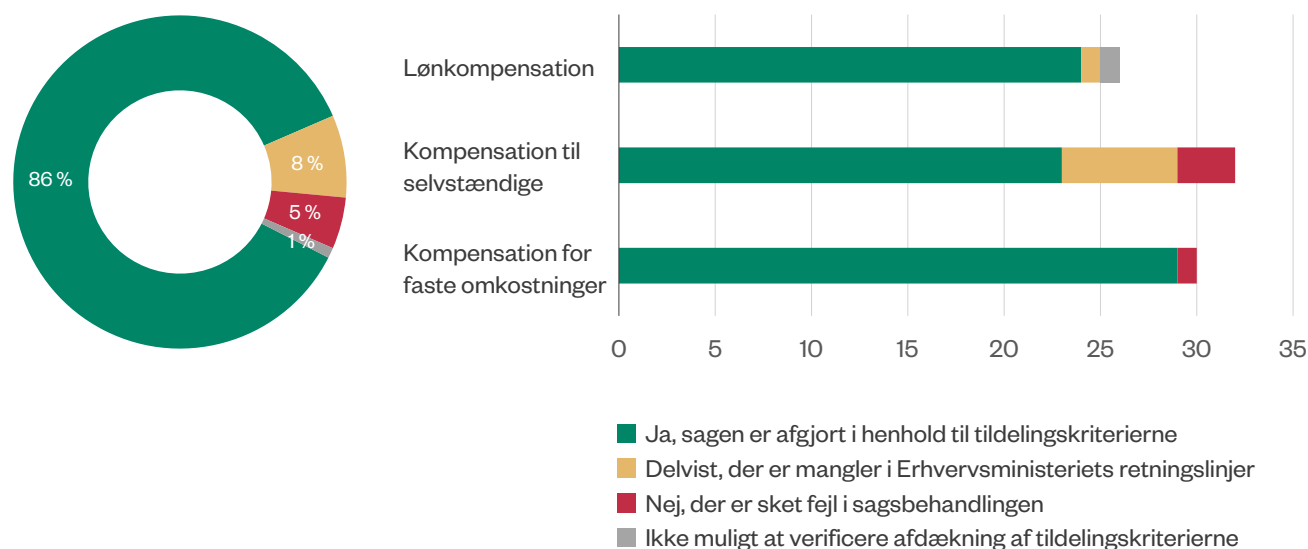
40. Vi har undersøgt, om Erhvervsministeriets manuelle kontroller i førkontrollen i tilstrækkelig grad afdækker, om ansøgningerne opfylder tildelingskriterierne på kompensationsordningerne.

Det har vi gjort ved at gennemgå en repræsentativ stikprøve på 88 manuelt behandlede ansøgninger. Vi har undersøgt, om Erhvervsstyrelsen har forholdt sig til alle risikomærkater på ansøgningerne på en måde, der i tilstrækkelig grad afdækker, om de relevante tildelingskriterier er opfyldt. Det har vi gjort for at vurdere, i hvor stor en andel af de manuelt behandlede ansøgninger det er blevet tilstrækkeligt afdækket, om kriterierne er opfyldt.

Vi lægger til grund, at Erhvervsstyrelsens manuelle kontrol udgør den sidste og mest dybdegående kontrol inden godkendelse eller afvisning for næsten halvdelen af ansøgningerne på de 3 kompensationsordninger, herunder for alle ansøgninger om compensation for faste omkostninger. For de 2 andre ordninger er der tale om de ansøgninger, hvor den automatiske kontrol har udpeget en risiko i form af ét eller flere risikomærkater, som skal behandles manuelt. Det er centralt, at styrelsens indhentning af dokumentation fra virksomhederne og brug af tilgængelige registre i forbindelse med den manuelle kontrol skal give en større grad af sikkerhed for oplysningernes rigtighed, end hvis styrelsen kun anvender de oplysninger, der fremgår af virksomhedernes ansøgninger.

41. Figur 6 viser Erhvervsministeriets afdækning af tildelingskriterierne i den manuelle kontrol.

Figur 6
Afdækning af tildelingskriterier i den manuelle kontrol

Note: Opgørelsen er baseret på en stikprøve på 88 ansøgninger.

Kilde: Rigsrevisionens sagsgennemgang.

Det fremgår af figur 6, at vores gennemgang af en repræsentativ stikprøve på 88 ansøgninger viser, at den manuelle sagsbehandling for 86 % af ansøgningerne i tilstrækkelig grad afdækker, om ansøgningerne lever op til tildelingskriterierne på kompensationsordningerne. Sagsbehandleren har dermed forholdt sig tilstrækkeligt til alle risikomærkater på ansøgningen og dokumenteret, om tildelingskriterierne er opfyldt.

For 5 % af ansøgningerne (som alle er godkendt) er der sket fejl i sagsbehandlingen, der medfører, at det ikke er tilstrækkeligt afdækket, om virksomhederne lever op til tildelingskriterierne. Det skyldes enten, at der ikke er den relevante dokumentation på sagen, eller at der ikke er overensstemmelse mellem virksomhedens angivne og dokumenterede referenceomsætning i 2019. Sidstnævnte er afgørende for, om virksomheden lever op til kriteriet om en omsætningsnedgang på min. 30 %. Fejl i sagsbehandlingen af ét eller flere risikomærkater betyder ikke nødvendigvis, at de pågældende ansøgninger skulle have været afvist, men kan betyde, at ansøgningen skulle have været belyst yderligere før afgørelsen.

Det har for en enkelt ansøgning (1 %), der havde en høj ML-risikoscore, ikke været muligt at verificere, om tildelingskriterierne er tilstrækkeligt afdækket. Det skyldes, at Erhvervsstyrelsens COVID-kontrolteam kun dokumenterer sin screening via afkrydsning af en tjekliste, uden at der foreligger dokumentation for, hvad vurderingen er baseret på.

For 8 % af ansøgningerne (som alle er godkendt) var det delvist tilstrækkeligt afdækket, om virksomhederne lever op til tildelingskriterierne. Erhvervsstyrelsen har i disse sager overholdt sine egne interne retningslinjer og vejledninger for, hvordan de konkrete risikomærkater skal håndteres. Det betyder, at styrelsens retningslinjer eller sagsbehandlingspraksis stiller for lave minimumskrav til dokumentation fra virksomhederne til, at det tilstrækkeligt kan afdækkes, om tildelingskriterierne er opfyldt.

42. Boks 2 viser Erhvervsstyrelsens eksempler på tilstrækkelig dokumentation for referenceomsætning i 2019 fra styrelsens sagsbehandlingsvejledning om compensation til selvstændige. En virksomheds omsætningstab udregnes som den procentuelle forskel mellem den angivne referenceomsætning i 2019 og virksomhedens forventede omsætning inden for kompensationsperioden marts-august 2020.

Boks 2**Erhvervsstyrelsens eksempler på tilstrækkelig dokumentation for referenceomsætning i 2019**

Dokumentation for omsætning kan se forskellig ud. Vurdér i første omgang, om du har tillid til dokumentet.

- Ser dokumentet officielt ud?
- Er det revisorpåtegnet?
- Har det en stor detaljeringsgrad (fx opgørelse over indtægter, udgifter, moms, fradrag m.m.)?
- Angiver dokumentet en tidsperiode?

Eksempler på god dokumentation er:

- årsrapport
- årsopgørelse
- momsindberetning
- udtræk fra regnskabsprogrammer
- detaljerede Excelark.

Kilde: Erhvervsstyrelsens sagsbehandlingsvejledning.

43. Vi har i vores sagsgennemgang fundet 5 eksempler på godkendte ansøgninger om kompensation til selvstændige, svarende til 6 % af alle ansøgninger, hvor tildelingskriteriet om min. 30 % omsætningsnedgang kun er delvist tilstrækkeligt afdækket i den manuelle førkontrol. I alle tilfælde er ansøgningerne godkendt på baggrund af virksomhedernes fremsendelse af udtræk fra deres regnskabssystem med lav detaljeringsgrad (fx ét aggregeret tal for omsætning i perioden) eller på baggrund af internt udarbejdede regneark. Erhvervsstyrelsen har selv identificeret ”fabrikeret dokumentation til understøttelse af fiktiv omsætning” som en særlig risiko på ordningen om kompensation til selvstændige. Erhvervsministeriet har oplyst, at ministeriet er enig i, at internt udarbejdede regneark ikke udgør god dokumentation, men vurderer, at udtræk fra regnskabssystemer er god dokumentation. Vi lægger til grund for vores vurdering, at den fremsendte dokumentation skal give et bedre grundlag for at træffe en afgørelse, end hvis Erhvervsstyrelsen kun havde baseret afgørelsen på de oplysninger, der fremgår af selve ansøgningen fra virksomheden. Det bør i den sammenhæng være muligt for virksomheder at fremsende et mere detaljeret udtræk fra deres regnskabssystem end ét aggregeret tal for hele referenceperioden, uden at det udgør en stor dokumentationsbyrde.

Vi har også fundet et eksempel på en ansøgning om lønkompensation, hvor tildelingskriteriet om hjemsendelse af min. 30 % ansatte eller flere end 50 ansatte kun er delvist tilstrækkeligt afdækket i den manuelle kontrol. Virksomheden har søgt om lønkompensation for 2 ansatte og har ved samme lejlighed ændret antallet af ansatte fra 18 til 3 med tilbagevirkende kraft til 9. marts 2020, så virksomheden lever op til tildelingskriteriet. Ansøgningen er blevet udtaget til manuel kontrol, men Erhvervsstyrelsen har godkendt virksomhedens ændrede antal ansatte uden yderligere indhentning af dokumentation. Erhvervsstyrelsen har oplyst, at styrelsen som udgangspunkt godtager virksomhedernes oplysninger om antallet af ansatte. Rigsrevisionen finder, at den manuelle kontrol ikke har nogen egentlig funktion i dette tilfælde og derfor kun bliver en forsinkende proces, der ikke tilfører værdi.

Igangsættelse af efterkontrol

44. Vi har undersøgt, om Erhvervsministeriet i 2020 har gennemført en efterkontrol af ansøgninger, hvor der blev udbetalt kompensation i den undersøgte periode.

Erhvervsministeriets gennemførte førkontroller forudsætter, at der skal foretages en efterkontrol af bl.a. de oplysninger om det forventede antal hjemsendte medarbejdere på lønkompensation og om omsætningstab for kompensation til selvstændige og kompensation for faste omkostninger, som er blevet godkendt på baggrund af en delvis førkontrol. Det fremgår af bekendtgørelser om de 3 kompensationsordninger, at virksomhederne skulle indberette disse oplysninger til en slutafregning senest den 8. december 2020, dvs. 6 måneder efter ordningernes oprindeligt planlagte udløb den 8. juni 2020. Erhvervsstyrelsen skulle derefter påbegynde en efterkontrol. Det fremgår ligeledes af Erhvervsstyrelsens resultatkontrakt for 2020, at efterkontrollen skulle være påbegyndt på alle ordningerne inden årets afslutning.

Slutafregningen og påbegyndelsen af efterkontrollen for den første fase af kompensationsordningerne (9. marts - 31. august 2020) er blevet udskudt ad flere omgange. Virksomhederne fik kort før afslutningen af Rigsrevisionens undersøgelse en endelig tidsfrist den 30. oktober 2021 til at indberette deres faktiske omsætningstab, faktiske antal hjemsendte medarbejdere mv. til slutafregningen med mulighed for dispensation til at indberette indtil den 29. november 2021. Erhvervsstyrelsen igangsætter sin efterkontrol på baggrund af virksomhedernes slutafregning. Dette sker ca. 11 måneder efter den oprindelige tidsfrist og op til 1½ år efter udbetaling af kompensation.

45. Erhvervsstyrelsen bad den 9. november 2020 erhvervsministeren om at tage stilling til en udskydelse af virksomhedernes indberetning til slutafregningen med en fælles frist den 31. maj 2021 for alle 3 kompensationsordninger. Dispensationen blev bl.a. begrundet med, at det ville give Erhvervsstyrelsen mulighed for at prioritere implementeringen af de seneste politiske aftaler om forlængelse og udvidelse af kompensationsordningerne og at træffe nødvendige valg i forhold til tilrettelæggelsen af efterkontrollen. Det skyldtes bl.a., at det var de samme medarbejdere, der arbejdede med it-udvikling og sagsbehandling af ansøgninger, som skulle gennemføre efterkontrollen.

Det fremgår samtidig af anmodningen, at der kunne være en risiko forbundet med at udskyde fristerne, da *"virksomheder, som uretmæssigt eller svingagtigt har fået kompensation, kan have brugt kompensationsbeløbet i mellemtiden, og det derfor vil være vanskeligere at inddrive, jo længere tid der går"*. Erhvervsministeriet har oplyst, at FSR – danske revisorer og en række erhvervsorganisationer udtrykte ønske om få anmeldt én fælles frist for indberetning til slutafregningen, som skulle falde sammen med fristen for afgivelse af årsregnskabet. Dertil har ministeriet oplyst, at ministeriet løbende har orienteret aftalepartierne om udskydelsen af efterkontrollen, og at der har været bred politisk opbakning hertil. Tidsfristen for virksomhedernes indberetning til efterkontrollen er senere blevet udskudt yderligere 3 gange til den 30. oktober 2021.

Virksomhedernes indberetning til slutafregningen

Det fremgår af bekendtgørelse nr. 267 af 25. marts 2020 om lønkompensation, at virksomhederne senest 6 måneder efter kompensationsperioden skal indberette til slutafregningen. Det samme fremgår af bekendtgørelse nr. 332 af 1. april 2020 om kompensationsordningen for selvstændige og af bekendtgørelse nr. 350 af 2. april 2020 om kompensation for faste omkostninger. Erhvervsstyrelsen skal efterfølgende påbegynde en efterkontrol.

Aftalepartier bag COVID-19-hjælpespakker

Erhvervsministeriet har i forbindelse med udskydelse af efterkontrollen orienteret aftalepartierne, som omfatter Socialdemokratiet, Venstre, Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre, Enhedslisten, Det Konservative Folkeparti og Alternativet.

Rigsrevisionen konstaterer, at Erhvervsministeriet som følge af smitteudviklingen i COVID-19 i efteråret 2020 har skullet foretage vanskelige prioriteringer mellem at sagsbehandle ansøgninger på eksisterende kompensationsordninger og åbne for nye ordninger, samtidig med at ministeriet skulle håndtere den planlagte efterkontrol. Rigsrevisionen konstaterer samtidig, at Erhvervsministeriet har været bekendt med væsentlige risici ved at udskyde efterkontrollen, og at ministeriet først orienterede aftaltpartierne om udskydelse af efterkontrollen den 22. februar 2021, dvs. mere end 2 måneder efter at efterkontrollen skulle være igangsat.

46. Erhvervsministeriet har ikke kunnet oplyse Rigsrevisionen om de præcise sagsbehandlingsprocesser i efterkontrollen, mens undersøgelsen blev udarbejdet, og der foreligger endnu ikke en endelig frist for, hvornår virksomhederne senest vil få behandlet deres slutfregning i ministeriets efterkontrol. Ministeriet har oplyst, at flere oplysninger, der er kontrolleret i førkontrollen, ikke vil blive kontrolleret igen i forbindelse med efterkontrollen, selv om der på dette tidspunkt på nogle områder vil være bedre tilgængelige data, fx om virksomhedernes referenceomsætning i 2019 på ordningen om kompensation til selvstændige og på ordningen om kompensation for faste omkostninger. Ministeriet har oplyst, at efterkontrollen – ligesom førkontrollen – vil være baseret på en konkret afvejning af væsentlighed og risici, og at sagsbehandlingen kan blive tilpasset løbende, efterhånden som Erhvervsstyrelsen oparbejder erfaringer.

Opfølgning på henvendelser fra Hvidvasksekretariatet

47. Vi har undersøgt, om Erhvervsministeriet har fulgt rettidigt op på henvendelser fra Hvidvasksekretariatet under SØIK om mulig svig med kompensationsordningerne. Vi lægger til grund, at en hurtig opfølgning på mistænkelige henvendelser er central for at kunne handle rettidigt og sikre, at statens penge og bevismateriale ikke går tabt.

48. Erhvervsministeriets automatiske og manuelle kontroller er i vidt omfang baseret på virksomhedernes oplysninger om omsætningstab og antallet af hjemsendte medarbejdere, som det først er muligt for Erhvervsstyrelsen at kontrollere i forbindelse med efterkontrollen. Der er ligeledes forhold, som det generelt ikke vil være muligt for styrelsen af fange i hverken førkontrollen eller efterkontrollen, fx hvis virksomheder skjuler omsætning for myndighederne eller ikke udbetaler løn til medarbejdere på lønkomensation. Henvendelserne fra Hvidvasksekretariatet skal derfor ses som et supplement til Erhvervsstyrelsens egne kontroller og bidrage med finansielle efterretninger, som styrelsen ellers ikke bliver bekendt med. Vi har ved gennemgang af 15 politianmeldte sager bl.a. konstateret, at der i 10 af sagerne var sket en henvendelse fra Hvidvasksekretariatet, som enten gav direkte anledning til eller indgik i politianmeldelsen.

49. Erhvervsstyrelsen modtager løbende henvendelser fra Hvidvasksekretariatet om virksomheder, der mistænkes for ikke at leve op til tildelingskriterierne eller for aktivt at forsøge at begå svig med kompensationsordningerne. Henvendelserne håndteres af styrelsens COVID-kontrolteam, som har til opgave at hindre svig med kompensationsordningerne. Kontrolteamet foretager en screening af henvendelserne og vurderer deres relevans, som falder i 3 kategorier.

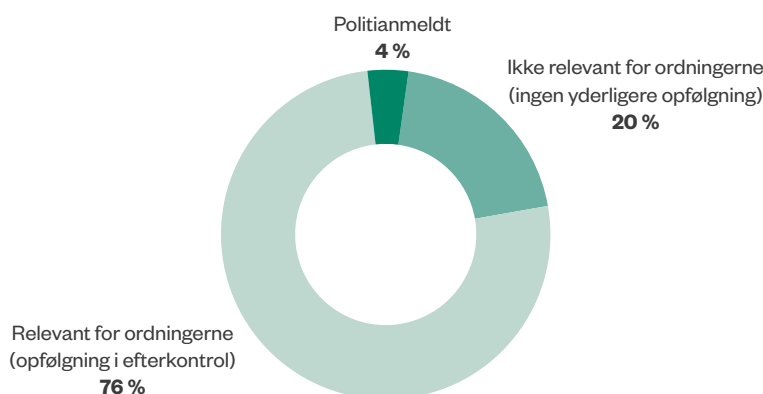
For det første kan screeningen resultere i en politianmeldelse, hvis der er indikationer på og tilstrækkeligt bevismateriale for, at virksomheden med vilje har givet forkerte oplysninger for at modtage kompensation.

For det andet kan Erhvervsstyrelsen vurdere henvendelser som relevante for kompensationsordningerne, hvorefter der ikke umiddelbart foretages yderligere kontrolhandlinger, men følges op på henvendelsen i efterkontrollen. Det kan fx være, hvis der er indikationer på, at der ikke har været omsætningsnedgang eller nedgang i aktivitet, hvilket falder inden for formålet med den planlagte slutaftregning og efterkontrol. Men det kan også være, hvis der er indikationer på, at omsætningen flyttes mellem en erhvervskonto og en privatkonto, at kompensationen udbetales som kontanter eller overføres til udlandet eller lignende forhold, der kan indikere svig.

For det tredje kan Erhvervsstyrelsen vurdere, at henvendelserne ikke er relevante. Det kan fx være, fordi styrelsen vurderer, at henvendelsen ikke drejer sig om kompensationsordningerne. Erhvervsstyrelsen har oplyst, at Hvidvasksekretariatet også sender henvendelserne til andre relevante myndigheder, og at henvendelserne i nogle tilfælde er mere relevante for fx skattemyndighederne. COVID-kontrolteamet bestemmer relevansen ud fra en overordnet vurdering af henvendelsen sammenholdt med øvrige tilgængelige oplysninger. Erhvervsministeriet har oplyst, at hvis der findes indikationer på svig i screeningen af henvendelser fra Hvidvasksekretariatet, drøftes det mellem teamet for udvidet kontrol og teamet, der håndterer politianmeldelser, om der skal ske en politianmeldelse. Ministeriet vurderer på den baggrund, at Erhvervsstyrelsen kan vente til efterkontrollen med at følge op på de resterende henvendelser, der er relevante i forhold til kompensationsordningerne.

50. Erhvervsstyrelsen har modtaget 3.628 henvendelser fra Hvidvasksekretariatet vedrørende den undersøgte periode om virksomheder, som har fået udbetalt kompensation fra de 3 kompensationsordninger. Figur 7 viser udfaldet af styrelsens screening af henvendelserne.

Figur 7
Erhvervsstyrelsens screening af henvendelser fra Hvidvasksekretariatet

Note: Opgørelsen er baseret på 3.628 henvendelser fra Hvidvasksekretariatet.

Kilde: Rigsrevisionens analyse af Erhvervsministeriets data om henvendelser fra Hvidvasksekretariatet.

Det fremgår af figur 7, at Erhvervsstyrelsen for 4 % (163) af henvendelserne fra Hvidvasksekretariatet har foretaget en politianmeldelse af den pågældende virksomhed. Det kan både skyldes selve henvendelsen, men kan også være på baggrund af andre oplysninger. Styrelsen har for 20 % (718) af henvendelserne vurderet, at det ikke er relevant at følge yderligere op på henvendelsen. Endelig har styrelsen vurderet, at 76 % (2.747) af henvendelserne er relevante for kompensationsordningerne, men at der først skal følges op på henvendelserne i efterkontrollen. Efterkontrollen er blevet udskudt med 11 måneder, hvormed der for nogle af henvendelserne først bliver fulgt op på henvendelsen 1-1½ år efter modtagelsen af henvendelsen.

51. Vi har ønsket at undersøge, om Erhvervsstyrelsen har fulgt rettidigt op på henvendelser fra Hvidvasksekretariatet om mulig svig med kompensationsordningerne. Herunder ville vi have undersøgt, om styrelsen har udført en særlig kontrol eller har afdækket behovet for en tidligere efterkontrol af henvendelser, hvor henvendelsen gav anledning til mistanke om svig med kompensationsordningerne, men hvor der ikke forelå et tilstrækkeligt bevisgrundlag for at politianmelde virksomheden på det tidspunkt, hvor styrelsen modtog henvendelsen. Undersøgelsen viser imidlertid, at der ikke er nogen form for dokumenteret begrundelse for den vurdering, som Erhvervsstyrelsen har foretaget i sin screening. Det har dermed ikke været muligt at undersøge, om styrelsen har fulgt rettidigt op på henvendelser fra Hvidvasksekretariatet om mistanke om svig med kompensationsordningerne ud over de 4 % af sagerne, som styrelsen har politianmeldt.

Vi forholder os ikke til, om flere sager skulle have været politianmeldt. Vi kan dog konstatere, at Hvidvasksekretariatet for en betydelig andel af de 76 % relevante henvendelser har indikeret en konkret mistanke om svig med kompensationsordningerne. Erhvervsstyrelsen har i sin screening vurderet, at henvendelserne har relevans for ordningerne, men at der først skal følges op på disse henvendelser i efterkontrollen. Styrelsen har imidlertid ikke dokumenteret, hvad denne vurdering er baseret på. Styrelsen har oplyst, at der ikke vil blive foretaget nogen særlig kontrol af henvendelser inden efterkontrollen, hvis der ikke er grundlag for at foretage en politianmeldelse. Rigsrevisionen finder det uhensigtsmæssigt – set i lyset af den udskudte efterkontrol – at Erhvervsministeriet ikke opererer med en mulighed for at udføre en særlig kontrol eller en tidligere efterkontrol af henvendelser om mistanke om svig, hvor der ikke er tilstrækkeligt grundlag for at foretage en politianmeldelse.

Vi har ligeledes ikke kunnet undersøge baggrunden for Erhvervsstyrelsens vurdering af, at 20 % af henvendelserne ikke er relevante for kompensationsordningerne, idet der heller ikke foreligger en dokumenteret begrundelse for denne vurdering. Der vil ikke blive fulgt yderligere op på de ikke-relevante henvendelser.

Boks 3 viser eksempler på henvendelser fra Hvidvasksekretariatet, hvor Erhvervsstyrelsen har vurderet henvendelserne som relevante for kompensationsordningerne, men har udskudt den yderligere opfølgning til efterkontrollen. Eksemplerne er baseret på sagsbehandlerens gengivelse af indholdet fra henvendelserne fra et kommentarfelt i COVID-kontrolteamets sagsstyringsark til screening.

Boks 3**Eksempler på henvendelser fra Hvidvasksekretariatet, som der først bliver fulgt op på i efterkontrollen****Eksempel 1: Tømning af konkursramt selskab – lønkompensation**

Hvidvasksekretariatet har mistanke om, at et selskab, som har modtaget lønkompensation, har erklæret sig konkurs uden at udbetale løn til medarbejdere og er i gang med at tømme selskabet for værdier.

Eksempel 2: Misbrug af erhvervskonto – kompensation til selvstændige

Hvidvasksekretariatet har begrundet mistanke om snyd med kompensation, hvor en selvstændig opretter en erhvervskonto for at modtage kompensation. Den selvstændige lukker kontoen igen umiddelbart efter modtagelse af kompensationen, som overføres til en privat pensionskonto.

Eksempel 3: Skjult omsætning – kompensation til selvstændige og kompensation for faste omkostninger

Hvidvasksekretariatet har konkret mistanke om, at en virksomhedsejer, der har modtaget kompensation fra ordningen om kompensation til selvstændige og fra ordningen om kompensation for faste omkostninger, har haft kontant omsætning, som er blevet indsat på ejerens søns private konto.

52. Erhvervsstyrelsen har oplyst, at styrelsen er uenig i Rigsrevisionens vurdering af, hvad der udgør god dokumentation for screeningen af henvendelser fra Hvidvasksekretariatet. Styrelsen har oplyst, at styrelsen gennemgår alle henvendelser efter en helt fast screeningsprocedure, som er beskrevet i styrelsens sagsbehandlingsvejledninger. Her udgør de konkrete henvendelser, som typisk er korte i omfang, og styrelsens sagsstyringsark ifølge styrelsen dokumentation for udfaldet af screeningen. COVID-kontrolteamet markerer med et kryds ud for de 3 kompensationsordninger i sagsstyringsarket, hvis det er relevant at følge op på en henvendelse for én eller flere ordninger i efterkontrollen. Styrelsen vurderer på den baggrund, at der foreligger tilstrækkelig dokumentation for udfaldet af screeningen, og at det ikke vil være meningsfuldt at begrunde for alle henvendelser, hvorfor de fx ikke er relevante for kompensationsordningerne, eller hvorfor det giver mening først at følge op på nogle henvendelser i efterkontrollen.

Rigsrevisionen er ikke enig i, at Erhvervsstyrelsens sagsbehandlingsvejledning eller henvendelserne fra Hvidvasksekretariatet i sig selv udgør dokumentation for den konkrete vurdering, som styrelsen har foretaget i sin screening. Styrelsens sagsstyringsark dokumenterer kun selve udfaldet af screeningen med krydser, men ikke hvad styrelsen har baseret sin vurdering på.

Resultater

Undersøgelsen viser, at Erhvervsministeriet har gennemført kontroller, der i delvist tilstrækkelig grad sikrer, at kun virksomheder, som lever op til tildelingskriterierne, har fået udbetalt kompensation.

Undersøgelsen viser, at Erhvervsministeriet for 86 % af de manuelt behandlede ansøgninger i førkontrollen i tilstrækkelig grad afdækker, om virksomhederne lever op til tildelingskriterierne. For 5 % af ansøgningerne er der begået fejl i sagsbehandlingen. For 8 % af ansøgningerne, som ministeriet har sagsbehandlet i henhold til sine interne retningslinjer, er det kun delvist tilstrækkeligt afdækket, om virksomhederne lever op til tildelingskriterierne. Størstedelen af ansøgningerne, hvor opfyldelsen af tildelingskriterierne ikke er tilstrækkeligt afdækket, er ansøgninger om kompensation til selvstændige. Den primære årsag til den ikke-tilstrækkelige afdækning er, at ministeriet i den manuelle kontrol accepterer dokumentation for virksomhedernes referenceomsætning i 2019 af lav detaljeringsgrad, herunder udtræk fra virksomhedernes regnskabsystem eller internt udarbejdede regneark. I disse tilfælde afdækkes det kun i delvist tilstrækkelig grad, om virksomhederne lever op til tildelingskriteriet om en omsætningsnedgang på min. 30 %.

Det har ikke været muligt at foretage en tilsvarende analyse af de automatiske kontroller, som sammen med den manuelle kontrol udgør kernen i Erhvervsministeriets førkontroller. Det skyldes, at ministeriet ikke gemmer de data, der indgår i kontrollerne på en måde, så dataene kunne trækkes ud til brug for Rigsrevisionens undersøgelse. Dermed har Rigsrevisionen ikke kunnet undersøge, om virksomheder, som muligvis ikke lever op til tildelingskriterierne, bliver udtaget til manuel kontrol.

Undersøgelsen viser også, at Erhvervsministeriet har udskudt efterkontrollen af ansøgninger med ca. 11 måneder for at prioritere den fortsatte udbetaling af kompensation og udvikling af nye kompensationsordninger. Samtidig vil ministeriet ikke udføre en efterkontrol af flere af de tildelingskriterier, som allerede er afdækket i førkontrollen, selv om der for flere kriterier er et bedre datagrundlag for at vurdere opfyldelsen af kriterierne på dette tidspunkt. Ministeriet har oplyst, at ministeriet på grund af smitteudviklingen i samfundet har skullet foretage vanskelige prioriteringer mellem fortsat at udbetale kompensation til økonomisk pressede virksomheder og igangsætte efterkontrollen. Rigsrevisionen finder, at udskydelse af efterkontrollen medfører øgede risici for, at staten ikke kan indkræve kompensation, der er udbetalt til virksomheder, som ikke lever op til tildelingskriterierne.

Endelig viser undersøgelsen, at Erhvervsministeriet har foretaget en screening af henvendelser fra Hvidvasksekretariatet om mulig svig med kompensationsordningerne for at afgøre, om der skal foretages en politianmeldelse eller følges op på henvendelserne i efterkontrollen. Det har ikke været muligt at foretage en analyse af, om ministeriet har fulgt rettidigt op på henvendelserne ud over de 4 % af sagerne, der er politianmeldt. Det skyldes, at ministeriet ikke har dokumenteret begrundelsen for sine vurderinger i screeningen.

Rigsrevisionen kan konstatere, at ministeriet har vurderet, at 76 % af henvendelserne er relevante for kompensationsordningerne. Hvidvasksekretariatet har for en større andel af disse relevante henvendelser indikeret en konkret mistanke om svig, men Erhvervsstyrelsen har vurderet, at der ikke var grundlag for en politianmeldelse, og har ikke foretaget nogen særlig kontrol af henvendelserne inden efterkontrollen. Rigsrevisionen finder, at Erhvervsministeriet – set i lyset af den udskudte efterkontrol – burde have afdækket behovet for at udføre en tidligere efterkontrol af henvendelser om mistanke om svig, hvor ministeriet vurderede, at underretningen var relevant i forhold til kompensationsordningerne, men hvor der ikke var et tilstrækkeligt grundlag eller bevismateriale for at foretage en politianmeldelse på det tidspunkt, hvor Erhvervsstyrelsen modtog henvendelsen fra Hvidvasksekretariatet.

2.3. Erhvervsministeriets straksudbetaling

53. Vi har undersøgt, om Erhvervsministeriet i forbindelse med de ansøgninger, der blev straksudbetalt i april og maj 2020, har taget nødvendige forholdsregler for at sikre, at færrest mulige virksomheder, som ikke opfylder tildelingskriterierne, har fået udbetalt compensation. Vi har i den forbindelse undersøgt 2 forhold.

For det første har vi undersøgt, om Erhvervsministeriet har sikret, at de ansøgninger, som ifølge aktstykket er undtaget fra straksudbetaling, ikke er blevet straksudbetalt.

For det andet har vi undersøgt, om Erhvervsministeriet – set i lyset af den udskudte efterkontrol – har gennemført analyser, der afdækker risikoen forbundet med at udskyde kontrollen af de straksudbetalte ansøgninger, som alle oprindeligt var udtaget til manuel kontrol på grund af risikomærkater fra de automatiske kontroller. Vi har i den forbindelse estimeret omfanget af straksudbetalte ansøgninger, som forventeligt ville være blevet afvist, hvis de havde gennemgået en manuel kontrol.

54. Erhvervsministeriets indstilling om at gennemføre straksudbetaling af ansøgninger om lønkomensation og compensation til selvstændige blev tiltrådt af Folketingets Finansudvalg med aktstykke nr. 155 af 29. april 2020. Beslutningen om straksudbetaling blev vedtaget ud fra et ønske om at nedbringe sagsbehandlingstiden, da der allerede tidligt i ansøgningsperioden var sket en betydelig ophobning af ansøgninger. Med aktstykket blev Erhvervsministeriet bemyndiget til at udbetale alle ansøgninger modtaget frem til og med den 28. april 2020, som havde fået risikomærkater i de automatiske kontroller og endnu afventede en manuel sagsbehandling. I praksis betød det, at ansøgningerne blev udbetalt uden manuel sagsbehandling. Erhvervsstyrelsen har på den baggrund straksudbetalt i alt ca. 2,1 mia. kr. i lønkomensation og ca. 1,9 mia. kr. i compensation til selvstændige.

55. Det fremgår af aktstykket om straksudbetaling, at ansøgningerne ikke måtte straksudbetales, hvis de automatiske kontroller gav anledning til ét af 3 risikomærkater, jf. boks 4.

Boks 4**Ansøgninger med risikomærkater, som er undtaget fra straksudbetaling**

- **Ansøgninger fra virksomheder med høj risikovurdering – lønkompensation og kompensation til selvstændige**

Ansøgninger fra virksomheder, som på baggrund af Erhvervsstyrelsens ML-risikoscore vurderes at være særligt risikable og derfor er udtaget til screening i den udvidede kontrol.

- **Ansøgninger for medarbejdere med ugyldig CPR-status – lønkompensation**

Ansøgninger, hvor der indgår medarbejdere, som har en ugyldig CPR-status. Det kan betyde, at medarbejderne er fiktive eller ikke har lovligt ophold i Danmark.

- **Ansøgninger med fejl i medsendt fil med medarbejderopgørelse – lønkompensation**

Ansøgninger, hvor virksomheden har lavet fejl i de medsendte CSV-filer med medarbejderoplysninger, som betyder, at der ikke kan beregnes et kompensationsbeløb i Erhvervsstyrelsens systemer og derfor ikke kan udbetales kompensation.

De 3 undtagelser omhandler mistænkelige forhold i relation til selve virksomheden (høj ML-risikoscore) eller fejl i grundoplysninger, der skal være tilgængelige, før Erhvervsstyrelsen kan foretage en udbetaling (ugyldig CPR-status og fejl i medarbejderopgørelse). Styrelsen har i forbindelse med den interne implementering af straksudbetaling tilføjet enkelte yderligere risikomærkater, som har medført, at ansøgningerne ikke skulle straksudbetales. Det gælder fx virksomheder, som har angivet uventet mange ansatte sammenholdt med oplysningerne i CVR-registret. Vi har i analysen kun taget udgangspunkt i de 3 risikomærkater, som fremgår af aktstykket.

Gennemførelse af kontroller i forbindelse med straksudbetaling

56. Vi har undersøgt, om Erhvervsministeriet har sikret, at ansøgninger, der ifølge aktstykke nr. 155 er undtaget fra straksudbetaling, ikke er blevet straksudbetalt. Aktstykket definerer, hvilke ansøgninger der er omfattet af straksudbetaling. På lønkompensationsordningen er der 8.607 ansøgninger i målgruppen for straksudbetaling, og på ordningen om kompensation til selvstændige er der 29.630 ansøgninger i målgruppen. Erhvervsstyrelsen har ikke fra start sikret en konsistent opmærkning af, hvilke ansøgninger der er i målgruppen, og hvilke ansøgninger der er blevet straksudbetalt. Rigsrevisionen har derfor i forbindelse med undersøgelsen været i dialog med Erhvervsstyrelsen om, hvordan målgruppen for straksudbetaling skal afgrænses i data, og hvordan faktisk straksudbetalte ansøgninger er opmærket i data. Det har ikke været muligt at skabe et retvisende overblik over, hvilke ansøgninger der faktisk er blevet straksudbetalt. Vi har derfor valgt ikke at gennemføre en fuld analyse af, om styrelsen har straksudbetalt alle de ansøgninger, der var i målgruppen for straksudbetaling, jf. aktstykket, dvs. ansøgninger modtaget senest den 28. april 2020, som endnu afventede manuel sagsbehandling, og som ikke havde nogen af de risikomærkater fra de automatiske kontroller, som fremgår af boks 4. Vi har derimod valgt kun at fokusere på, om styrelsen har undladt at straksudbetale ansøgninger, der er undtaget fra straksudbetaling som følge af de 3 risikomærkater.

57. Tabel 2 viser omfanget af ansøgninger, som er straksudbetalt, selv om de automatiske kontroller har resulteret i ét af de 3 risikomærkater, som er undtaget fra straksudbetaling.

Tabel 2

Ansøgninger, som er straksudbetalt uden at være i målgruppen for straksudbetaling

Lønkomensation			Kompensation til selvstændige
Risikomærkat: Høj ML-risikoscore	Risikomærkat: Ugyldig CPR-status	Risikomærkat: Fejl i medarbejder- opgørelse	Risikomærkat: Høj ML-risikoscore
3	73	4	8

Note: Det fremgår af aktstykke nr. 155 af 29. april 2020, at ansøgninger med disse risikomærkater ikke må straksudbetales.

Kilde: Rigsrevisionens dataanalyse.

Det fremgår af tabel 2, at der på tværs af de 2 kompensationsordninger er sket en straksudbetaling af i alt 88 ansøgninger, som i henhold til aktstykket ikke burde være udbetalt. Det drejer sig om 80 ansøgninger om lønkomensation og 8 ansøgninger om kompensation til selvstændige. Det hyppigste risikomærkat er ugyldig CPR-status, hvor der er sket straksudbetaling af 73 ansøgninger. Der er for 11 ansøgninger på tværs af de 2 ordninger sket straksudbetaling til virksomheder, som havde fået en høj ML-risikoscore, og hvor der ikke var sket en forudgående screening i COVID-kontrolteamet. De 88 fejludbetalinger er sket ud af den samlede målgruppe på ca. 38.000 ansøgninger på de 2 ordninger, hvor ansøgningerne ifølge aktstykket skulle straksudbetales.

Risikovurdering i forbindelse med udskydelse af efterkontrollen

58. Vi har undersøgt, om Erhvervsministeriet i forbindelse med udskydelse af efterkontrollen har gennemført analyser, der afdækker risikoen forbundet med at udskyde kontrollen af de straksudbetalte ansøgninger. Risikoen for fejludbetalinger står beskrevet i aktstykket om straksudbetaling, hvor det fremgår, at beslutningen om at indføre straksudbetaling *”indebærer en risiko for, at der sker fejlagtig udbetaling af beløb, der ikke efterfølgende vil kunne efterreguleres og indkræves i forbindelse med efterkontrollen”*. Det fremgår af et skriftligt svar fra Erhvervsministeriet på et folketings spørgsmål fra Enhedslisten af 29. april 2020, at det ikke var muligt for ministeriet på forhånd at estimere omfanget af fejludbetalinger og mulig svig som konsekvens af straksudbetalingen. Folketinget har dermed været bevidst om, at der med indførelsen af straksudbetaling blev foretaget en prioritering af hurtig udbetaling frem for effektiv kontrol, og at Erhvervsministeriet dermed ville komme til at udbetale kompensation til virksomheder, som ikke opfylder tildelingskriterierne.

I aktstykket fremgår det, at alle straksudbetalte ansøgninger i stedet ville blive omfattet af en fuld sagsbehandling i forbindelse med efterkontrollen, som på daværende tidspunkt senest skulle være påbegyndt 6 måneder efter kompensationsperiodens udløb, dvs. senest den 8. december 2020. Erhvervsstyrelsen anerkender i sin anmodning til erhvervsministeren om udskydelse af efterkontrollen, at der kan være en risiko forbundet med udskydelse af fristerne, da *"virksomheder, som uretmæssigt eller svigagtigt har fået kompensation, kan have brugt kompensationsbeløbet i mellemtiden, og det derfor vil være vanskeligere at inddrive, jo længere tid der går"*. Den udskudte efterkontrol og Erhvervsstyrelsens bevidsthed om den øgede risiko gør det derfor relevant at undersøge, om styrelsen har gennemført en analyse af risikoen forbundet med først at gennemføre en efterkontrol af de straksudbetalte ansøgninger langt senere end først planlagt.

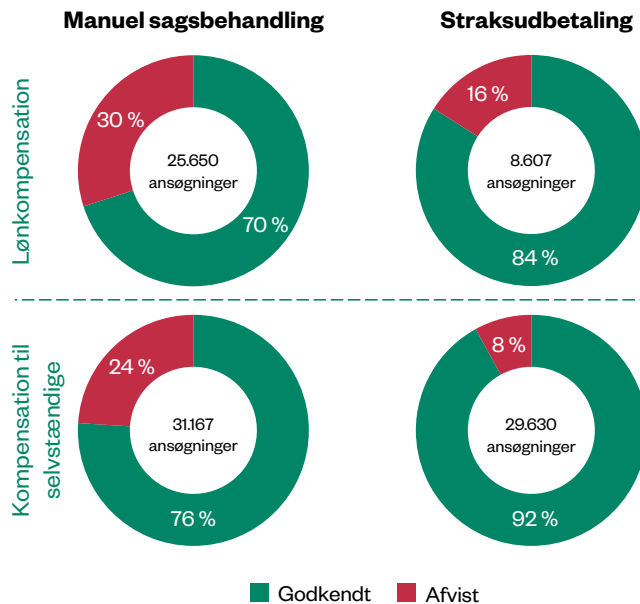
59. Erhvervsstyrelsen har forud for aktstykkets vedtagelse foretaget en relativt kortfattet risikovurdering til internt brug, som kun omfatter lønkompensation, og som består i at kortlægge fordelingen af risikomærkater på tværs af de ansøgninger, som var i målgruppen for straksudbetaling. Erhvervsstyrelsen har ikke i forbindelse med udskydelsen af efterkontrollen forsøgt at afdække omfanget af potentielle fejludbetalinger på tværs af kompensationsordningerne, selv om styrelsen har været bekendt med fordelingen af risikomærkater på alle ansøgninger, som blev omfattet af straksudbetalingen.

Vi har for at tegne et samlet risikobillede undersøgt, hvor stor en andel af de straksudbetalte ansøgninger der formentlig ville være blevet afvist, hvis de havde gennemgået en manuel kontrol. Alle ansøgninger, der var i målgruppen for straksudbetaling, jf. aktstykket, var blevet udtaget til manuel kontrol som følge af risikomærkater, der var blevet påført i de automatiske kontroller. Der er således ikke grund til at tro, at der er systematiske forskelle på ansøgningerne i målgruppen for straksudbetaling, som blev undtaget fra manuel sagsbehandling, og øvrige ansøgninger, som er blevet manuelt sagsbehandlet. Rigsrevisionen vurderer derfor, at det er sandsynligt, at forskellen mellem afvisningsprocenten for manuelt behandlede ansøgninger og ansøgninger i målgruppen for straksudbetaling svarer til, hvor stor en andel af de straksudbetalte ansøgninger der er blevet udbetalt, men formentlig ville være blevet afvist, hvis de havde gennemgået en manuel kontrol.

Vi har undersøgt risikobilledet ved at opgøre afvisningsprocenten på manuelt behandlede ansøgninger og sammenholde denne med afvisningsprocenten for ansøgninger, der indgik i målgruppen for straksudbetaling. Afvisningerne blandt ansøgningerne i målgruppen for straksudbetaling kan skyldes legitime årsager, fx hvis der er tale om dubletansøgninger, hvis virksomheden ikke har haft en erhvervskonto, eller hvis virksomheden har indgivet ønske om at få sin ansøgning annulleret.

60. Figur 8 viser den samlede afvisningsprocent blandt manuelt behandlede ansøgninger og ansøgninger i målgruppen for straksudbetaling for henholdsvis lønkompensation og kompensation til selvstændige.

Figur 8
Afvisningsprocent blandt manuelt behandlede ansøgninger og ansøgninger i målgruppen for straksudbetaling

Kilde: Rigsrevisionens dataanalyse.

Det fremgår af figur 8, at 30 % af alle manuelt behandlede ansøgninger om lønkomensation er blevet afvist, mens dette gør sig gældende for 16 % af ansøgningerne i målgruppen for straksudbetaling. For ansøgninger om kompensation til selvstændige ligger afvisningsprocenten blandt manuelt behandlede ansøgninger på 24 %, mens 8 % af ansøgningerne i målgruppen for straksudbetaling er blevet afvist.

På tværs af lønkomensation og kompensation til selvstændige gælder, at 26 % af manuelt behandlede ansøgninger er blevet afvist, mens dette kun gør sig gældende for 10 % af ansøgningerne i målgruppen for straksudbetaling. Forskellen mellem afvisningsprocenterne for de 2 målgrupper (16 procentpoint) indikerer dermed, at 16 % af ansøgninger i målgruppen for straksudbetaling er blevet udbetalt, men at disse forventeligt ville være blevet afvist, hvis ansøgningerne havde gennemgået en manuel sagsbehandling. Der er i denne analyse tale om et estimat, som er forbundet med en vis grad af usikkerhed.

61. Vi har bedt Erhvervsstyrelsen om at redegøre for, om styrelsen har fulgt op på de straksudbetalte ansøgninger for at sikre en hurtigere eventuel tilbagebetaling af kompensation, som er blevet udbetalt, selv om virksomheden muligvis ikke har levet op til tildelingskriterierne. Styrelsen har oplyst, at styrelsen for de straksudbetalte ansøgninger om lønkomensation har vurderet, om der var risikomærkat, hvor en opfølgning før efterkontrollen kunne være relevant. Styrelsen gennemførte derfor en opfølgning på ansøgninger, hvor der ifølge risikomærkatet potentielt var for få hjemsendte medarbejdere på lønkomensation (dvs. under 30 %) med henblik på at rette henvendelse til virksomheder, som var på grænsen til ikke at opfylde tildelingskriteriet.

Erhvervsstyrelsen havde planer om en tilsvarende opfølgning for virksomheder, som havde indrapporteret højere lønudgifter end angivet i elndkomst, men afbrød opfølgningen, da styrelsen fik travlt med sagsbehandling på andre ordninger. Styrelsen har dog oplyst, at virksomhedernes angivne lønudgifter ikke er et selvstændigt tildelingskriterie. Opfølgningen har med andre ord været afgrænset til et enkelt tildelingskriterie på lønkompensationsordningen og er ifølge Erhvervsstyrelsen foretaget ud fra et ønske om at beskytte virksomhederne mod uforudsete tilbagebetalinger og dermed ikke med henblik på at opdage fejludbetalinger eller forsøg på svig. Kontrollen med tildelingskriterierne for de straksudbetalte ansøgninger afventer derfor fortsat at blive efterprøvet i forbindelse med efterkontrollen.

Resultater

Undersøgelsen viser, at Erhvervsministeriet i forbindelse med de ansøgninger, der blev straksudbetalt i april og maj 2020, i overvejende grad har taget nødvendige forholdsregler for at sikre, at færrest mulige virksomheder, der ikke opfylder tildelingskriterierne, har fået udbetalt kompensation.

Undersøgelsen viser, at Erhvervsministeriet kun i få tilfælde har straksudbetalt ansøgninger, som var undtaget fra straksudbetaling. Rigsrevisionen finder det dog u hensigtsmæssigt, at styrelsen på nuværende tidspunkt ikke har etableret et fuldt overblik over målgruppen for straksudbetaling, hvilket er afgørende for, at der bliver fulgt særskilt op på denne målgruppe i forbindelse med efterkontrollen. Den ikke-konsistente opmærkning af de straksudbetalte ansøgninger har betydet, at det ikke har været muligt at gennemføre en fuld analyse af, om straksudbetalingen er sket i henhold til de opstillede kriterier i aktstykket om straksudbetaling.

Undersøgelsen viser også, at Erhvervsministeriet kun i begrænset omfang har gennemført analyser, som estimerer risikoen forbundet med at udskyde kontrollen af de straksudbetalte ansøgninger. Rigsrevisionen har i undersøgelsen sandsynliggjort omfanget af fejludbetalte ansøgninger i målgruppen for straksudbetaling. Rigsrevisionen estimerer, at 16 % af ansøgningerne i målgruppen for straksudbetaling er blevet udbetalt, men kunne forventes at være blevet afvist, hvis de havde gennemgået en manuel kontrol. Det fremgår af aktstykket, at Erhvervsministeriet først vil følge op på de straksudbetalte ansøgninger i efterkontrollen. Rigsrevisionen finder, at dette øger risikoen for, at staten ikke kan tilbagekræve uberettiget kompensation for de straksudbetalte ansøgninger, som er forbundet med en særlig risiko på grund af den manglende kontrol. Rigsrevisionen finder, at Erhvervsministeriet – set i lyset af den udskudte efterkontrol og viden om risikomærkaterne på de straksudbetalte ansøgninger – burde have gennemført analyser af potentielle fejludbetalinger og have afdækket behovet for en tidligere efterkontrol.

2.4. Erhvervsministeriets sagsbehandlingstid

62. Vi har undersøgt, om Erhvervsministeriet har sikret hurtig sagsbehandling af ansøgninger om kompensation på tværs af de 3 kompensationsordninger. Det har vi gjort ved at undersøge 2 forhold.

For det første har vi undersøgt, om Erhvervsministeriet har sikret, at alle ansøgninger afgøres inden for 30 dage.

For det andet har vi undersøgt, om Erhvervsministeriet har sikret, at de ansøgninger, der var i målgruppen for straksudbetaling, jf. aktstykke nr. 155 af 29. april 2020, er blevet afgjort inden for målsætningen om hurtig udbetaling i aktstykket.

Vi lægger til grund, at formålet med kompensationsordningerne var hurtigst muligt at hjælpe virksomheder, som havde oplevet et betydeligt omsætningstab som følge af COVID-19-pandemien og regeringens nedlukning af samfundet. En hurtig sagsbehandling er derfor central i forsøget på at undgå fyringer og beskytte virksomheder mod konkurs.

Hurtig sagsbehandlingstid

63. Vi har undersøgt, om Erhvervsministeriet har sikret, at alle ansøgninger afgøres inden for 30 dage. Ministeriet har ikke fra starten opstillet klare succeskriterier for sagsbehandlingstiden og har derfor ikke haft konkrete mål at styre sagsbehandlingstiden efter i den kompensationsperiode, som undersøgelsen omfatter. Ministeriet har dog fra den 1. september 2020 formuleret en målsætning om, at alle ansøgninger enten skal være afgjort, eller at virksomhederne er blevet bedt om at sende yderligere oplysninger inden for 30 dage fra modtagelsen af ansøgningen. Vi finder målsætningen om en sagsbehandlingstid på maks. 30 dage rimelig, da 30 dage er den typiske afstand mellem virksomhedernes betaling af lønudgifter, faste omkostninger mv.

64. Vi har opgjort sagsbehandlingstiden fra virksomhedens perspektiv. Sagsbehandlingstiden dækker således over den fulde tid, fra virksomheden indsender sin ansøgning, til sagen afgøres. En sag afgøres, når ansøgningen er automatisk visiteret eller godkendt af sagsbehandleren og efterfølgende er godkendt i det tilskudsadministrative system (TAS), eller hvis sagen afvises i den manuelle kontrol. Vi har således medregnet ventetiden, inden ansøgningerne gennemgår de automatiske kontroller og ML-kontrollen og indlæses i Erhvervsstyrelsens sagspulje. Vi har også for manuelt behandlede sager medregnet tiden mellem den primære sagsbehandlers afgørelse og den endelige godkendelse i TAS, hvorefter ansøgningen sendes til udbetaling.

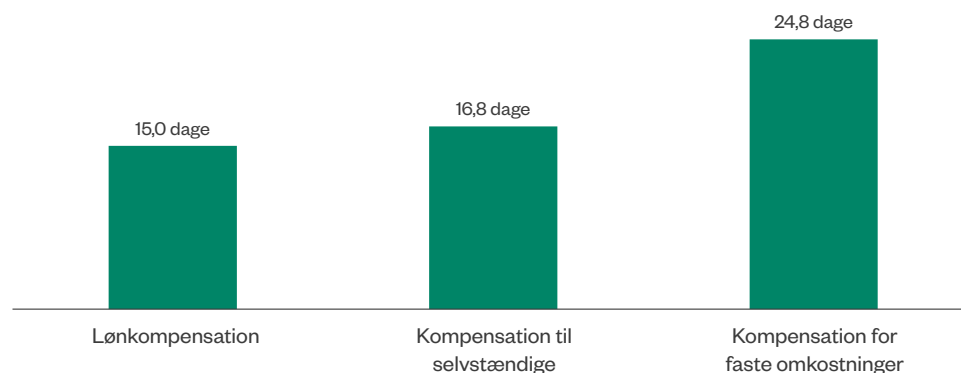
Denne opgørelsesmetode afviger fra Erhvervsstyrelsens egne opgørelser, hvor sagsbehandlingstiden måles, fra ansøgningen indlæses i sagspuljen, til den primære sagsbehandler har afgjort sagen. Styrelsen medregner således ikke ventetiden, mens ansøgningen venter på at blive indlæst i sagspuljen, eller ventetiden, mens ansøgningen afventer endelig godkendelse i TAS.

Vi har ligeledes medregnet eventuel liggetid, mens styrelsen indhenter yderligere dokumentation fra virksomheden. Erhvervsstyrelsen har oplyst, at liggetiden til dels er uden for styrelsens kontrol, idet virksomhederne i nogle tilfælde er lang tid om at indsende supplerende dokumentation. Styrelsen har også oplyst, at det ikke er muligt at fraregne liggetiden, idet styrelsen ikke registrerer denne oplysning. Liggetiden indgår således også i styrelsens egne opgørelser. Ventetid forbundet med udbetaling hos Statens Administration og bankdage er ikke inkluderet i opgørelserne, da det ikke har været muligt at opgøre denne ventetid. Derfor skal der tillægges yderligere 1-2 bankdages ventetid for virksomhederne i forhold til opgørelserne i beretningen.

65. Figur 9 viser den gennemsnitlige sagsbehandlingstid fordelt på de 3 kompensationsordninger.

Figur 9
Gennemsnitlig sagsbehandlingstid fordelt på kompensationsordninger

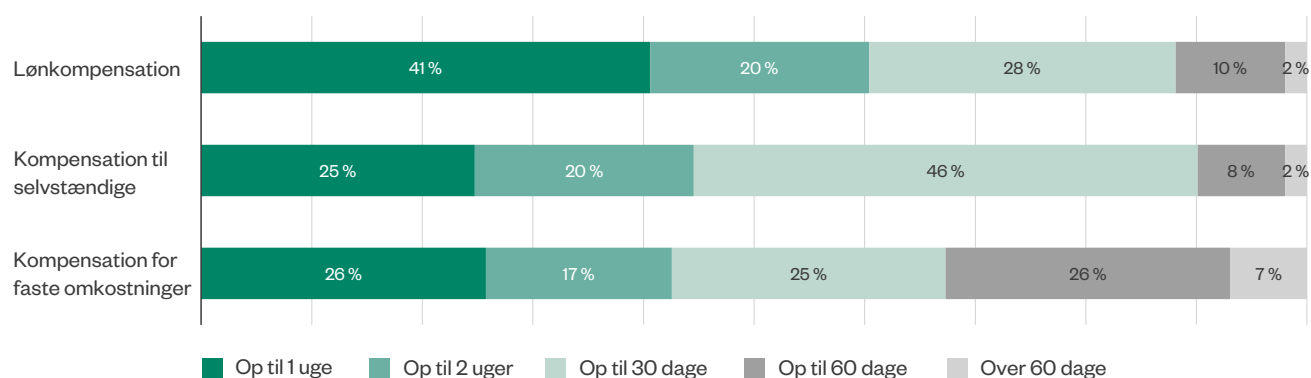
Note: Opgørelsen er baseret på 63.909 ansøgninger om lønkomensation, 91.804 ansøgninger om kompensation til selvstændige og 29.355 ansøgninger om kompensation for faste omkostninger.

Kilde: Rigsrevisionens dataanalyse.

Det fremgår af figur 9, at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid på alle 3 kompensationsordninger har været under 30 dage. For ansøgninger om lønkomensation og kompensation til selvstændige har sagsbehandlingstiden ligget på henholdsvis 15 og 17 dage, svarende til lidt over 2 uger. Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for ansøgninger om kompensation for faste omkostninger er 25 dage og dermed 8-10 dage længere. Denne forskel skyldes til dels, at mellem en tredjedel og halvdelen af ansøgningerne om lønkomensation og kompensation til selvstændige er blevet godkendt direkte efter automatisk visitation. Omvendt er der for alle ansøgninger om kompensation for faste omkostninger indhentet revisorerklæringer, som i gennemsnit har forlænget sagsbehandlingsprocessen med 2 dage. Desuden er alle ansøgninger om kompensation for faste omkostninger blevet manuelt sagsbehandlet af både en visitator, som foretager den primære sagsbehandling, og en specialist, som har til opgave at kontrollere den første sagsbehandlers indstilling til afgørelse af sagen.

66. Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid dækker over en relativt stor spredning inden for hver af de 3 kompensationsordninger. Figur 10 viser andelen af ansøgninger, som er blevet behandlet inden for bestemte tidsintervaller.

Figur 10
Spredning i sagsbehandlingstid fordelt på kompensationsordninger

Note: Opgørelsen er baseret på 63.909 ansøgninger om lønkomensation, 91.804 ansøgninger om kompensation til selvstændige og 29.355 ansøgninger om kompensation for faste omkostninger. Tallene for de enkelte kompensationsordninger summerer ikke til 100 % på grund af afrunding.

Kilde: Rigsrevisionens dataanalyse.

Det fremgår af figur 10, at 41 % af ansøgningerne om lønkomensation færdigbehandles inden for 1 uge, og at tallet stiger til 61 % efter 2 uger. Ca. 25 % af ansøgningerne om kompensation til selvstændige og kompensation for faste omkostninger færdigbehandles inden for 1 uge, og tallet stiger til henholdsvis 45 % og 43 % efter 2 uger. Målsætningen om en sagsbehandlingstid på maks. 30 dage opfyldes for 88 % af ansøgningerne om lønkomensation, for 91 % af ansøgningerne om kompensation til selvstændige og for 68 % af ansøgningerne om kompensation for faste omkostninger. Det betyder omvendt, at en tredjedel af ansøgningerne om kompensation for faste omkostninger ikke lever op til målsætningen om en sagsbehandlingstid på maks. 30 dage. For 7 % af ansøgningerne på denne ordning må virksomhederne vente mere end 60 dage på at få deres ansøgning færdigbehandlet.

67. Erhvervsstyrelsen har oplyst, at styrelsen i forbindelse med ansøgningsfristen for kompensation for faste omkostninger den 30. september 2020 modtog et stort antal ansøgninger, der forlængede sagsbehandlingstiden. Styrelsen meddelte på sin hjemmeside ca. 1 måned senere, at der kunne forventes længere sagsbehandlingstider på grund af et stort antal ansøgninger, og sendte i samme forbindelse et brev til de virksomheder, der allerede havde ventet mere end 30 dage på at få deres ansøgning behandlet.

68. Tabel 3 viser den gennemsnitlige sagsbehandlingstid på de 3 kompensationsordninger fordelt på de forskellige sagsbehandlingsprocesser, som ansøgningerne har gennemgået. Det er anført i parentes, hvor stor en andel af ansøgningerne der har gennemgået de enkelte sagsbehandlingsprocesser.

Tabel 3
Sagsbehandlingstid fordelt på sagsbehandlingsprocesser

	Automatisk visitation	Manuel sagsbehandling	Straksudbetaling (inkl. liggetid)	Screening	Udvidet kontrol
Lønkomensation	8,5 dage (47 %)	20,4 dage (40 %)	21,6 dage (13 %)	69,8 dage (3,6 %)	82,2 dage (1,4 %)
Kompensation til selvstændige	9,7 dage (34 %)	16,8 dage (34 %)	24,4 dage (32 %)	60,8 dage (2,8 %)	104,8 dage (0,5 %)
Kompensation for faste omkostninger	-	24,8 dage (100 %)	-	73,5 dage (3,7 %)	106,5 dage (0,3 %)

Note: Opgørelsen er baseret på 29.355 ansøgninger om kompensation for faste omkostninger, 63.909 ansøgninger om lønkomensation og 91.804 ansøgninger om kompensation til selvstændige. Automatisk visitation, manuel sagsbehandling og straksudbetaling udgør tilsammen 100 % af ansøgningerne. Ansøgninger, der har været i screening eller udvidet kontrol, har i alle tilfælde også gennemgået en manuel kontrol (flertallet), automatisk visitation eller er straksudbetalt.

Kilde: Rigsrevisionens dataanalyse.

Det fremgår af tabel 3, at godkendelse via automatisk visitation, dvs. direkte efter de automatiske kontroller, gennemsnitligt tager 9-10 dage, hvilket væsentligt forkorter den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for ansøgninger om lønkomensation og kompensation til selvstændige. Alle ansøgninger om kompensation for faste omkostninger gennemgår manuel sagsbehandling. Sagsbehandlingstiden for de automatisk visiterede ansøgninger skyldes, at der er ventetid forbundet med den maskinelle indlæsning i sagspuljen til de automatiske kontroller og ML-kontrollen og med den eventuelle godkendelse i det tilskudsadministrative system (TAS). Sagsbehandlingstiden for den manuelle behandling af ansøgninger om lønkomensation er i gennemsnit 4 dage længere end behandlingen af ansøgninger om kompensation til selvstændige. Der er for ansøgninger om lønkomensation ikke nævneværdig forskel på sagsbehandlingstiden for ansøgninger, som er blevet manuelt behandlet eller straksudbetalt. Det skyldes, at straksudbetalingen i april og maj 2020 skete som en reaktion på en større ophobning af ansøgninger, hvormed mange af disse ansøgninger allerede havde ventet i lang tid, før de blev straksudbetalt. De straksudbetalte ansøgninger om kompensation til selvstændige har i gennemsnit haft 3 dages længere sagsbehandlingstid end ansøgninger om lønkomensation, fordi Erhvervsstyrelsen i henhold til aktstykket prioriterede straksudbetaling af ansøgninger om lønkomensation først.

Det har særlig stor betydning for sagsbehandlingstiden, hvis en virksomhed udtages til screening eller udvidet kontrol. På alle 3 kompensationsordninger forlænges sagsbehandlingstiden for ansøgninger omfattet af screening til over 1 måned, hvilket gør sig gældende for ca. 3 % af ansøgningerne. Det tager endnu længere tid, hvis ansøgningen videresendes fra screening til en egentlig udvidet kontrol, hvor sagsbehandlingstiden har været mellem 2½ måned og 3 måneder for alle 3 ordninger. Det er en lille andel af ansøgningerne, som gennemgår udvidet kontrol, og heraf en lille andel, som i sidste ende får udbetalt kompensation. Erhvervsstyrelsen har oplyst, at virksomhederne af hensyn til kontrollen ikke orienteres, når deres ansøgning udtages til screening eller udvidet kontrol. Virksomhederne får dermed ikke besked om, at de kan forvente en længere sagsbehandlingstid.

Erhvervsministeriet har oplyst, at sagsbehandlingstiden forbundet med manuel sagsbehandling, screening og udvidet kontrol i nogle tilfælde vil være forlænget af hensyn til at kunne indhente supplerende dokumentation hos virksomhederne, som ikke altid er hurtige til at svare og derfor selv er med til at forlænge sagsbehandlingstiden. Det har ikke været muligt i denne undersøgelse at identificere, hvilke ansøgninger og hvornår i sagsbehandlingsforløbet der har været indhentet supplerende dokumentation, idet Erhvervsstyrelsen ikke registrerer dette.

Sagsbehandlingstid ved straksudbetaling

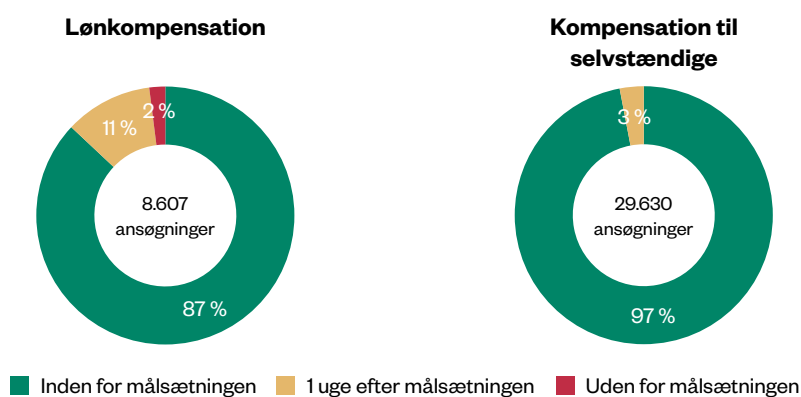
69. Vi har undersøgt, om Erhvervsministeriet har sikret, at de ansøgninger, som er i målgruppen for straksudbetaling, er blevet afgjort inden for målsætningen i aktstykket om hurtig udbetaling. Beslutningen om at indføre straksudbetaling blev truffet med aktstykke nr. 155 af 29. april 2020 med det formål at sikre en hurtig udbetaling af ansøgninger modtaget senest den 28. april 2020, som endnu ikke var blevet afgjort. Der var ansøgninger, som var undtaget fra straksudbetaling på grund af særlige risikomærkater, jf. boks 4. Beslutningen om straksudbetaling blev truffet, fordi der ultimo april – ca. 1 måned efter åbning for de første ansøgninger – var sket en større ophobning af ansøgninger, som ventede på manuel sagsbehandling, og som kunne se frem til en lang sagsbehandlingstid.

Straksudbetaling af ansøgninger om lønkompensation blev prioriteret først med en målsætning om, at alle ansøgninger i målgruppen skulle være udbetalt senest den 30. april 2020, dvs. inden for 2 dage fra tiltrædelse af aktstykket. Herefter fulgte straksudbetaling af ansøgninger om kompensation til selvstændige med en målsætning om, at alle ansøgninger i målgruppen skulle være udbetalt inden udgangen af den efterfølgende uge, dvs. den 10. maj 2020. Ansøgninger i målgruppen kan i nogle tilfælde være blevet afvist, hvis der har været tale om dubletansøgninger, hvis virksomhederne ikke har haft en erhvervskonto eller efter ønske fra virksomhederne.

Erhvervsministeriet har oplyst, at ministeriet opfatter en sag som afgjort inden for målsætningen i aktstykket, når ansøgningen er godkendt af den primære sagsbehandler og efterfølgende er godkendt i det tilskudsadministrative system (TAS) og sendt til udbetaling, eller når ansøgningen er blevet afvist. Ministeriet har også oplyst, at Erhvervsstyrelsen ikke medregner de 1-2 bankdage, der går, fra en ansøgning godkendes i TAS, til pengene er disponible for virksomheden, da dette ligger uden for styrelsens kontrol. Vi har benyttet samme opgørelsesmetode som ministeriet denne analyse.

70. Figur 11 viser, hvor stor en andel af ansøgningerne i målgruppen for straksudbetaling der blev afgjort inden for målsætningen om hurtig udbetaling i aktstykket.

Figur 11
Ansøgninger, som opfylder målsætningen om sagsbehandlingstid i forbindelse med straksudbetaling

Kilde: Rigsrevisionens dataanalyse.

Det fremgår af figur 11, at 87 % af ansøgningerne om lønkomensation blev sendt til udbetaling i TAS eller afvist efter aftale med virksomheden senest den 30. april 2020, hvilket var målsætningen i aktstykket. 1 uge senere var 98 % af ansøgningerne afgjort. 2 % af ansøgningerne blev afgjort mere end 1 uge efter målsætningen.

97 % af ansøgningerne om kompensation til selvstændige blev sendt til udbetaling i TAS eller afvist inden den 10. maj 2020, hvilket var målsætningen i aktstykket. 1 uge senere var 100 % af ansøgningerne afgjort.

Sagsbehandlingstiden for ansøgningerne i målgruppen for straksudbetaling har således for langt størstedelen af ansøgningerne overholdt målsætningen i aktstykket om hurtigt at udbetale kompensation. I praksis har ventetiden for nogle virksomheder dog været en anelse længere end målsætningen om udbetaling henholdsvis den 30. april og 10. maj 2020, når de 1-2 bankdage medregnes.

Erhvervsministeriet har oplyst, at alle ansøgninger, der var inden for den definerede målgruppe for straksudbetaling i aktstykket, er blevet afgjort inden for den fastsatte målsætning om hurtig udbetaling henholdsvis den 30. april og 10. maj 2020. Rigsrevisionen konstaterer, at Erhvervsministeriets egne data ikke understøtter, at alle ansøgninger er afgjort inden for målsætningen om hurtig udbetaling, men at en mindre andel af ansøgningerne er afgjort kort tid herefter.

Resultater

Undersøgelsen viser, at Erhvervsministeriet overordnet set har sikret hurtig sagsbehandling af ansøgninger om kompensation på tværs af de 3 kompensationsordninger. Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for ansøgninger om lønkompensation og kompensation til selvstændige har ligget på lidt over 2 uger, mens den for ansøgninger om kompensation for faste omkostninger har ligget på 25 dage. Sagsbehandlingstiden for ansøgninger om lønkompensation og kompensation til selvstændige opfylder for ca. 90 % af ansøgningerne målsætningen om, at ansøgningerne skal være afgjort senest 30 dage efter ansøgningstidspunktet. For ansøgninger om kompensation for faste omkostninger er ca. 68 % af ansøgningerne afgjort inden for målsætningen, mens den resterende tredjedel af ansøgningerne har haft en længere sagsbehandlingstid. Rigsrevisionen finder det dog ikke helt tilfredsstillende, at 7 % af virksomhederne, der har søgt om kompensation for faste omkostninger, har måttet vente i mere end 60 dage på at få deres sag afgjort.

Sagsbehandlingstiden afhænger i høj grad af den sagsbehandlingsproces, som den enkelte ansøgning har gennemgået. Ca. halvdelen af ansøgningerne om lønkompensation og en tredjedel af ansøgningerne om kompensation til selvstændige er automatisk visiterede, hvilket forkorter virksomhedernes ventetid væsentligt. De virksomheder, som oplever den absolut længste ventetid, er de virksomheder, hvis ansøgning er blevet udtaget til screening og eventuelt videresendt til en udvidet kontrol.

Særligt i starten af ansøgningsperioden skete der en betydelig ophobning af ansøgninger om lønkompensation og kompensation til selvstændige, som blev nedbragt med indførelsen af straksudbetaling. Undersøgelsen viser, at langt størstedelen af sagerne i målgruppen for straksudbetaling er blevet afgjort inden for de tidsfrister, som blev opstillet som målsætninger om hurtig udbetaling i aktstykket.

Rigsrevisionen, den 17. november 2021

Lone Strøm

/Michala Krakauer

Bilag 1. Metodisk tilgang

Formålet med undersøgelsen er at vurdere, om Erhvervsministeriet har sikret en tilfredsstillende forvaltning af de 3 største kompensationsordninger: lønkomensation, komensation til selvstændige og komensation for faste omkostninger. For at vurdere dette har vi foretaget 4 delanalyser. Vi har undersøgt:

- om Erhvervsministeriet har designet kontroller, der i tilstrækkelig grad sikrer, at kun berettigede virksomheder får adgang til komensation
- om Erhvervsministeriet har gennemført kontroller, der i tilstrækkelig grad sikrer, at kun virksomheder, som lever op til tildelingskriterierne, har fået udbetalt komensation
- om Erhvervsministeriet i forbindelse med de ansøgninger, der blev straksudbetalt i april og maj 2020, har taget nødvendige forholdsregler for at sikre, at færrest mulige virksomheder, som ikke opfylder tildelingskriterierne, har fået udbetalt komensation
- om Erhvervsministeriet har sikret hurtig sagsbehandling af ansøgninger om komensation på tværs af de 3 kompensationsordninger.

I undersøgelsen er det kun Erhvervsministeriet, som revideres.

Afgrænsning

Undersøgelsen er afgrænset til kompensationsperioden 9. marts – 31. august 2021, som omfatter den første fase for de 3 generelle kompensationsordninger på Erhvervsministeriets område. Afgrænsningen er foretaget ud fra et ønske om at undersøge forvaltningen af de 3 største kompensationsordninger og samtidig sikre, at vi er i stand til at beskrive et afsluttet forløb for kompensationsordningernes førkontroller, som danner udgangspunkt for den senere efterkontrol.

Indledningsvist beskriver vi vores tilgang til kvalitetssikring og løbende samarbejde med Erhvervsministeriet, som tilsammen er med til at styrke validiteten i undersøgelsen, der løb fra september 2020 til november 2021. Efterfølgende beskriver vi vores datagrundlag og metode fordelt på de enkelte afsnit i beretningen.

Kvalitetssikring

Denne undersøgelse er kvalitetssikret via vores interne procedurer for kvalitetssikring, som omfatter høring hos de reviderede samt ledelsesbehandling og sparring på forskellige tidspunkter i undersøgelsesforløbet med chefer og medarbejdere i Rigsrevisionen med relevante kompetencer.

Møder

Vi har løbende holdt møder med Erhvervsministeriet og Erhvervsstyrelsen om designet af kompensationsordningerne, kontrolsetuppet, datagrundlaget for undersøgelsen mv.

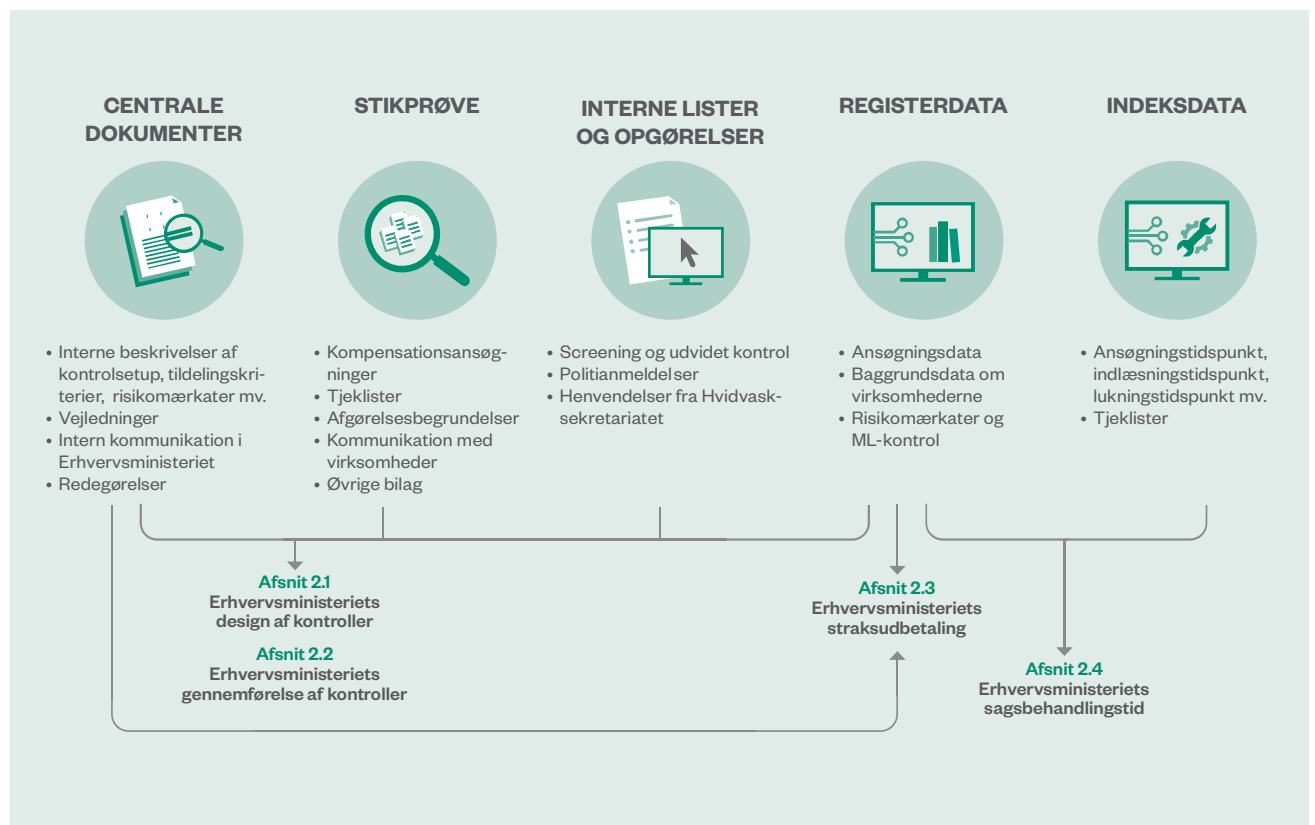
Derudover har vi i forundersøgelsen holdt møder med en række interessenter på området, herunder brancheforeningerne Dansk Industri, Dansk Erhverv, SMV Danmark, FSR – danske revisorer og medlem af regeringens økonomiske ekspertudvalg, professor Michael Svarer. Vi har også holdt møde med erhvervsvidensportalen Lasso X.

Datagrundlag og metode

Vores analyse af Erhvervsministeriets forvaltning af hjælpepakkerne tager udgangspunkt i flere forskellige datakilder. I dette afsnit beskriver vi datagrundlaget for undersøgelsen og begrundet metodiske til- og fravalg i tilrettelæggelsen af undersøgelsesdesignet.

Figur A giver et overblik over de enkelte datakilder og deres relation til afsnittene i beretningen.

Figur A
Datagrundlag i beretningens afsnit

Kilde: Rigsrevisionen.

I det følgende gennemgår vi de forskellige datakilder i figur A og de metodiske overvejelser, som ligger til grund for vores valg af datagrundlag. Vi tager her udgangspunkt i de enkelte afsnit i beretningen, som inddrager og kombinerer datakilderne på forskellig vis.

Afsnit 2.1. Erhvervsministeriets design af kontroller

Design af førkontroller

Vi har undersøgt, om Erhvervsministeriets har designet førkontroller, der i tilstrækkelig grad afdækker, om tildelingskriterierne for de 3 kompensationsordninger er opfyldt, eller om der er huller, som kan føre til fejl og eventuel svig. Det har vi gjort ved at kortlægge de tildelingskriterier for de 3 ordninger, som virksomhederne skal opfylde for at være berettigede til compensation. Tildelingskriterierne fremgår af centrale aktstykker og bekendtgørelser for de 3 ordninger. Vi har efterfølgende for hvert tildelingskriterie vurderet, om Erhvervsministeriets kontroller i tilstrækkelig grad afdækker, om virksomhederne opfylder kriteriet. Vi har undersøgt dette for både de automatiske kontroller og de manuelle kontroller.

Vi har for de automatiske kontroller undersøgt, om kontrollerne giver sikkerhed for, at ansøgninger, der muligvis ikke lever op til ét eller flere tildelingskriterier, får påført relevante risikomærkater og dermed udtages til manuel kontrol. Vi har her taget udgangspunkt i Erhvervsstyrelsens beskrivelse af, hvilke automatiske kontroller styrelsen har gennemført, og hvordan kontrollerne er designet. Vi har desuden været i dialog med styrelsen om, hvilke datakilder styrelsen benytter i sine kontroller, og hvad der skal til, for at der kommer et risikomærkat, fx hvor stor procentuel forskel der skal være mellem virksomhedens oplyste omsætning i 2019 og styrelsens oplysninger i CVR-registret.

Vi har i alle tilfælde, hvor Erhvervsstyrelsens nedskrevne dokumentation ikke har været fyldestgørende, spurgt ind til den tekniske afgrænsning og definition af de enkelte automatiske kontroller. Som vi også har beskrevet i afsnit 2.2 i beretningen, har vi ikke haft tilgængelige data om de automatiske kontroller til at undersøge, om kontrollerne i praksis har resulteret i risikomærkater, hvor de skulle. Vi har dog inddraget viden om huller i enkelte automatiske kontroller på lønkompensationsordningen fra vores gennemgang af 15 politianmeldte sager. Gennemgangen af politisagerne viste bl.a., at det har været muligt for virksomheder at efterregistrere oplysninger om løn- og ansættelsesforhold med tilbagevirkende kraft, umiddelbart inden de har sendt deres ansøgning, hvilket de automatiske kontroller ikke har afdækket. Vi har kun afdækket de automatiske kontroller for lønkompensationsordningen og ordningen om compensation til selvstændige, hvor de automatiske kontroller er centrale for den første grovsortering af ansøgninger. Vi har udelukkende fokuseret på de manuelle kontroller på ordningen om compensation for faste omkostninger, idet alle ansøgninger skal gennemgå en manuel kontrol. De automatiske kontroller fungerer her nærmere som en indholdsfortegnelse over, hvilke dele af en ansøgning sagsbehandleren skal forholde sig til. Vi har som supplement til dokumentanalysen brugt registerdata, hvor det har været muligt, til at kvalificere vores vurdering af de automatiske kontrollers afdækning af tildelingskriterier.

Vi har for de manuelle kontroller undersøgt, om kontrollerne giver sikkerhed for, at ansøgninger, der er udtaget til manuel kontrol som følge af risikomærkater, kun godkendes, hvis virksomheden lever op til tildelingskriterierne. Vi har taget udgangspunkt i Erhvervsstyrelsens sagsbehandlingsvejledning til manuel sagsbehandling på de 3 kompensationsordninger. Det er heri beskrevet for hvert risikomærkat, hvilke oplysninger sagsbehandleren skal undersøge og eventuelt indhente fra virksomheden for at afdække, om virksomheden lever op til det tildelingskriterie, som risikomærkatet knytter sig til.

Vi har som supplement inddraget viden om Erhvervsstyrelsens håndtering af de enkelte risikomærkater fra den stikprøve, som vi har gennemgået i beretningens afsnit om manuel kontrol.

Vi har på baggrund af vurderingen af de automatiske og manuelle kontroller foretaget en samlet vurdering af, om Erhvervsstyrelsens førkontrol i tilstrækkelig grad afdækker, om virksomhederne opfylder tildelingskriterierne. Det er denne samlede vurdering, som er præsenteret i beretningens afsnit om design af førkontroller. Vi har vurderet, at førkontrollen i tilstrækkelig grad afdækker et tildelingskriterie, når både de automatiske kontroller og de manuelle kontroller i tilstrækkelig grad afdækker, om kriteriet er opfyldt. Vi har vurderet, at førkontrollen delvist tilstrækkeligt afdækker et tildelingskriterie, når enten de automatiske kontroller eller de manuelle kontroller i tilstrækkelig grad afdækker, om kriteriet er opfyldt, eller når begge kontroller delvist tilstrækkeligt afdækker dette. I de følgende afsnit gennemgår vi vores vurdering af de automatiske og manuelle førkontroller for alle tildelingskriterier på de 3 kompensationsordninger.

Lønkomensation

Tabel A viser vores vurdering af de enkelte tildelingskriterier på lønkompenationsordningen.

Tabel A
Lønkomensation: tildelingskriterier og førkontroller

Tildelingskriterie/dokumentationskrav	1. Afdækker de automatiske kontroller, om tildelingskriteriet er opfyldt?	2. Afdækker de manuelle kontroller, om tildelingskriteriet er opfyldt?	3. Samlet vurdering: Afdækker førkontrollen, om tildelingskriteriet er opfyldt?
1. Hjemsendelse af min. 30 % af de ansatte eller flere end 50 ansatte. ¹⁾	●	●	●
2. Lønmodtagere skal have en fast, kontraktuel tilknytning til virksomheden, være ansat før den 9. marts 2020 med fast arbejdssted i Danmark og ikke være medejer af virksomheden.	●	●	●
3. Lønkomensationen udgør maks. 30.000 kr. pr. måned pr. fuldtidsansat, herunder 75 % af funktionærers løn og 90 % af ikke-funktionærers og elever/lærlinges løn.	●	●	●
4. Virksomheden skal være registreret i CVR-registret.	●	●	●
5. Virksomheden kan ikke få dækket de samme omkostninger fra øvrige COVID-19-støtteordninger eller få godtgjort lønudgiften på anden vis.	●	●	●
6. Virksomheden skal betale fuld løn i kompensationsperioden.	●	●	●
7. Virksomheden må ikke have base i skattely i henhold til EU's retningslinjer.	●	●	●

● Tilstrækkeligt afdækket ● Delvist tilstrækkeligt afdækket ● Ikke afdækket ● Afdækkes først i forbindelse med efterkontrollen

¹⁾ Det gælder for dette kriterie, at det bliver kontrolleret i førkontrollen, hvor mange ansatte virksomheden har. Derimod kan det først kontrolleres i efterkontrollen, om virksomhedens angivelse af antal hjemsendte medarbejdere endte med at være retvisende for det faktiske antal hjemsendte medarbejdere.

Kilde: Rigsrevisionens gennemgang af tildelingskriterier og Erhvervsministeriets førkontroller. Tildelingskriterierne fremgår af følgende aktstykker og bekendtgørelser fra 2020: aktstykke nr. 117 af 25. marts, aktstykke nr. 127 af 31. marts, aktstykke nr. 155 af 29. april, aktstykke nr. 162 af 11. maj, aktstykke nr. 243 af 25. juni, bekendtgørelse nr. 267 af 25. marts, bekendtgørelse nr. 329 af 31. marts, bekendtgørelse nr. 701 af 29. maj, bekendtgørelse nr. 1116 af 2. juli og bekendtgørelse nr. 1488 af 14. oktober.

- **Tildelingskriterie nr. 1:** Hjemsendelse af min. 30 % af de ansatte eller flere end 50 ansatte (*delvist tilstrækkeligt afdækket*).

De automatiske kontroller påfører ansøgninger et risikomærkat, hvis virksomheden angiver et andet antal ansatte pr. 9. marts 2020 end det antal, der fremgår af CVR-registret. Erhvervsstyrelsen beder i den manuelle kontrol som udgangspunkt ikke virksomheden om at dokumentere det angivne antal ansatte pr. 9. marts 2020, men tager virksomhedens oplysninger i ansøgningen for pålydende. Herefter genberegner styrelsen, om virksomheden ud fra de pågældende oplysninger lever op til kravet om min. 30 % hjemsendelser.

Erhvervsministeriet har oplyst, at formålet med førkontrollen af tildelingskriteriet er at sikre, at virksomhederne er opmærksomme på, at de skal opfylde kravet, og at kontrollen er mindre vigtig ud fra en risikobetragtning, idet virksomheder, der ønsker at svindle med compensation, vurderes at have anvendt andre metoder. Ministeriet har også oplyst, at det er vanskeligt at kontrollere antallet af ansatte, da der ikke findes samlede registre, men at virksomhedernes faglige repræsentanter i slutafregningen skal bekræfte, at medarbejderne har været hjemsendt uden arbejde. Dertil vil Erhvervsstyrelsen udtage virksomheder til manuel kontrol i efterkontrollen ud fra en risikobaseret tilgang, herunder ved udbetalt compensation over 1 mio. kr. og efter en konkret risikovurdering. Styrelsen vurderer derfor, at førkontrollen af dette kriterie har været tilstrækkelig.

Rigsrevisionen vurderer, at Erhvervsstyrelsen i dette tilfælde har haft mulighed for at udføre en kontrol af, om virksomhedernes oplyste antal medarbejdere stemmer, før der er sket en udbetaling. Rigsrevisionen kan dog konstatere, at det har været muligt for virksomheder at omgå de automatiske kontroller ved at efterregistrere medarbejdere i elndkomst med tilbagevirkende kraft, hvilket førkontrollen ikke har fanget. Samtidig har Erhvervsstyrelsen i den manuelle kontrol ikke bedt virksomhederne om at dokumentere antallet af ansatte, selv om virksomhederne er udtaget til manuel kontrol efter at have oplyst et andet antal ansatte end det, der fremgår af elndkomst.

- **Tildelingskriterie nr. 2:** Lønmodtagere skal have en fast, kontraktuel tilknytning til virksomheden, være ansat før den 9. marts 2020 med fast arbejdssted i Danmark og ikke være medejer af virksomheden (*delvist tilstrækkeligt afdækket*).

De automatiske kontroller påfører ansøgninger et risikomærkat, hvis lønmodtagere ifølge elndkomst er ansat efter den 9. marts 2020 eller ikke har en fast, kontraktuel tilknytning. Herefter vil virksomheden blive bedt om at fremsende lønsedler eller ansættelseskontrakter til manuel kontrol. Det har imidlertid været muligt for virksomheder at efterregistrere løn- og ansættelsesforhold for ansatte i elndkomst, umiddelbart inden de har sendt ansøgningen, hvilket de automatiske kontroller ikke har taget højde for. Sådanne ansøgninger vil dermed ikke blive udtaget til manuel kontrol. De automatiske kontroller har desuden ikke afdækket, om lønmodtagere har arbejdssted i Danmark i den undersøgte periode.

- **Tildelingskriterie nr. 3:** Lønkomensationen udgør maks. 30.000 kr. pr. måned pr. fuldtidsansat, herunder 75 % af funktionærers løn og 90 % af ikke-funktionærers og elever/lærlinges løn (*delvist tilstrækkeligt afdækket*).

De automatiske kontroller påfører ansøgninger et risikomærkat, hvis medarbejdernes løn ikke stemmer med oplysningerne i elndkomst. Herefter vil virksomheden blive bedt om at fremsende lønsedler eller ansættelseskontrakter til manuel kontrol.

Der udføres ikke en førkontrol af, om ansatte er funktionærer eller ikke-funktionærer. Erhvervsministeriet har oplyst, at Erhvervsstyrelsen først kontrollerer dette i efterkontrollen, da der kan ske nye registreringer af ansættelsesforhold i hjemsendelsesperioden, og diskrepansen på 15 % kan korrigeres i efterkontrollen frem for at udføre en dokumentationstung forvaltning på udbetalingstidspunktet. Rigsrevisionen konstaterer, at Erhvervsstyrelsen har fravalgt at foretage kontrol af dette forhold i førkontrollen, selv om data var tilgængelige. Rigsrevisionen vurderer derfor samlet set, at der er sket en delvist tilstrækkelig førkontrol af størrelsen på den udbetalte kompensation.

- **Tildelingskriterie nr. 4:** Virksomheden skal være registreret i CVR-registret (*tilstrækkeligt afdækket*).

Ansøgningskemaet er lavet således, at virksomheder kun kan indsende en ansøgning, hvis de har et gyldigt CVR-nummer.

- **Tildelingskriterie nr. 5:** Virksomhederne kan ikke få dækket de samme omkostninger fra øvrige COVID-19-støtteordninger eller få godtgjort lønudgiften på anden vis (*tilstrækkeligt afdækket*).

De automatiske kontroller påfører ansøgninger et risikomærkat, hvis virksomheden tidligere har indsendt ansøgninger om lønkomensation eller kompensation til selvstændige. Herefter kontrollerer sagsbehandleren i den manuelle kontrol, at personerne i den pågældende ansøgning ikke fremgår af andre ansøgninger for samme periode. Hvis det ikke er tilfældet, kan ansøgningen godkendes. Hvis der tidligere er udbetalt kompensation for en person i ansøgningen, kontrollerer sagsbehandleren, om den tidligere udbetalte kompensation er fraregnet korrekt. Hvis det ikke er tilfældet, bliver ansøgningen afvist.

- **Tildelingskriterie nr. 6:** Virksomheden skal betale fuld løn i kompensationsperioden (*afdækkes først i forbindelse med efterkontrollen*).

Erhvervsstyrelsen sender i forbindelse med udbetaling af lønkomensation et brev til alle medarbejdere, hvori de oplyses om, at virksomheden modtager lønkomensation for dem i dele af perioden 9. marts - 29. august 2020, og at virksomheden skal udbetale fuld løn i perioden. Styrelsen beder medarbejderne om at informere styrelsen, hvis virksomhedens angivne oplysninger ikke er korrekte.

Erhvervsstyrelsen har oplyst, at styrelsen i efterkontrollen vil kontrollere, om der faktisk er udbetalt løn til hjemsendte medarbejdere på lønkomensation, idet dette ikke kan kontrolleres i førkontrollen.

- **Tildelingskriterie nr. 7:** Virksomheden må ikke have base i skattely i henhold til EU's retningslinjer (*afdækkes først i forbindelse med efterkontrollen*).

Det fremgår af aktstykke nr. 162 af 11. maj 2020, at virksomheder med base i skattely i henhold til EU's retningslinjer ikke kan modtage kompensation i det omfang, det er muligt at afskære dem i henhold til EU-retten.

Virksomhederne er ved ansøgninger efter den 11. maj 2020 blevet bedt om at afgive en tro og love-erklæring om, at de betaler den skat, som de er forpligtede til. Dertil fremgår det, at der vil blive udført risikobaseret stikprøvekontrol af dette i efterkontrollen. Erhvervsstyrelsen udfører derfor ikke nogen kontrol heraf i førkontrollen.

Kompensation til selvstændige

Tabel B viser vores vurdering af de enkelte tildelingskriterier på ordningen om kompensation til selvstændige.

Tabel B
Kompensation til selvstændige: tildelingskriterier og førkontroller

Tildelingskriterie/dokumentationskrav	1. Afdækker de automatiske kontroller, om tildelingskriteriet er opfyldt?	2. Afdækker de manuelle kontroller, om tildelingskriteriet er opfyldt?	3. Samlet vurdering: Afdækker førkontrollen, om tildelingskriteriet er opfyldt?
1. Omsætningstab på min. 30 % i forhold til samme periode i 2019. ¹⁾	●	●	●
2. Den selvstændige har min. 25 % ejerskab før den 9. marts 2020.	●	●	●
3. Omsætning på mindst 10.000 kr. i gennemsnit pr. måned i 2019.	●	●	●
4. Den selvstændige har maks. 25 fuldtidsansatte den 1. marts 2020.	●	●	●
5. Virksomheden skal være registreret i CVR-registret.	●	●	●
6. Virksomheden må ikke tidligere have modtaget kompensation for samme periode.	●	●	●
7. Ophørte virksomheder kan ikke modtage kompensation.	●	●	●
8. Virksomheden skal indsende begrundelse for ændret referenceperiode i 2019.	●	●	●
9. Den selvstændiges indkomst for 2020 må ikke overstige 800.000 kr.	●	●	●
10. Virksomheden må ikke have base i skattely i henhold til EU's retningslinjer.	●	●	●

● Tilstrækkeligt afdækket ● Delvist tilstrækkeligt afdækket ● Ikke afdækket ● Afdækkes først i forbindelse med efterkontrollen

¹⁾ Det gælder for dette kriterie, at det bliver kontrolleret i førkontrollen, om virksomhedens angivelse af omsætning i referenceperioden i 2019 stemmer overens med oplysningerne i CVR-registret. Derimod kan det først kontrolleres i efterkontrollen, om virksomhedens angivelse af forventet omsætning i kompensationsperioden i 2020 endte med at være retvisende for den faktiske omsætning.

Kilde: Rigsrevisionens gennemgang af tildelingskriterier og Erhvervsministeriets førkontroller. Tildelingskriterierne fremgår af følgende aktstykker og bekendtgørelser fra 2020: aktstykke nr. 122 af 27. marts, aktstykke nr. 150 af 24. april, aktstykke nr. 155 af 29. april, aktstykke nr. 157 af 30. april, aktstykke nr. 242 af 25. juni, aktstykke nr. 302 af 17. september, bekendtgørelse nr. 332 af 1. april, bekendtgørelse nr. 556 af 30. april, bekendtgørelse nr. 621 af 14. maj, bekendtgørelse nr. 797 af 8. juni, bekendtgørelse nr. 1169 af 14. juli og bekendtgørelse nr. 1430 af 24. september.

- **Tildelingskriterie nr. 1:** Omsætningstab på min. 30 % i forhold til samme periode i 2019 (*delvist tilstrækkeligt afdækket*).

De automatiske kontroller påfører ansøgningen et risikomærkat, hvis virksomhedens angivne omsætning i 2019 (referenceperioden) afviger fra oplysningerne i momsregistret. Virksomheden bliver herefter bedt om at dokumentere den angivne omsætning til den manuelle kontrol. Erhvervsstyrelsen godtager imidlertid dokumentation af lav detaljeringsgrad for virksomhedens angivne omsætning, herunder internt udarbejdede regneark og pdf-udtræk med et enkelt aggregeret tal for omsætning i referenceperioden fra virksomhedens regnskabssystem.

Erhvervsministeriet har oplyst, at det ud fra gældende regnskabs- og bogføringsregler ikke kan forventes, at virksomhederne løbende bogfører deres registreringer og dermed præcist dokumenterer deres omsætning i et bestemt tidsinterval. Ministeriet har også oplyst, at Erhvervsstyrelsen ikke har kunnet udvikle nye standarder for dokumentation, men har udstukket så tydelige rammer som muligt for virksomhederne. Dette er ifølge ministeriet foregået på baggrund af en tæt dialog med erhvervsorganisationer og Folketingets partier, hvor aftalepartierne lagde vægt på, at dokumentationskravene ikke blev for vanskelige for virksomhederne at opfylde.

Rigsrevisionen anerkender, at Erhvervsministeriet har skullet løfte en svær opgave med at balancere hensynet til hurtig udbetaling med hensynet til at sikre en tilstrækkelig kontrol. Rigsrevisionen lægger til grund for sin vurdering, at det er centralt, at den fremsendte dokumentation skal give et bedre grundlag for at træffe en afgørelse, end hvis Erhvervsstyrelsen kun havde baseret afgørelsen på de oplysninger, der fremgår af selve ansøgningen fra virksomheden. Den manuelle kontrol vil ellers kun blive en forsinkende proces, der ikke tilfører værdi.

Dertil vil Erhvervsstyrelsen gennemføre en efterkontrol af virksomhedernes faktiske omsætning i kompensationsperioden i 2020. Denne efterkontrol er central for at afgøre, om virksomhederne har været berettigede til at modtage kompensation, jf. formålet med ordningen. Styrelsen har oplyst, at styrelsen ud fra en risiko- og væsentlighedsbetragtning ikke vil genbesøge virksomhedernes referenceomsætning i 2019 i efterkontrollen.

- **Tildelingskriterie nr. 2:** Den selvstændige har min. 25 % ejerskab før den 9. marts 2020 (*delvist tilstrækkeligt afdækket*).

De automatiske kontroller påfører ansøgningen et risikomærkat, hvis der ifølge momsregistret er efterregistreret ejere med tilbagevirkende kraft til før 9. marts 2020, eller hvis den selvstændige ifølge CVR-registret har under 25 % ejerskab. Herefter bliver den selvstændige bedt om at fremsende dokumentation for ejerforhold til manuel kontrol, fx ejerbøger, stiftelsesdokumenter, referater fra bestyrelsesmøder og årsrapporter, hvor ejerskabsfordelingen fremgår. Rigsrevisionen vurderer imidlertid, at Erhvervsstyrelsen også godtager dokumentation af lav kvalitet for ændrede ejerforhold, herunder den selvstændiges egen forklaring pr. mail og internt udarbejdede ejerbøger i pdf-format. Styrelsen har oplyst, at styrelsen i efterkontrollen vil kontrollere for eventuelle ejerændringer i kompensationsperioden og genbesøge ansøgninger, hvor virksomheder har foretaget efterregistrering af ejerforhold med tilbagevirkende kraft.

- **Tildelingskriterie nr. 3:** Omsætning på mindst 10.000 kr. i gennemsnit pr. måned i 2019. *(delvist tilstrækkeligt afdækket).*

De automatiske kontroller påfører ansøgningen et risikomærkat, hvis virksomheden ifølge CVR-registret har haft en for lav omsætning. Erhvervsstyrelsen godtager imidlertid i den manuelle kontrol dokumentation af lav detaljeringsgrad for virksomhedens omsætning, herunder internt udarbejdede regneark eller udtræk med aggregerede oplysninger fra virksomhedens regnskabssystem. For yderligere uddybning af vurderingen henvises til tildelingskriterie nr. 1 på ordningen om kompensation til selvstændige.

- **Tildelingskriterie nr. 4:** Den selvstændige har maks. 25 fuldtidsansatte den 1. marts 2020 *(tilstrækkeligt afdækket).*

De automatiske kontroller påfører ansøgningen et risikomærkat, hvis virksomheden ifølge CVR-registret har haft mere end 25 fuldtidsansatte pr. 1. marts 2020, men har anført et lavere antal i ansøgningen. Herefter kontrollerer sagsbehandleren i den manuelle kontrol, om oplysningerne stemmer med eventuelle ansøgninger om lønkompensation. Der indhentes desuden en udtalelse og yderligere dokumentation fra virksomheden, fx oversigter over lønudbetalinger, lønsedler mv.

- **Tildelingskriterie nr. 5:** Virksomheden skal være registreret i CVR-registret *(tilstrækkeligt afdækket).*

Ansøgningskemaet er lavet således, at virksomheder kun kan indsende en ansøgning, hvis de har et gyldigt CVR-nummer.

- **Tildelingskriterie nr. 6:** Virksomheden må ikke tidligere have modtaget kompensation for samme periode *(tilstrækkeligt afdækket).*

De automatiske kontroller påfører ansøgningen et risikomærkat, hvis virksomheden tidligere har indsendt ansøgninger om lønkompensation eller kompensation til selvstændige. Herefter kontrollerer sagsbehandleren i den manuelle kontrol, at personerne i den pågældende ansøgning ikke fremgår af andre ansøgninger for samme periode. Hvis det ikke er tilfældet, kan ansøgningen godkendes. Hvis en person i ansøgningen allerede har fået udbetalt kompensation fra ordningen om kompensation til selvstændige, kontrollerer sagsbehandleren, om den tidligere udbetalte kompensation er fraregnet korrekt. Hvis det ikke er tilfældet, bliver ansøgningen afvist.

- **Tildelingskriterie nr. 7:** Ophørte virksomheder kan ikke modtage kompensation *(tilstrækkeligt afdækket).*

Erhvervsstyrelsens automatiske og manuelle kontroller afdækker, om virksomheder var gået konkurs på tidspunktet for sagsbehandling. I tilfælde heraf udbetales der ikke kompensation.

- **Tildelingskriterie nr. 8:** Virksomheden skal indsende begrundelse for ændret referenceperiode i 2019. *(tilstrækkeligt afdækket).*

De automatiske kontroller påfører ansøgningen et risikomærkat, hvis virksomheden har angivet en anden referenceperiode for omsætning end standardperioden, som er 1. april - 30. juni 2019, som bruges til at beregne omsætningstab i 2020. Herefter bliver den selvstændige bedt om at begrunde og dokumentere behovet for den alternative referenceperiode, fx i form af en lægeerklæring i forbindelse med sygdom eller barsel.

- **Tildelingskriterie nr. 9:** Den selvstændiges indkomst for 2020 må ikke overstige 800.000 kr. *(afdækkes først i forbindelse med efterkontrollen).*

Det fremgår af aktstykke nr. 122 af 27. marts 2020, at compensation skal tilbagebetales, hvis den selvstændiges A- eller B-indkomst for 2020 overstiger 800.000 kr.

Erhvervsstyrelsen har oplyst, at dette kontrolleres for alle virksomheder i efterkontrollen, da der ikke var tal til rådighed for indkomsten i hele 2020 på ansøgningstidspunktet.

- **Tildelingskriterie nr. 10:** Virksomheden må ikke have base i skattely i henhold til EU's retningslinjer *(afdækkes først i forbindelse med efterkontrollen).*

Det fremgår af aktstykke nr. 157 af 30. april 2020, at virksomheder med base i skattely i henhold til EU's retningslinjer ikke kan modtage compensation i det omfang, det er muligt at afskære virksomhederne i henhold til EU-retten.

Virksomhederne bliver ved ansøgninger efter denne dato bedt om at afgive en tro og love-erklæring om, at de betaler den skat, som de er forpligtede til. Dertil fremgår det, at der vil blive udført risikobaseret stikprøvekontrol af dette i efterkontrollen. Erhvervsstyrelsen udfører derfor ikke nogen kontrol heraf i førkontrollen.

Kompensation for faste omkostninger

Tabel C viser vores vurdering af de enkelte tildelingskriterier på ordningen om kompensation for faste omkostninger.

Tabel C**Kompensation for faste omkostninger: tildelingskriterier og førkontroller**

Tildelingskriterie/dokumentationskrav	1. Afdækker de automatiske kontroller, om tildelingskriteriet er opfyldt?	2. Afdækker de manuelle kontroller, om tildelingskriteriet er opfyldt?	3. Samlet vurdering: Afdækker førkontrollen, om tildelingskriteriet er opfyldt?
1. Omsætningstab på min. 35 % i forhold til samme periode i 2019. ¹⁾	Ikke relevant	●	●
2. De faste omkostninger udgør mindst 12.500 kr. i en 3-måneders periode.	Ikke relevant	●	●
3. Underskudsvirksomheder kan ikke modtage kompensation, der stiller dem bedre end før COVID-19.	Ikke relevant	●	●
4. Ophørte virksomheder kan ikke modtage kompensation.	Ikke relevant	●	●
5. Virksomheden skal være registreret i CVR-registret.	Ikke relevant	●	●
6. Der kan ikke ydes kompensation for faste omkostninger, som virksomheden med rimelighed kunne have afværget.	Ikke relevant	●	●
7. Maks. 110 mio. kr. i kompensation pr. virksomhed i perioden.	Ikke relevant	●	●
8. Ansøgningen skal indeholde en revisorpåtegnet opgørelse over virksomhedens faste omkostninger.	Ikke relevant	●	●
9. Virksomheden skal indsende begrundelse for ændret referenceperiode i 2019.	Ikke relevant	●	●
10. Virksomheden må ikke have base i skattely i henhold til EU's retningslinjer.	Ikke relevant	●	●

● Tilstrækkeligt afdækket ● Delvist tilstrækkeligt afdækket ● Ikke afdækket ● Afdækkes først i forbindelse med efterkontrollen

¹⁾ Det gælder for dette kriterie, at det bliver kontrolleret i førkontrollen, om virksomhedens angivelse af omsætning i referenceperioden i 2019 stemmer overens med oplysningerne i CVR-registret. Derimod kan det først kontrolleres i efterkontrollen, om virksomhedens angivelse af forventet omsætning i kompensationsperioden i 2020 endte med at være retvisende for den faktiske omsætning.

Kilde: Rigsrevisionens gennemgang af tildelingskriterier og Erhvervsministeriets førkontroller. Tildelingskriterierne fremgår af følgende aktstykker og bekendtgørelser fra 2020: aktstykke nr. 124 af 27. marts, aktstykke nr. 152 af 24. april, aktstykke nr. 249 af 25. juni, bekendtgørelse nr. 350 af 2. april, bekendtgørelse nr. 398 af 8. april, bekendtgørelse nr. 574 af 5. maj, bekendtgørelse nr. 834 af 10. juni, bekendtgørelse nr. 837 af 10. juni og bekendtgørelse nr. 1181 af 30. juli.

- **Tildelingskriterie nr. 1:** Omsætningstab på min. 35 % i forhold til samme periode i 2019 (*tilstrækkeligt afdækket*).

Revisor skal i forbindelse med førkontrollen erklære sig om, at omsætningen for den relevante referenceperiode i 2019 stemmer med virksomhedens bogføring.

Erhvervsstyrelsen har oplyst, at virksomhedernes omsætning i kompensationsperioden vil blive kontrolleret i efterkontrollen.

- **Tildelingskriterie nr. 2:** De faste omkostninger udgør mindst 12.500 kr. i en 3-måneders periode (*tilstrækkeligt afdækket*).

Erhvervsstyrelsen har oplyst, at det ikke er muligt for virksomheden at indsende sin ansøgning, hvis der ikke angives flere faste omkostninger end 12.500 kr. for de 3 måneder, som der søges kompensation for. Hvis problemet opstår i forbindelse med sagsbehandlingen, fx hvis der fjernes udgiftsposter på grund af manglende dokumentation, som gør, at omkostninger ikke længere overstiger 12.500, vil ansøgningen blive afvist. Sagsbehandlerne foretager ikke selv disse beregninger. Det gør systemet for dem.

- **Tildelingskriterie nr. 3:** Underskudsvirksomheder kan ikke modtage kompensation, der stiller dem bedre end før COVID-19 (*tilstrækkeligt afdækket*).

Det fremgår af Erhvervsstyrelsens revisorvejledning, at virksomheden i forbindelse med ansøgningen skal indsende en opgørelse over det seneste realiserede resultat for en periode på 12 måneder, hvis virksomhedens seneste resultat er negativt. Revisor skal kontrollere, at resultatopgørelsen for 2019 med eventuelle periodiseringsposter og andre afstemningsposter stemmer overens med virksomhedens bogføring. Virksomheder, der har haft underskud i det seneste regnskabsår, vil blive modregnet i deres kompensation, så de ikke stilles bedre end før COVID-19.

- **Tildelingskriterie nr. 4:** Ophørte virksomheder kan ikke modtage kompensation (*tilstrækkeligt afdækket*).

Erhvervsstyrelsens automatiske og manuelle kontroller afdækker, om virksomheder var gået konkurs på ansøgningstidspunktet eller tidspunktet for sagsbehandlingen. Hvis det er tilfældet, kan der ikke udbetales kompensation.

- **Tildelingskriterie nr. 5:** Virksomheden skal være registreret i CVR-registret (*tilstrækkeligt afdækket*).

Ansøgningsskemaet er lavet således, at virksomheder kun kan indsende en ansøgning, hvis de har et gyldigt CVR-nummer.

- **Tildelingskriterie nr. 6:** Der kan ikke ydes kompensation for faste omkostninger, som virksomheden med rimelighed kunne have afværget (*delvist tilstrækkeligt afdækket*).

Erhvervsstyrelsen kontrollerer for omkostninger, hvor der har været en stigning på mindst 10 % sammenlignet med de realiserede omkostninger. Kontrollen omfatter bl.a., om der er tale om omkostninger, som kunne være afværget. Dette kontrolleres dog ikke for omkostninger, der ikke er steget i forhold til de realiserede omkostninger, og revisor skal ikke foretage en vurdering heraf.

Erhvervsministeriet har oplyst, at faste omkostninger er kendetegnet ved, at virksomheden ikke forventes at kunne afværge eller opsige aftaler med kort tidsfrist, og at Erhvervsstyrelsen derfor kun kontrollerer virksomhedens dokumentation for nye eller forhøjede faste omkostninger. Rigsrevisionen vurderer, at der godt kan være tilfælde af faste omkostninger, som virksomheden med rimelighed kunne have undgået, selv om omkostningerne ikke er forhøjede sammenlignet med referencerperioden. Dermed afdækker kontrollen kun delvist tilstrækkeligt, om virksomheden opfylder kriteriet.

- **Tildelingskriterie nr. 7:** Maks. 110 mio. kr. i kompensation pr. virksomhed i perioden (*tilstrækkeligt afdækket*).

Erhvervsstyrelsen har oplyst, at det er indbygget i den regnemotor, som udarbejder kompensationsopgørelsen, at der aldrig kan udbetales mere end det specifikke loft. Det er derfor ikke en kontrol, som sagsbehandlere udfører. Systemet laver selv loftsberegningen og reducerer beløbet til udbetaling, hvis kompensationsbeløbet overstiger loftet. Dette gælder alle loftsberegninger.

- **Tildelingskriterie nr. 8:** Ansøgningen skal indeholde en revisorpåtegnet opgørelse over virksomhedens faste omkostninger (*tilstrækkeligt afdækket*).

Erhvervsstyrelsen har oplyst, at kompensationsmodulet først sender ansøgninger til manuel kontrol, når styrelsen både har modtaget en ansøgning og en revisorpåtegning. Det er dermed ikke muligt for en virksomhed at få behandlet sin ansøgning, før der er indsendt en revisorpåtegning.

- **Tildelingskriterie nr. 9:** Virksomheden skal indsende begrundelse for ændret referenceperiode i 2019. (*tilstrækkeligt afdækket*).

De automatiske kontroller påfører ansøgningen et risikomærkat, hvis virksomheden har angivet en anden referenceperiode for omsætning end standardperioden, som er 1. april - 30. juni 2019, som bruges til at beregne omsætningstab i 2020. Herefter bliver virksomheden bedt om at begrunde og dokumentere behovet for den alternative referenceperiode.

- **Tildelingskriterie nr. 10:** Virksomheden må ikke have base i skattely i henhold til EU's retningslinjer (*afdækkes først i forbindelse med efterkontrollen*).

Det fremgår af aktstykke nr. 152 af 24. april 2020, at virksomheder med base i skattely i henhold til EU's retningslinjer ikke kan modtage kompensation i det omfang, det er muligt at afskære dem i henhold til EU-retten.

Virksomhederne bliver ved ansøgninger efter denne dato bedt om at afgive en tro og love-erklæring om, at de betaler den skat, som de er forpligtede til. Dertil fremgår det, at der vil blive udført risikobaseret stikprøvekontrol af dette i efterkontrollen. Erhvervsstyrelsen udfører derfor ikke nogen kontrol heraf i førkontrollen.

Afsnit 2.2. Erhvervsministeriets gennemførelse af kontroller

Vi har undersøgt, om Erhvervsministeriet har gennemført kontroller, der i tilstrækkelig grad sikrer, at kun virksomheder, som lever op til tildelingskriterierne, har fået udbetalt kompensation.

Automatiske kontroller

Vi har kun været i stand til at foretage denne del af analysen for den manuelle sagsbehandling, da Erhvervsstyrelsen ikke opbevarer den bagvedliggende dokumentation for de automatiske kontroller, som til dels er baseret på offentlige registre uden for styrelsen. Vi har derfor ikke kunnet efterprøve, om de automatiske kontroller sikrer, at de rigtige ansøgninger udtages til manuel kontrol, selv om dette udgør en væsentlig del af grundlaget for, at der udbetales kompensation til de rigtige virksomheder på lønkompressionsordningen og på ordningen om kompensation til selvstændige.

Manuel kontrol

Vi har undersøgt, om Erhvervsministeriets manuelle kontroller i førkontrollen i tilstrækkelig grad afdækker, om ansøgningerne opfylder tildelingskriterierne på kompensationsordningerne.

Vi har udtaget en repræsentativ stikprøve på 88 ansøgninger ud af den samlede målgruppe på 86.172 manuelt behandlede hovedansøgninger. Vi har udtrukket fordelingen på baggrund af hovedansøgninger og har dermed ikke talt supplerende ansøgninger, genansøgninger eller forlængelsesansøgninger mv. med i populationen. Fordelingen foretages dermed efter, hvor mange virksomheder der har fået deres ansøgning manuelt behandlet på hver ordning. Vi har stratificeret stikprøven på tværs af de 3 kompensationsordninger, så hver ordning udgør den samme andel af stikprøven som af den samlede population af manuelt behandlede ansøgninger. Vi har på den baggrund lavet en simpel, tilfældig udvælgelse af ansøgninger inden for hver af de 3 ordninger. Stikprøven er repræsentativ for den samlede målgruppe og har et konfidensniveau på 95 % og et konfidensinterval (eller fejlmargen) på 10,5 procentpoint.

Tabel D viser sammensætningen af den samlede målgruppe af manuelt behandlede ansøgninger og sammensætningen af ansøgningerne i vores stikprøve.

Tabel D

Population af manuelt behandlede ansøgninger og sammensætning af stikprøven

	Population	Andel af populationen	Stikprøve	Andel af stikprøven
Lønkompression	25.650	30 %	26	30 %
Kompensation til selvstændige	31.167	36 %	32	36 %
Kompensation for faste omkostninger	29.355	34 %	30	34 %
I alt	86.172	100 %	88	100 %

Kilde: Rigsrevisionens dataanalyse.

Vi har i gennemgangen af alle ansøgningerne vurderet, om Erhvervsstyrelsen i sin sagsbehandling har sikret, at det er afdækket for alle risikomærkatere på ansøgningerne, om virksomhederne lever op til de pågældende tildelingskriterier. Vi har lagt vægt på, om sagsbehandlerne har sikret, at der er den nødvendige dokumentation for at afdække de enkelte tildelingskriterier. Alle ansøgninger er gennemgået af 2 medarbejdere i Rigsrevisionen, der står bag gennemførelse af undersøgelsen, hvorefter vi har drøftet ansøgningerne og er blevet enige om kodningen for at sikre interkoderreliabilitet.

Opfølgning på henvendelser fra Hvidvasksekretariatet

Vi har undersøgt, om Erhvervsstyrelsen har fulgt rettidigt op på henvendelser fra Hvidvasksekretariatet om mulig svig med de 3 kompensationsordninger.

Vi har som udgangspunkt for analysen afgrænset målgruppen af henvendelser fra Hvidvasksekretariatet, som er relevante for denne undersøgelse. Vi har filtreret henvendelserne på baggrund af Erhvervsstyrelsens interne sagsstyringsark til screening med i alt ca. 4.500 henvendelser fra Hvidvasksekretariatet, så kun virksomheder, som har fået udbetalt kompensation fra mindst én af de 3 undersøgte kompensationsordninger i den undersøgte periode, indgår i analysen. Vi har desuden frasorteret henvendelser, hvor henvendelserne drejer sig om en anden periode end den undersøgte. Det har resulteret i en målgruppe på 3.628 henvendelser.

Vi har på baggrund af denne målgruppe opgjort, i hvor stor en andel af henvendelserne Erhvervsstyrelsen har foretaget en politianmeldelse (uanset om politianmeldelsen skyldtes en henvendelse fra Hvidvasksekretariatet eller andre forhold), har vurderet henvendelsen som relevant for ordningen, hvormed der skal ske yderligere opfølgning i efterkontrollen, eller har vurderet henvendelsen som irrelevant for kompensationsordningerne, hvormed der ikke sker yderligere opfølgning.

Vi ville have undersøgt, om Erhvervsstyrelsen har fulgt rettidigt op på henvendelser fra Hvidvasksekretariatet om mulig svig med kompensationsordningerne, herunder om styrelsen har udført en særlig kontrol eller afdækket behovet for en tidligere efterkontrol af henvendelser, hvor henvendelsen gav anledning til mistanke om svig med kompensationsordningerne, men hvor der ikke forelå et tilstrækkeligt bevisgrundlag for at politianmelde virksomheden på det tidspunkt, hvor styrelsen modtog henvendelsen. Undersøgelsen viser imidlertid, at der ikke er nogen form for dokumenteret begrundelse for den vurdering, som styrelsen har foretaget i sin screening. Det har dermed ikke været muligt at undersøge, om styrelsen har fulgt rettidigt op på henvendelser fra Hvidvasksekretariatet om mistanke om svig med kompensationsordningerne ud over de 4 % af sagerne, som styrelsen har politianmeldt. Den eneste dokumentation består i styrelsens sagsstyringsark, hvor COVID-kontrolteamet har markeret med krydser ud for de enkelte kompensationsordninger, om henvendelsen er relevant for ordningen, og om der dermed skal følges op i efterkontrollen.

Sagsbehandlerne i Erhvervsstyrelsens COVID-kontrolteam har for nogle af henvendelserne gengivet dele af indholdet i henvendelsen fra Hvidvasksekretariatet i et kommentarfelt i sagsstyringsarket. Styrelsen har oplyst, at dette ikke kan opfattes som dokumentation for styrelsens vurdering i screeningen, da styrelsen også inddrager andre kilder i screeningen.

Afsnit 2.3. Erhvervsministeriets straksudbetaling

Vi har undersøgt, om Erhvervsministeriet i forbindelse med de ansøgninger, der blev straksudbetalt i april og maj 2020, har taget nødvendige forholdsregler for at sikre, at færrest mulige virksomheder, som ikke opfylder tildelingskriterierne, har fået udbetalt kompensation.

Med aktstykke nr. 155 af 29. april 2020 blev Erhvervsministeriet bemyndiget til at udbetale alle ansøgninger modtaget frem til og med den 28. april 2020, som havde fået risikomærkater i de automatiske kontroller og endnu afventede en manuel sagsbehandling. Det fremgik også, at ansøgninger ikke måtte straksudbetales, hvis de automatiske kontroller havde givet anledning til risikomærkater på grund af en høj ML-risikoscore, fejl i den medsendte medarbejderopgørelse eller ugyldig CPR-status for medarbejdere. Målgruppen for straksudbetaling var således defineret ud fra modtagelsestidspunktet og fravær af bestemte risikomærkater.

Vi har for det første undersøgt, om Erhvervsministeriet har sikret, at de ansøgninger, som ifølge aktstykket er undtaget fra straksudbetaling, ikke er blevet udbetalt. Vi har foretaget analysen på baggrund af et dataudtræk fra Erhvervsstyrelsens sagssystem SAG, som bl.a. indeholder information om ansøgningernes risikomærkater, modtages- og godkendelsestidspunkter.

Vi har dermed fundet, at i alt 88 ansøgninger om lønkompensation og kompensation til selvstændige er blevet straksudbetalt, selv om ét eller flere risikomærkater indikerer, at de burde være undtaget. Ansøgningerne er sendt til Erhvervsstyrelsen, som har verificeret, at der er sket en straksudbetaling af ansøgningerne. For de ansøgninger, som har haft en høj ML-risikoscore, har vi ligeledes undersøgt, om Erhvervsstyrelsen har gennemført en screening i den udvidede kontrol og udfyldt en screeningstjekliste forud for straksudbetalingen. Hvis der er gennemført en screening forud for udbetalingen, vurderer vi, at ansøgningerne med rette kan straksudbetales. Disse ansøgninger fremgår derfor ikke af opgørelsen.

Vi ville ligeledes have undersøgt, om der er ansøgninger, som Erhvervsstyrelsen ikke har straksudbetalt, selv om de i aktstykket var omfattet af målgruppen. Vi bad i den forbindelse styrelsen om at gennemgå ca. 2.000 sager, der ligger inden for målgruppen, men hvor det i data var uklart, om ansøgningerne faktisk var straksudbetalt. Det var ikke muligt endegyldigt at afgøre, om ansøgningerne er blevet straksudbetalt eller har gennemgået en manuel sagsbehandling.

Vi har for det andet undersøgt, om Erhvervsministeriet – set i lyset af den udskudte efterkontrol – har gennemført analyser, der afdækker risikoen forbundet med at udskyde kontrollen af de straksudbetalte ansøgninger, som alle oprindeligt var udtaget til manuel kontrol på grund af risikomærkater fra de automatiske kontroller. Vi har i den forbindelse estimeret, hvor stor en andel af ansøgningerne i målgruppen for straksudbetaling der er blevet udbetalt, men forventes at ville være blevet afvist, hvis ansøgningerne havde gennemgået en manuel sagsbehandling. Vi har i denne analyse taget udgangspunkt i målgruppen for straksudbetaling og dermed ikke de faktisk straksudbetalte ansøgninger for at gøre målgrupperne af manuelt sagsbehandlede og straksudbetalte ansøgninger mest muligt sammenlignelige. Det betyder, at både de manuelt behandlede ansøgninger og ansøgningerne i målgruppen for straksudbetaling vil indeholde ansøgninger, som er afvist. Ansøgninger i målgruppen for straksudbetaling kan være blevet afvist, hvis der er tale om dubletansøgninger, hvis virksomheden ikke har en erhvervskonto, eller hvis virksomheden har anmodet om at få ansøgningen afvist. Da ansøgningerne behandles i den rækkefølge, de er modtaget i, vurderer vi ikke, at der er systematiske forskelle på risici for ansøgningerne i målgruppen for straksudbetaling og de manuelt sagsbehandlede ansøgninger. Vi har for de manuelt behandlede ansøgninger kun medtaget hovedansøgninger og har dermed ikke medtaget supplerende ansøgninger og forlængelsesansøgninger. Vi vurderer, at dette gør gruppen af manuelt behandlede sager mest muligt sammenlignelig med målgruppen for straksudbetalte sager, der også udgøres af hovedansøgninger, da der ikke var sket forlængelser af ordningerne på tidspunktet for vedtagelse af straksudbetaling. Vi benytter derfor forskellen i afvisningsprocenten for de manuelt behandlede sager og sagerne i målgruppen for straksudbetaling til at estimere, hvor stor en andel af de straksudbetalte ansøgninger der er blevet udbetalt, men forventes at ville være blevet afvist ved en manuel sagsbehandling, hvilket indikerer den ekstra risiko ved at straksudbetale ansøgningerne.

Afsnit 2.4. Erhvervsministeriets sagsbehandlingstid

Vi har undersøgt, om Erhvervsministeriet har sikret en hurtig sagsbehandling af ansøgninger om kompensation på tværs af de 3 kompensationsordninger.

For det første har vi undersøgt, om Erhvervsministeriet har sikret, at alle ansøgninger er afgjort inden for 30 dage. Vi benytter denne definition af hurtig sagsbehandling af 2 årsager. For det første, fordi Erhvervsstyrelsen selv har benyttet denne tidsfrist som målsætning fra den 1. september 2020. For det andet, fordi 30 dage er den typiske afstand mellem, at virksomhederne skal betale løn og faste omkostninger.

Vi har til denne analyse valgt kun at inkludere hovedansøgninger, som er virksomhedens første ansøgning, hvor der altid vil blive foretaget en fuld sagsbehandling af risikomærkater i den manuelle kontrol. Det vil typisk være virksomhedens primære ansøgning med det største kompensationsbeløb. I vores undersøgelse af Erhvervsministeriets sagsbehandlingstid på de 3 kompensationsordninger benytter vi såkaldte indeksdata, som består af metadata om faseskift i sagsbehandlingen og sagens dokumenter med præcise tidsstempler. Indeksdata giver os ikke det fulde overblik over sagsprocessen, da vi heri kun er i stand til at aflæse, hvornår et sagstrin er gennemført, og ikke hvornår det enkelte sagstrin er påbegyndt. Vi er dermed ikke i stand til at differentiere mellem effektiv sagsbehandlingstid, hvor ansøgningen behandles, og liggetid, hvor ansøgninger afventer behandling.

Figur B viser, hvordan vi har opgjort den samlede sagsbehandlingstid.

Figur B Opgørelse af sagsbehandlingstid

Kilde: Rigsrevisionen.

Som det fremgår af figur B, kan sagsbehandlingstiden både opgøres ud fra sagsbehandlerens og virksomhedens perspektiv. Da den centrale målsætning med kompensationsordningerne var at afbøde økonomiske konsekvenser af COVID-19 for virksomhederne og dermed undgå unødvendige konkurser og afskedigelser, har vi målt sagsbehandlingstiden fra virksomhedens perspektiv. Vi måler derfor den fulde ventetid, fra virksomheden indsender sin ansøgning (ansøgningskemaet oprettes i Erhvervsstyrelsens system), til sagen afgøres endeligt og lukkes. En sag afgøres endeligt, når ansøgningen er automatisk visiteret eller godkendt af sagsbehandleren og efterfølgende er godkendt i det tilskudsadministrative system (TAS) og sendt til udbetaling, eller hvis sagen afvises af sagsbehandleren i den manuelle kontrol. Dette afviger fra Erhvervsstyrelsens egen opgørelsesmetode, hvor sagsbehandlingstiden måles ud fra sagsbehandlerens perspektiv, dvs. fra ansøgningen indlæses i sagspuljen (efter ML-risikoscoren og de automatiske kontroller), til sagsbehandleren har afgjort sagen, som derefter videresendes til TAS. Styrelsen medregner dermed ikke den tid, der går, inden ansøgningen indlæses i sagspuljen, eller den tid, der går, fra sagsbehandleren godkender sagen, til sagen afgøres endeligt i TAS og sendes til udbetaling.

For det andet har vi undersøgt, om Erhvervsministeriet har sikret, at de ansøgninger, der var i målgruppen for at blive straksudbetalt, jf. i aktstykket nr. 155 af 29. april 2020, er blevet afgjort inden for målsætningen om hurtig udbetaling i aktstykket. I aktstykket var der en målsætning om, at alle ansøgninger om lønkomensation skulle være udbetalt senest den 30. april 2020, mens ansøgninger om komensation til selvstændige skulle være udbetalt senest den 10. maj 2020. Vi har i dialog med Erhvervsministeriet fået præciseret, at ministeriet opfatter en ansøgning som afgjort inden for målsætningen i aktstykket, når ansøgningen er godkendt af den primære sagsbehandler og efterfølgende er godkendt i det tilskudsadministrative system (TAS) og sendt til udbetaling, eller når sagen er afvist. Ministeriet har også oplyst, at Erhvervsstyrelsen ikke medregner de 1-2 bankdage, der går, fra en ansøgning godkendes i TAS, til pengene er disponible for virksomheden, da dette ligger uden for styrelsens kontrol. Vi har i vores analyse benyttet samme opgørelsesmetode.

Standarderne for offentlig revision

Revisionen er udført i overensstemmelse med standarderne for offentlig revision. Standarderne fastlægger, hvad brugerne og offentligheden kan forvente af revisionen, for at der er tale om en god faglig ydelse. Standarderne er baseret på de grundlæggende revisionsprincipper i rigsrevisionernes internationale standarder (ISSAI 100-999).

Bilag 2. Ordliste

1. og 2. bølge af COVID-19	1. bølge af COVID-19 dækker over den indledende smittespredning i foråret 2020, som medførte den første nedlukning af Danmark. 2. bølge af COVID-19 opstod i efteråret 2020, hvor smittetallene igen begyndte at stige, og en ny nedlukning blev indført.
Aftalepartierne	De partier, som har indgået aftaler om at vedtage de midlertidige kompensationsordninger. Aftalepartierne består foruden regeringen (Socialdemokratiet) af Venstre, Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre, Enhedslisten, Det Konservative Folkeparti og Alternativet.
Aktstykker	Aktstykker vedtages i Finansudvalget og består hovedsageligt af bevillings- og disponeringsansøgninger, som gør det muligt for ministeren at bruge midler, som ikke allerede er afsat på finansloven. Aktstykker vil ofte bemyndige ministeren til at fastsætte nærmere regler via bekendtgørelser. Aktstykkerne vedtages ved lov efter finansårets udløb gennem tillægsbevillingsloven.
Automatisk visitation	Ansøgninger om lønkomensation og komensation til selvstændige visiteres automatisk til udbetaling, hvis de automatiske kontroller og ML-kontrollen ikke giver anledning til risikomærkat. Alle ansøgninger om komensation for faste omkostninger gennemgår en manuel sagsbehandling.
Automatiske kontroller	Databaserede kontroller, som via de offentlige registre afdækker, om der er uoverensstemmelser mellem de oplysninger, som virksomheden har angivet i ansøgningen, og oplysninger fra offentlige datakilder, fx CVR-registret, elndkomst og momsregistret.
Bekendtgørelse	En bekendtgørelse fastsætter regler, der uddyber eller præciserer reglerne i en lov. Bekendtgørelser udstedes administrativt af et ministerium og har samme virkning over for borgerne som en lov, selv om den ikke er vedtaget af Folketinget.
COVID-kontrolteam	Erhvervsministeriet har et såkaldt COVID-kontrolteam, som behandler ansøgninger i den udvidede kontrol. COVID-kontrolteamets formål er at forebygge misbrug af kompensationsmidler. Kontrolteamet består af et hold af forskellige eksperter, fx revisorer og eksperter inden for økonomisk kriminalitet.
CVR-registret	Det Centrale Virksomhedsregister (CVR) er statens stamregister med oplysninger om alle danske virksomheder. Registret er baseret på indberetninger fra virksomhederne om fx ejerforhold og antal ansatte.
Efterkontrol	Erhvervsministeriets kontrolsetup er todelt og baseret på en kontrol før og efter udbetaling af komensation. Efterkontrollen er baseret på virksomhedernes slutfregning med oplysninger om deres faktiske omsætningstab, hjemsendelser mv. Rigsrevisionen kender ved beretningens afgivelse ikke efterkontrollens endelige indhold.
elndkomst	elndkomst er et fællesoffentligt indkomstregister, som bliver administreret af Skatteministeriet. Alle indkomstoplysninger om alle danske borgere bliver registreret heri. Det gælder både løn og offentlige ydelser, fx SU og arbejdsløshedsdagpenge.
Folketingets Finansudvalg	Et af de ældste af de stående udvalg i Folketinget. Finansudvalget kan lovgive på vegne af Folketinget ved at godkende aktstykker (bevillings- og disponeringsansøgninger). En minister skal følge et godkendt aktstykke, som hvis det var vedtaget ved lov.
FSR – danske revisorer	FSR – danske revisorer er en brancheorganisation for godkendte revisorer i Danmark.
Førkontrol	Erhvervsministeriets kontrolsetup er todelt og baseret på en kontrol før og efter udbetaling af komensation. Førkontrollen består af en indledende afdækning af, om virksomhederne opfylder tildelingskriterierne og er i et vist omfang baseret på virksomhedernes oplysninger om forventede omsætningstab, hjemsendelser mv.

Generelle kompensationsordninger	Ordninger, som er bredt tilgængelige for virksomheder uanset branche eller restriktioner. Lønkompen- sation, kompensation til selvstændige og kompensation for faste omkostninger udgør de 3 stør- ste generelle kompensationsordninger.
Hjemsendelse	Lønkompen sationsordningen gjorde det muligt for økonomisk ramte virksomheder at hjemsende medarbejdere og få udbetalt kompensation for 75-90 % af medarbejdernes løn. En central betingel- se var, at medarbejderne ikke måtte udføre arbejde under hjemsendelsen. Virksomhederne havde derfor også ret til at genindkalde medarbejdere, hvis der alligevel ville blive brug for arbejdskraften.
Hvidvasksekretariatet	Hvidvasksekretariatet hører under Statsadvokaten for Særlig Økonomisk og International Kriminali- tet (SØIK) og fungerer som Danmarks finansielle efterretningsenhed. Hvidvasksekretariatet modta- ger underretninger fra bl.a. finanssektoren, som de analyserer og vurderer i forhold til, om der er grundlag for, at oplysningerne skal videregives til andre myndigheder. Hvidvasksekretariatet har og- så modtaget underretninger om mulig svig med kompensationsordningerne, som har givet anledning til henvendelser til Erhvervsstyrelsen. En henvendelse fra Hvidvasksekretariatet er ikke en anmeldelse i strafferetlig forstand, men har karakter af en efterretning.
Kompensation for faste omkostninger	Kompensation for faste omkostninger ydes til dækning af dokumenterbare faste udgifter, herunder udgifter til husleje, renteudgifter og uopsigelige kontraktbundne udgifter i perioden.
Kompensation til selvstændige	Kompensation til selvstændige ydes til selvstændigt erhvervsdrivende, der oplever nedgang i omsæt- ning eller B-indkomst.
Lønkompen sation	Lønkompen sation ydes til virksomheder med det formål delvist at dække lønudgifter til medarbej- dere, der er fyiringstruede som følge af COVID-19.
Manuel kontrol	Ansøgninger udtages til manuel kontrol, hvis de får påført ét eller flere risikomærker i de automati- ske kontroller eller i ML-kontrollen. Den manuelle kontrol har derefter til formål endeligt at afdække, om ansøgningerne skal godkendes eller afvises, ved at undersøge virksomhedens indrapporterede oplysninger og eventuelt indhente supplerende dokumentation, der kan sandsynliggøre virksomhe- dens oplysninger.
ML-kontrol	Machine learning-kontroller (ML-kontroller) udgør et supplement til de automatiske kontroller. Mens de automatiske kontroller har til formål at afdække, om virksomhederne opfylder de enkelte tildelingskriterier på de ordningerne, er ML-kontrollen en risikobaseret svigmodel. ML-kontrollen screener de ansøgende virksomheder for at finde eventuelle svigmønstre på baggrund af en lang ræk- ke baggrundsdata om den enkelte virksomhed. Det kan fx være oplysninger om det seneste regn- skab, momsangivelser, tidligere konkurser i ejerkredsen, brancheskifte, adressehistorik, revisor mv.
ML-risikoscore	ML-kontrollen resulterer i en risikoscore, som indplacerer ansøgningen i en henholdsvis lav, mellem eller høj risikogruppe. Hvis ML-risikoscoren er høj, skal ansøgningen behandles i den udvidede kon- trol, inden den går videre til den normale manuelle sagsbehandling. Hvis risikoscoren er mellem, skal sagen behandles mere udførligt i efterkontrollen.
Momsindberetning	Moms er en generel afgift på en vare eller tjeneste, der er beregnet som en fast procentsats af varens eller tjenestens værdi. Virksomhedernes momsindberetninger benyttes i førkontrollen til at sandsyn- liggøre virksomhedens referenceomsætning i 2019 og i efterkontrollen til at sandsynliggøre virksom- hedens faktiske omsætningstab.
Omsætningstab	Virksomhedernes omsætningstab som følge af COVID-19 er en central del af tildelingskriterierne på ordningen om kompensation til selvstændige og på ordningen om kompensation for faste omkost- ninger. Det forventede omsætningstab udregnes ud fra virksomhedens oplyste referenceomsæt- ning i 2019 og virksomhedens forventede omsætning i kompensationsperioden i 2020.
Resultatkontrakt	Departementet i et ministerium indgår resultatkontrakter med ministeriets underliggende institutio- ner og styrelser. Heri fastlægges bl.a. mål, strategi og resultatkrav. Resultatkontrakterne indgås ty- pisk på årsbasis.

Revisorerklæring	En revisorerklæring består i denne kontekst af revisors erklæring om, at virksomhedens indsendte oplysninger om omsætning og faste omkostninger i referenceperioden er korrekte. Revisorerklæringer benyttes kun på ordningen om for kompensation for faste omkostninger, men vil ifølge Erhvervsministeriet også blive anvendt på de øvrige ordninger i efterkontrollen ud fra en risikobaseret tilgang.
Risikomærkater	Risikomærkaterne er et resultat af Erhvervsministeriets automatiske kontroller, som undersøger, om der er uoverensstemmelser mellem de oplysninger, som virksomheden har angivet i ansøgningen, og data i offentlige registre, fx CVR-registret. Hvis der er uoverensstemmelser mellem oplysningerne, tilføjes der automatisk ét eller flere risikomærkater på ansøgningen. Et risikomærkat kan fx indikere, at der er problemer med medarbejderes ansættelsesperiode (lønkompensation) eller referenceomsætningen i 2019 (kompensation til selvstændige og kompensation for faste omkostninger). Hvis en ansøgning har fået tilføjet et risikomærkat, udtrækkes den til manuel sagsbehandling, hvor sagsbehandleren efterprøver, om virksomheden opfylder tildelingskriterierne.
Sagsbehandlingsvejledning	Den manuelle sagsbehandling beror på en række sagsbehandlingsvejledninger, som definerer Erhvervsstyrelsens interne retningslinjer og dokumentationskrav med det formål at sikre ensartet sagsbehandling. Vejledningerne er løbende blevet opdateret, i takt med at styrelsen har opbygget erfaringer med ordningerne.
Screening af henvendelser fra Hvidvasksekretariatet	Erhvervsstyrelsen modtager løbende henvendelser fra Hvidvasksekretariatet om virksomheder, der potentielt ikke opfylder tildelingskriterierne eller har begået svig med kompensationsordningerne. Henvendelserne håndteres af styrelsens COVID-kontrolteam, som foretager en indledningsvis screening. Her vurderer kontrolteamet henvendelsernes relevans i forhold til kompensationsordningerne og beslutter, om der grundlag for politianmeldelse, eller om der skal foretages en opfølgning i forbindelse med efterkontrollen.
Screening i forbindelse med udvidet kontrol	Alle ansøgninger med en høj risikoscore i ML-kontrollen sendes automatisk til screening i Erhvervsstyrelsens COVID-kontrolteam. Kontrolteamet foretager en vurdering af, om ansøgningen skal sendes til en udvidet kontrol eller kan behandles manuelt på lige fod med de øvrige ansøgninger. Ansøgninger kan også sendes til screening i forbindelse med den manuelle kontrol, hvis sagsbehandleren vurderer, at der er indikationer på svig, selv om ansøgningen ikke har fået en høj ML-risikoscore.
Slutafregning	Virksomhederne indberetter i en slutafregning bl.a. deres realiserede økonomiske resultater og det faktisk antal hjemsendte medarbejdere, som sammenholdes med de forventede resultater, der lå til grund for udbetalingen af kompensation på tværs af de 3 kompensationsordninger. På denne baggrund foretages en slutafregning, hvor virksomhederne får udbetalt tilgodehavender eller skal tilbagebetale overskydende kompensation.
Specialist (sagsbehandler)	Specialisten er den ene af 2 sagsbehandlerroller på ordningen om kompensation for faste omkostninger. Specialistens opgave er at vurdere, om visitatoren har forholdt sig til de relevante dele af ansøgningen, og om der er tydelig sammenhæng mellem tjeklistens krydser og indstillingen til godkendelse, delvis godkendelse eller afvisning.
Straksudbetaling	Straksudbetalingen skete som reaktion på en betydelig ophobning af ansøgninger om lønkompensation og kompensation til selvstændige og betød, at alle ansøgninger modtaget frem til og med den 28. april 2020, som afventede manuel sagsbehandling, blev udbetalt uden forudgående kontrol, selv om ansøgningerne havde risikomærkater.
TAS	Det tilskudsadministrative system (TAS) er et it-system, hvor Erhvervsstyrelsen foretager den endelige godkendelse af ansøgningen om kompensation. Herefter sendes ansøgningen til udbetaling hos Statens Administration.
Tildelingskriterier	De kriterier på de enkelte ordninger, som skal være opfyldt, for at virksomhederne er berettigede til kompensation. Tildelingskriterierne er defineret i aktstykker og bekendtgørelser og er yderligere operationaliseret i Erhvervsstyrelsens interne retningslinjer og sagsbehandlingsvejledninger.

Tjekliste med risikomærkater

Erhvervsstyrelsens primære dokumentation for, at sagsbehandleren har forholdt sig til de relevante risikomærkater på en ansøgning. Tjeklisten fungerer som dokumentation for sagsbehandlerens indstilling til afgørelse i sagen.

Udvidet kontrol

Hvis COVID-kontrolteamet i forbindelse med screeningen vurderer, at der potentielt er tale om svig, sendes ansøgningen videre til en udvidet kontrol. I den udvidede kontrol kan kontrolteamet indhente yderligere oplysninger i andre offentlige registre eller bede virksomheden om at fremsende supplerende oplysninger.

Visitator (sagsbehandler)

Visitatoren er den ene af 2 sagsbehandlerroller på ordningen om compensation for faste omkostninger. Visitatoren foretager den normale sagsbehandling og indstiller i sin visitatortjekliste, om ansøgningen skal godkendes, delvist godkendes eller afvises. Herefter sendes sagen videre til specialisten, som skal vurdere, om visitatoren har forholdt sig til alle relevante dele af sagen.
